

Grupa Asseco

Raport roczny

Raport roczny za rok zakończony dnia
31 grudnia 2016 roku

Obecność w

54

krajach

Uzyskana sprzedaż

7 932 mln

22 364

osób pracujących
na uzyskane wyniki

Wypracowany wynik
netto dla Akcjonariuszy
Jednostki Dominującej

301 mln

Portfel zamówień na
2017 rok

5 512 mln

6.

największy dostawca
oprogramowania
w Europie

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Spis treści	Strona
WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE.....	8
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH.....	10
SKONSOLIDOWANY BILANS.....	11
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	13
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	15
DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	17
I. PODSTAWOWE INFORMACJE.....	17
II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	18
1. Podstawa sporządzenia	18
2. Oświadczenie o zgodności.....	18
3. Szacunki.....	18
4. Profesjonalny osąd i szacunki.....	18
5. Stosowane zasady rachunkowości	22
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	22
7. Korekta błędu	24
8. Zmiany danych porównywalnych.....	24
III. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI.....	27
1. Zasady konsolidacji.....	27
2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	27
3. Wartość firmy.....	28
4. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	29
5. Opcje put na udziały niekontrolujące w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym	29
6. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą	29
7. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	29
8. Rzeczowe aktywa trwałe	30
9. Nieruchomości inwestycyjne.....	31
10. Wartości niematerialne.....	31
11. Dotacje rządowe	32
12. Koszty finansowania zewnętrznego	32
13. Utrata wartości aktywów niefinansowych	32
14. Aktywa finansowe	33
15. Zapasy	34
16. Czynne rozliczenia międzyokresowe	35
17. Należności z tytułu dostaw i usług	35
18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	36
19. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	36
20. Leasing.....	36
21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	36
22. Rezerwy	36
23. Rezerwa na naprawy gwarancyjne.....	37
24. Przychody	37
25. Przychody i koszty z realizacji kontraktów wdrożeniowych	38
26. Koszty operacyjne	40
27. Podatek dochodowy i podatek od towarów i usług.....	40
28. Zysk netto na akcję (podstawowy i rozwodniony)	41

IV. ORGANIZACJA I ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO, ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI	42
V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI	54
VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	57
1. Struktura przychodów ze sprzedaży i kosztów działalności operacyjnej	57
2. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	59
3. Przychody i koszty finansowe	59
4. Podatek dochodowy	61
5. Działalność zaniechana	63
6. Zysk przypadający na jedną akcję	63
7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy	63
8. Rzeczowe aktywa trwałe	64
9. Wartości niematerialne	66
10. Nieruchomości inwestycyjne	69
11. Wartość firmy	70
12. Testy z tytułu utraty wartości	82
13. Jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi	85
14. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	86
15. Pozostałe aktywa finansowe	88
16. Czynne rozliczenia międzyokresowe	89
17. Należności długoterminowe i krótkoterminowe	90
18. Kontrakty wdrożeniowe	91
19. Zapasy	92
20. Środki pieniężne	92
21. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	92
22. Kapitał zakładowy	92
23. Oprocentowane kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych	93
24. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	95
25. Zobowiązania finansowe	97
26. Rezerwy	98
27. Zobowiązania długoterminowe i krótkoterminowe	100
28. Bienne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	101
29. Transakcje z podmiotami powiązanymi	101
30. Dodatkowe objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych	104
31. Zobowiązania pozabilansowe wobec pozostałych podmiotów	105
32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	106
33. Zatrudnienie	115
34. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	116
35. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A.	116
36. Zarządzanie kapitałem	117
37. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym	117

Wybrane dane finansowe **Grupy Asseco**

Wybrane dane finansowe za rok
zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO

W poniższej tabeli zaprezentowano wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej Asseco.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 roku mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 roku mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 roku mln EUR	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 roku mln EUR
Przychody ze sprzedaży	7 932,0	7 256,2	1 812,7	1 733,9
Zysk z działalności operacyjnej	769,4	744,7	175,8	178,0
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych	719,9	740,1	164,5	176,9
Zysk netto	543,6	572,6	124,2	136,8
Zysk netto przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	301,3	365,0	68,9	87,2
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	883,2	846,0	201,8	202,2
Środki pieniężne netto wygenerowane (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(483,6)	(380,9)	(110,5)	(91,0)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(487,9)	(259,0)	(111,5)	(61,9)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	1 502,6	1 599,7	339,6	375,4
Zysk netto na jedną akcję zwykłą przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	3,63	4,40	0,83	1,05

Wybrane dane finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przeliczono na walutę EUR w następujący sposób:

- Pozycje dotyczące skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kursy te wynosiły odpowiednio:
 - w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku 1 EUR = 4,3757 PLN
 - w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku 1 EUR = 4,1848 PLN
- Stan środków pieniężnych Grupy na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego oraz w okresie poprzednim przeliczono według średnich kursów dziennych ogłoszonych przez NBP. Kursy te wynosiły odpowiednio:
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2016 roku 1 EUR = 4,4240 PLN
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2015 roku 1 EUR = 4,2615 PLN

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe **Grupy Asseco**

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za
rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej
zatwierdzonymi przez UE

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Grupy Kapitałowej Asseco za okres rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Asseco Poland S.A. w dniu 16 marca 2017 roku.

Zarząd:

Adam Góral	Prezes Zarządu
Przemysław Borzestowski	Wiceprezes Zarządu
Tadeusz Dyrka	Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Groyecki	Wiceprezes Zarządu
Rafał Kozłowski	Wiceprezes Zarządu
Marek Panek	Wiceprezes Zarządu
Paweł Piwowar	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Pomianek	Wiceprezes Zarządu
Przemysław Sęczkowski	Wiceprezes Zarządu
Robert Smułkowski	Wiceprezes Zarządu

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	Noty	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone) mln PLN
Przychody ze sprzedaży	<u>1</u>	7 932,0	7 256,2
Koszt własny sprzedaży	<u>1</u>	(6 065,5)	(5 507,1)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 866,5	1 749,1
Koszty sprzedaży	<u>1</u>	(480,8)	(451,5)
Koszty ogólnego zarządu	<u>1</u>	(620,9)	(543,7)
Zysk netto ze sprzedaży		764,8	753,9
Pozostałe przychody operacyjne	<u>2</u>	61,2	38,3
Pozostałe koszty operacyjne	<u>2</u>	(56,6)	(47,5)
Zysk z działalności operacyjnej		769,4	744,7
Przychody finansowe	<u>3</u>	48,8	81,2
Koszty finansowe	<u>3</u>	(98,3)	(85,8)
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		719,9	740,1
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	<u>4</u>	(179,0)	(165,8)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	<u>14</u>	2,7	(1,7)
Zysk za okres sprawozdawczy		543,6	572,6
<i>Przypadający:</i>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		301,3	365,0
Udziałowcom niekontrolującym	<u>13</u>	242,3	207,6
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	<u>6</u>	3,63	4,40

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN
Zysk za okres sprawozdawczy	543,6	572,6
Pozostałe dochody całkowite:		
<i>Elementy, które mogą podlegać przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>		
Zysk/strata netto z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0,2	(1,0)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	291,6	251,2
<i>Elementy, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>		
Amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznana bezpośrednio w kapitale własnym	(0,8)	(0,8)
Zyski/straty aktuarialne	(13,9)	(2,7)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych dochodów całkowitych	3,2	1,4
Razem pozostałe dochody całkowite:	280,3	248,1
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH ZA OKRES	823,9	820,7
<i>Przypadająca:</i>		
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	396,3	393,0
Udziałowcom niekontrolującym	427,6	427,7

SKONSOLIDOWANY BILANS

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

AKTYWA	Noty	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku (przekształcone)	1 stycznia 2015 roku (przekształcone)
		mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>8</u>	781,5	776,1	724,1
Wartości niematerialne	<u>9</u>	1 124,8	1 003,4	954,5
Nieruchomości inwestycyjne	<u>10</u>	24,9	28,0	27,0
Wartość firmy	<u>11</u>	5 978,5	5 548,3	5 210,7
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	<u>14</u>	112,2	10,6	17,6
Należności długoterminowe	<u>17</u>	53,8	61,1	33,3
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	<u>4</u>	93,7	93,3	77,2
Inne aktywa niefinansowe		18,4	-	-
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	<u>15</u>	238,8	245,5	165,6
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	<u>16</u>	32,8	34,1	32,4
		8 459,4	7 800,4	7 242,4
Aktywa obrotowe				
Zapasy	<u>19</u>	76,1	71,9	59,8
Rozliczenia międzyokresowe	<u>16</u>	155,3	133,8	105,4
Należności z tytułu dostaw i usług	<u>17</u>	2 209,0	2 099,0	1 767,3
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	<u>17</u>	69,7	72,3	61,0
Należności budżetowe	<u>17</u>	24,0	40,3	28,1
Pozostałe należności	<u>17</u>	42,2	28,3	36,3
Inne aktywa niefinansowe		9,1	7,9	3,5
Pozostałe aktywa finansowe	<u>15</u>	233,4	197,2	142,9
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	<u>20</u>	1 502,6	1 599,7	1 223,8
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	<u>21</u>	10,4	6,7	13,2
		4 331,8	4 257,1	3 441,3
SUMA AKTYWÓW		12 791,2	12 057,5	10 683,7

SKONSOLIDOWANY BILANS

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

PASywa	Noty	31 grudnia	31 grudnia	1 stycznia
		2016 roku	2015 roku	2015 roku
		(przekształcone)	(przekształcone)	(przekształcone)
		mln PLN	mln PLN	mln PLN
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)				
Kapitał zakładowy	22	83,0	83,0	83,0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		4 180,1	4 180,1	4 180,1
Transakcje na udziałach niekontrolujących		(108,9)	(106,8)	(35,2)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		40,3	(57,9)	(87,1)
Zyski zatrzymane / niepokryte straty		1 310,6	1 262,3	1 139,2
		5 505,1	5 360,7	5 280,0
Udziały niekontrolujące		3 165,5	2 967,2	2 678,2
Kapitał własny ogółem		8 670,6	8 327,9	7 958,2
Zobowiązania długoterminowe				
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	23	837,2	741,1	514,7
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	24	72,9	95,1	110,1
Pozostałe zobowiązania finansowe	25	359,3	236,5	118,7
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4	192,1	133,6	135,2
Długoterminowe rezerwy	26	83,6	69,4	49,4
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	28	58,8	51,5	65,6
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	27	20,8	17,8	12,6
		1 624,7	1 345,0	1 006,3
Zobowiązania krótkoterminowe				
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	23	438,8	396,5	211,8
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	24	28,2	25,5	21,4
Pozostałe zobowiązania finansowe	25	123,9	96,5	64,8
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	817,5	844,5	583,4
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	27	46,7	40,1	29,0
Zobowiązania budżetowe	27	165,6	165,0	130,4
Pozostałe zobowiązania	27	292,0	200,1	161,5
Rezerwy	26	64,2	115,2	39,4
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	28	260,2	252,1	261,3
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	28	258,8	249,1	216,2
		2 495,9	2 384,6	1 719,2
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		4 120,6	3 729,6	2 725,5
SUMA PASYWÓW		12 791,2	12 057,5	10 683,7

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM
GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Transakcje na udziałach niekontrolujących	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego	Kapitał własny Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2016 roku (przekształcone)	83,0	4 180,1	(106,8)	(57,9)	1 262,3	5 360,7	2 967,2	8 327,9
Zysk za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	301,3	301,3	242,3	543,6
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy	-	-	-	98,2	(3,2)	95,0	185,3	280,3
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	-	98,2	298,1	396,3	427,6	823,9
Dywidenda za 2015 rok	-	-	-	-	(249,8)	(249,8)	(164,3)	(414,1)
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych	-	-	-	-	-	-	17,3	17,3
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))	-	-	(2,1)	-	-	(2,1)	(149,6)	(151,7)
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	-	-	-	-	67,3	67,3
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	83,0	4 180,1	(108,9)	40,3	1 310,6	5 505,1	3 165,5	8 670,6

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM
GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO (kontynuacja)

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Transakcje na udziałach niekontrolujących	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego	Kapitał własny Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2015 roku (przekształcone)	83,0	4 180,1	(35,2)	(87,1)	1 139,2	5 280,0	2 678,2	7 958,2
Zysk za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	365,0	365,0	207,6	572,6
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy	-	-	-	29,2	(1,2)	28,0	220,1	248,1
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	-	29,2	363,8	393,0	427,7	820,7
Dywidenda za 2014 rok	-	-	-	-	(240,7)	(240,7)	(116,6)	(357,3)
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych	-	-	-	-	-	-	19,8	19,8
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))	-	-	(71,6)	-	-	(71,6)	(77,8)	(149,4)
Utrata kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	-	-	-	-	(0,9)	(0,9)
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	-	-	-	-	36,8	36,8
Na dzień 31 grudnia 2015 roku (przekształcone)	83,0	4 180,1	(106,8)	(57,9)	1 262,3	5 360,7	2 967,2	8 327,9

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone) mln PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstw		719,9	740,1
Korekty o pozycje:		312,1	303,5
Amortyzacja	<u>1</u>	300,1	263,0
Zmiany stanu kapitału pracującego	<u>30</u>	(26,0)	26,8
Przychody/koszty z tytułu odsetek		24,0	26,5
Przychody/koszty z różnic kursowych		1,4	4,2
Przychody/koszty z tytułu aktywów finansowych (wycena, sprzedaż, utrata wartości, itp.)		5,8	(3,9)
Pozostałe przychody/koszty finansowe		12,6	1,9
Zyski/straty na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(20,0)	3,6
Zysk na sprzedaży spółek zależnych i stowarzyszonych		(6,0)	(39,6)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	<u>1</u>	18,3	18,5
Pozostałe korekty zysku brutto		1,9	2,5
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		1 032,0	1 043,6
Zapłacony podatek dochodowy		(148,8)	(197,6)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		883,2	846,0
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		18,2	11,0
Wpływy ze sprzedaży aktywów sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		0,6	6,4
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	<u>30</u>	(210,7)	(191,7)
Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych	<u>30</u>	(316,0)	(262,9)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych	<u>30</u>	20,1	(45,4)
Wpływy ze sprzedaży akcji/udziałów w jednostkach powiązanych		-	97,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprzedanych jednostkach zależnych		-	(4,3)
Wpływy ze sprzedaży/rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		36,9	30,8
Wydatki na nabycie/wydatki z tytułu rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		(25,5)	(12,3)
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		65,6	8,1
Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(55,0)	(33,3)
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności		0,1	-
Pożyczki udzielone	<u>30</u>	(132,2)	(86,3)
Pożyczki spłacone	<u>30</u>	105,2	77,3
Otrzymane odsetki		17,8	20,8
Dywidendy otrzymane		2,5	3,3
Pozostałe przepływy z działalności inwestycyjnej		(11,2)	-
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej		(483,6)	(380,9)

(kontynuacja)	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu transakcji na udziałach niekontrolujących		4,2	7,5
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących	<u>30</u>	(133,9)	(32,4)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	<u>30</u>	336,7	145,2
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>23</u>	-	221,6
Spłata pożyczek/kredytów		(211,6)	(159,7)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(28,3)	(23,3)
Zapłacone odsetki		(40,9)	(42,4)
Dywidendy wypłacone przez Jednostkę Dominującą		(249,8)	(240,7)
Dywidendy wypłacone dla udziałowców niekontrolujących	<u>13</u>	(164,3)	(135,7)
Pozostałe przepływy z działalności finansowej		-	0,9
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(487,9)	(259,0)
Zwiększenie/Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(88,3)	206,1
Różnice kursowe netto		71,8	61,8
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 1 stycznia		1 488,6	1 220,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 31 grudnia	<u>20</u>	1 472,1	1 488,6

DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

Grupa Kapitałowa Asseco („Grupa Asseco”, „Grupa”) to grupa kapitałowa, której jednostką dominującą jest Asseco Poland S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka”, „Emitent”) z siedzibą w Rzeszowie przy ul. Olchowej 14.

Spółka została utworzona w dniu 18 stycznia 1989 roku jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a następnie aktem notarialnym z dnia 31 sierpnia 1993 roku została przekształcona i od dnia 31 sierpnia 1993 roku prowadziła działalność w formie spółki akcyjnej z siedzibą w Warszawie przy ul. 17 Stycznia 72a wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000033391 (poprzednio do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy, pod numerem RHB 17220).

W dniu 4 stycznia 2007 roku Emitent dokonał zmiany nazwy z Softbank Spółka Akcyjna na Asseco Poland Spółka Akcyjna oraz adresu siedziby z Warszawa, ul. 17 Stycznia 72a na Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80. W dniu 8 marca 2010 roku Emitent dokonał zmiany adresu siedziby Spółki z Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80 na Rzeszów, ul. Olchowa 14.

Od 1998 roku akcje Spółki notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010334578.

Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

Asseco Poland S.A. jest największą spółką informatyczną notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Spółka stała się również istotnym graczem na europejskim rynku producentów oprogramowania.

Asseco Poland S.A. jako lider Grupy prowadzi działalność akwizycyjną na rynku krajowym i zagranicznym dążąc do wzmocnienia swojej pozycji w Europie i na świecie. Spółka poszerza spektrum inwestycyjne o spółki informatyczne, mające wzbogacić Asseco Poland o znajomość lokalnych rynków i klientów, jak również dostęp do nowych, unikatowych rozwiązań informatycznych.

Oferta Grupy jest skierowana do sektora finansowego, instytucji publicznych oraz przemysłu, handlu i usług. Grupa posiada bogate portfolio własnych produktów, unikatowe doświadczenie w realizacji najbardziej złożonych projektów informatycznych oraz szeroką bazę klientów, wśród których znaleźć można największe instytucje finansowe, czołowe przedsiębiorstwa, a także jednostki administracji publicznej.

II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Podstawa sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, nieruchomości inwestycyjnych oraz zobowiązań finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w milionach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2016 roku. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez przepisy lokalne. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera

korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

3. Szacunki

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 nie wystąpiły istotne zmiany w sposobie dokonywania szacunków.

4. Profesjonalny osąd i szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Grupy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Poniżej przedstawiono główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości oprócz szacunków księgowych, duże znaczenie miał profesjonalny osąd kierownictwa. Tym samym w odniesieniu do poniższych obszarów zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na wyniki Grupy w przyszłości.

i. Konsolidacja podmiotów, w których Grupa ma mniej niż 50% głosów

Grupa skonkludowała, że pomimo braku bezwzględnej większości w głosach na walnym zgromadzeniu spółek: Formula Systems (1985) Ltd (dalej „Formula”), Sapiens International Corporation N.V. (dalej „Sapiens”), Magic Software Enterprise Ltd (dalej „Magic”), Asseco Business Solutions S.A., Asseco Resovia S.A. oraz Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A., zgodnie z MSSF 10 Grupa kontroluje te podmioty.

Jednostka Dominująca kontroluje spółkę Formula Systems (1985) Ltd, w której posiada mniej niż 50% udziału w kapitale zakładowym, z uwagi na nieodwoływalne pełnomocnictwo do prawa głosu ze wszystkich akcji, które prezes spółki Formula Systems pan Guy Bernstein udzielił członkowi Zarządu Asseco Poland S.A. panu Markowi Pankowi lub w jego zastępstwie innemu Członkowi Zarządu Asseco Poland S.A. Pełnomocnictwo to zostało udzielone w 2015 roku i przedłużone dnia 3 listopada 2016 roku na kolejnych 12 miesięcy. Na mocy niniejszego pełnomocnictwa wykonując prawo głosu ze wszystkich akcji pana Bernsteina pan Marek Panek zobowiązany jest głosować zgodnie z rekomendacją Zarządu Asseco Poland S.A.

W konsekwencji biorąc pod uwagę zasady głosowania mimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym Formula Systems (1985) Ltd w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Asseco Poland S.A. zachowało bezwzględną większość głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy tej spółki.

W przypadku spółki Sapiens International Corporation NV (dalej „Sapiens”) decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Sapiens:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Sapiens jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 7 członków, 5 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie (w ciągu ostatnich 6 lat) ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów. Reeleksja poprzedniego składu miała miejsce również podczas walnego zgromadzenia, które odbyło się w maju 2016 roku, w czasie, kiedy Formula posiadała już mniej niż 50% w kapitale zakładowym spółki Sapiens.

2. Akcjonariat spółki Sapiens:

- akcjonariat spółki jest rozproszony, tzn. poza spółką Formula Systems istnieje jeden akcjonariusz, który posiada więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu (5,36%), kolejny największy akcjonariusz posiada ok. 4,86% głosów;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiekolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu czterech lat, tj. w latach 2013-2016, procent akcjonariuszy obecnych na walnych

zgromadzeniach mieścił się w przedziale od 70% do 77%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 48,85% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 95%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Sapiens w trakcie 2016 roku, nadal miała możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Sapiens, a tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki. Oznacza to więc, że Formula posiada władzę nad spółką Sapiens i ma możliwość wykorzystania tej władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów, a także podlega ekspozycji na te zmienne zwroty.

W przypadku spółki Magic Software Enterprises Ltd (dalej „Magic”, spółka zależna od spółki Formula Systems (1985) Ltd) decyzja o istnieniu kontroli zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Magic:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Magic jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 5 członków, 3 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie w ciągu ostatnich lat ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów.

2. Akcjonariat spółki Magic:

- akcjonariat spółki Magic może być uznany za rozproszony; poza spółką Formula żaden

z akcjonariuszy nie posiada więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu, kolejny największy akcjonariusz posiada ok. 4% głosów;

- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiekolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2012-2016, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach mieścił się w przedziale od 65% do 85%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 47,26% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 94%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Magic, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Magic, tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

W przypadku spółki Asseco Business Solutions S.A. decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- akcjonariat spółki jest rozproszony i poza spółką Asseco Poland (od dnia 19 grudnia 2016 roku Asseco Enterprise Solutions, a.s. - spółką zależną od Asseco Poland) istnieją tylko dwaj akcjonariusze posiadający więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu, kolejny największy akcjonariusz posiada ok. 14,4% głosów;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiekolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2012-2016, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach mieścił się w przedziale od

64% do 73%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Asseco posiada obecnie 46,47% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 86%, żeby Asseco nie miało bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

- uregulowania w statucie tej spółki dotyczące wyboru członków rady nadzorczej (3 spośród 5 członków rady nadzorczej wybieranych jest przez Asseco Poland S.A.).

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Asseco Poland, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Asseco Business Solutions S.A. może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

Ponadto, Grupa przeprowadziła analizę swoich relacji z podmiotami powiązanymi przez kadrę zarządzającą i doszła do wniosku, że zgodnie z MSSF 10, sprawuje kontrolę nad spółkami Asseco Resovia S.A. oraz Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. Następujące czynniki miały wpływ na niniejszą decyzję:

- zarządy oraz rady nadzorcze obu spółek są w większości obsadzone przez Kadrę Zarządzającą Asseco Poland S.A.
- obie spółki w znaczącym stopniu są uzależnione od finansowania otrzymanego od Asseco Poland S.A.

Tym samym w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane finansowe spółek: Formula Systems, Sapiens, Magic, Asseco Business Solutions, Asseco Resovia oraz Arka Gdynia zostały ujęte metodą nabycia.

ii. Wycena kontraktów IT oraz pomiar stopnia zaawansowania

Grupa realizuje szereg kontraktów na budowę oraz wdrożenia systemów informatycznych. Dodatkowo przepływy z niektórych kontraktów są denominowane w walutach obcych. Wycena kontraktów IT wymaga ustalenia przyszłych przepływów operacyjnych w celu ustalenia wartości godziwej przychodów i kosztów, jak również wartości godziwej wbudowanych instrumentów pochodnych oraz dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp

realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunek przepracowanych roboczodni w stosunku do całkowitego czasu pracy.

Przyjęte przyszłe przepływy operacyjne nie zawsze są zgodne z umowami z klientami, czy też dostawcami ze względu na zmiany w harmonogramach realizacji projektów IT.

iii. Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych.

Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. W 2016 roku nie dokonano istotnych zmian w stosowanych przez Grupę stawkach amortyzacyjnych.

iv. Wartość firmy oraz wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania – test na utratę wartości

Zgodnie z polityką Grupy, Zarząd Jednostki Dominującej dokonuje na dzień 31 grudnia corocznego testu na utratę wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy, koszty niezakończonych prac rozwojowych oraz wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Na każdy śródroczny dzień bilansowy Zarząd Jednostki Dominującej dokonuje przeglądu przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia trwałej utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. W przypadku zidentyfikowania takich przesłanek, test na utratę wartości przeprowadzany jest na śródroczny dzień bilansowy.

Każdorazowo, przeprowadzenie testu na utratę wartości wymaga oszacowania wartości użytkowych ośrodków lub grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek lub ośrodki i ustalenia stopy dyskontowej, która jest następnie wykorzystywana do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

Szczegóły dotyczące testu na utratę wartości zostały zaprezentowane w punkcie 12 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

v. Zobowiązania z tytułu przyznanych opcji dla udziałowców niekontrolujących (opcje put)

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu przyszłych płatności na rzecz udziałowców niekontrolujących. Ustalenie wartości tych zobowiązań wymagało oszacowania wartości przyszłych wyników finansowych spółek. Wartość zobowiązań z tego tytułu wynosiła na dzień 31 grudnia 2016 roku 350,1 mln PLN (patrz punkt 25 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

vi. Zobowiązanie z tytułu odroczonej warunkowej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu odroczonej warunkowej płatności za pakiety kontrolne w spółkach w wysokości 88,2 mln PLN. Ustalenie wartości tych zobowiązań wymagało oszacowania wartości przyszłych wyników finansowych spółek (patrz punkt 25 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

vii. Klasyfikacja umów leasingowych (Grupa jako leasingobiorca)

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu, jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

viii. Klasyfikacja umów leasingowych (Grupa jako leasingodawca)

Grupa uzyskuje przychody m.in. z umów polegających na odpłatnym udostępnianiu klientom posiadanych przez Grupę składników majątku (umowy leasingu).

Analiza warunków niniejszych umów wykazała, że okres leasingu jest krótszy niż zasadnicza część okresu ekonomicznej użyteczności udostępnianych składników majątku oraz że istotne ryzyka i korzyści wynikające z prawa własności składników majątkowych będących przedmiotem niniejszych umów nie zostały przeniesione na klientów Grupy. Tym samym Grupa doszła do wniosku, że umowy te mają charakter leasingu operacyjnego.

ix. Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Koszty wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie są określane i kapitalizowane zgodnie z polityką rachunkowości Grupy. Określenie momentu rozpoczęcia kapitalizacji kosztów jest przedmiotem

profesjonalnego osądu kierownictwa co do możliwości (technologicznej oraz ekonomicznej) ukończenia realizowanego projektu. Moment ten jest wyznaczany przez osiągnięcie etapu (kamienia milowego) projektu, w którym Grupa ma uzasadnioną pewność, że jest w stanie ukończyć dany składnik wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży oraz że przyszłe korzyści ekonomiczne osiągnięte w wyniku użytkowania lub sprzedaży przekroczą koszt wytworzenia danego składnika wartości niematerialnych.

Tym samym określając wartość kosztów, które mogą podlegać kapitalizacji, Zarząd dokonuje oszacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych wygenerowanych przez dany składnik wartości niematerialnych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, Grupa skapitalizowała 77,4 mln PLN kosztów w ramach realizowanych projektów rozwojowych (patrz punkt 9 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

5. Stosowane zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, które zostało przekazane do publicznej wiadomości w dniu 16 marca 2016 roku.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie

zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,

- MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15. Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,

- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – Zmiany do MSSF 12 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast zmiany do MSR 28 oraz MSSF 1 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami

Standard został opublikowany 28 maja 2014 roku i będzie obowiązywać dla okresów rocznych zaczynających się 1 stycznia 2018 lub później. Standard został przyjęty przez Unię Europejską 22 września 2016 roku.

MSSF 15 wprowadza model 5 kroków do rozpoznawania przychodów z tytułu umów z klientami. Według standardu, przychody są rozpoznawane w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, do którego spółka (oczekuje, że) jest uprawniona, w zamian za przekazanie klientowi towarów lub usług.

Nowy standard zastąpi wszystkie obecne wymagania dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. W odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później, wymagane jest zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego lub zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego. Wcześniejsze zastosowanie standardu jest dozwolone.

Grupa Asseco Poland planuje wdrożyć nowy standard zgodnie z wymaganą datą wejścia w życie. W trakcie 2016 roku Grupa przeprowadziła wstępną ocenę MSSF 15 i wyjaśnień wydanych przez IASB w kwietniu 2016 roku oraz będzie monitorować wszelkie dalsze zmiany.

W przypadku Grupy Asseco, standard wpłynie głównie na rozliczanie długoterminowych umów IT, umów złożonych i wieloelementowych oraz modyfikacji umów, a także na rozpoznanie przychodów wynikających ze sprzedaży licencji. Standard wymaga, aby alokować cenę transakcji do wszystkich zawartych w umowie, zidentyfikowanych obowiązków świadczeń oraz aby rozpoznać przychód w momencie realizacji obowiązku świadczenia. Grupa jest w trakcie weryfikacji metodologii służącej do identyfikacji obowiązków świadczeń zawartych w umowach oraz analizy wewnętrznych procedur dotyczących oceny stopnia realizacji obowiązków świadczeń i momentu rozpoznawania przychodów (jednorazowo w momencie lub w okresie czasu).

Skutki wdrożenia MSSF 15 są analizowane w ramach projektu wdrożenia nowego standardu.

MSSF 9 Instrumenty finansowe

W lipcu 2014 roku, IASB opublikowała ostateczną wersję MSSF 9 Instrumenty finansowe. Standard ten zastępuje dotychczasowy standard MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena oraz wszystkie wcześniejsze wersje MSSF 9. MSSF 9 łączy w sobie wszystkie trzy aspekty rachunkowości instrumentów finansowych: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 będzie obowiązywał dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Dla tego standardu obowiązkowe jest zastosowanie retrospektywne w wyłączeniu rachunkowości zabezpieczeń, natomiast wymagane jest przedstawienie danych porównywalnych. Dla rachunkowości zabezpieczeń, wymagane jest podejście prospektywne z pewnymi nielicznymi wyjątkami. Grupa Asseco planuje stosować nowy standard od daty wejścia w życie.

W MSSF 9 zawiera nowe wymagania oraz wytyczne dotyczące klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych oraz modyfikuje ujmowanie transakcji zabezpieczających. Biorąc pod uwagę naturę transakcji wykonywanych przez spółki z Grupy Asseco, nie oczekuje się poważnych zmian. MSSF 9 zawiera także nowy model utraty wartości, oparty na oczekiwanych, a nie poniesionych stratach kredytowych. Dla Grupy Asseco może to oznaczać utratę wartości należności niewymagalnych z powodu ich niepewnego charakteru, natomiast aby ocenić zakres potencjalnych zmian spółki z Grupy będą musiały przeprowadzić bardziej szczegółową analizę, uwzględniającą wszystkie racjonalne i uzasadnione informacje oraz zawierającą elementy prognozowania.

Zarząd Jednostki Dominującej szacuje, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, ale na dzień bilansowy analiza wpływu nie została jeszcze zakończona.

MSSF 16 Leasing

W ramach swojej działalności spółka ma podpisane umowy najmu, dzierżawy, użytkowania i leasingu, który obecnie ujmowany jest jako leasing operacyjny. Wpływ MSSF 16 skutkować będzie ujęciem w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu umów leasingowych.

Na dzień zatwierdzania sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad ceną wpływu wprowadzenia standardu MSSF 16 Leasing na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości w odniesieniu do jej działalności lub jej wyników finansowych. Szczegółowa analiza zostanie przeprowadzona w latach 2017-2018.

Grupa jest w trakcie analizy, jaki wpływ powyższe zmiany będą miały na jej sprawozdania finansowe.

7. Korekta błędów

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zdarzenia skutkujące koniecznością dokonania korekty błędów.

8. Zmiany danych porównywalnych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu zostały dokonane następujące zmiany danych porównywalnych:

a. Zmiany wynikające z zakończenia procesu alokacji ceny nabycia

W 2016 roku Grupa zakończyła procesy alokacji ceny nabycia spółek: Exictos SGPS S.A., InterWay, a.s., exe, a.s. oraz spółek z grupy Matrix IT, Magic

Software Enterprises i Sapiens International Corporation.

W wyniku tego procesu zmianie uległy niektóre pozycje aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 roku, co wiązało się z koniecznością przekształcenia tych danych. Szczegółowe informacje o nabytych aktywach i zobowiązaniach zawarte są w punkcie 11 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Wartości tymczasowe nabytych aktywów netto tych spółek prezentowane były w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

W poniższych tabelach zaprezentowano wpływ powyższych zmian na dane porównywalne.

b. Zmiany wynikające ze zmian w spółkach zależnych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Asseco zostały skorygowane dane porównywalne ze względu na fakt, iż spółka zależna wchodząca w skład Grupy Formula Systems - Matrix IT dokonała retrospektywnej korekty danych finansowych dotyczących wyceny opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym swojej spółki zależnej - Matrix BI. W ramach korekty dokonano na dzień 31 grudnia 2015 roku wyceny zobowiązania z tytułu opcji put na łączną kwotę 17,8 mln PLN oraz odpowiedniej korekty zysków zatrzymanych o kwotę - 3,3 mln PLN oraz kapitałów przynależnych udziałowcom niekontrolującym - 14,5 mln PLN.

Efekty korekty danych zostały zaprezentowane w poniższych tabelach.

Przekształcenie bilansu na dzień 31 grudnia 2015 roku zostało zaprezentowane w tabeli poniżej:

Przekształcenie danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2015 roku	31 grudnia 2015 roku	Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia	Zmiany w spółkach zależnych	31 grudnia 2015 roku (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa trwałe	7 795,0	5,4	-	7 800,4
Rzeczowe aktywa trwałe	776,1	-	-	776,1
Wartości niematerialne	991,6	11,8	-	1 003,4
Nieruchomości inwestycyjne	28,0	-	-	28,0
Wartość firmy	5 554,7	(6,4)	-	5 548,3
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	10,6	-	-	10,6
Należności długoterminowe	61,1	-	-	61,1
Aktywa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	93,3	-	-	93,3
Aktywa finansowe	245,5	-	-	245,5
Rozliczenia międzyokresowe	34,1	-	-	34,1
Aktywa obrotowe	4 257,1	-	-	4 257,1
SUMA AKTYWÓW	12 052,1	5,4	-	12 057,5
Kapitał własny ogółem	8 342,9	2,8	(17,8)	8 327,9
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)	5 361,8	2,2	(3,3)	5 360,7
Udziały niekontrolujące	2 981,1	0,6	(14,5)	2 967,2
Zobowiązania długoterminowe	1 324,6	2,6	17,8	1 345,0
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	741,1	-	-	741,1
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	95,1	-	-	95,1
Długoterminowe zobowiązania finansowe	218,7	-	17,8	236,5
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	131,0	2,6	-	133,6
Długoterminowe rezerwy	69,4	-	-	69,4
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	51,5	-	-	51,5
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	17,8	-	-	17,8
Zobowiązania krótkoterminowe	2 384,6	-	-	2 384,6
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	3 709,2	2,6	17,8	3 729,6
SUMA PASYWÓW	12 052,1	5,4	-	12 057,5

Przekształcenie rachunku zysków i strat za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku zostało zaprezentowane w tabeli poniżej:

Przekształcenie danych porównywalnych dla skonsolidowanego rachunku zysków i strat	12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2015 roku	Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia	Zmiany w spółkach zależnych	12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2015 roku (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przychody ze sprzedaży	7 256,2	-	-	7 256,2
Koszt własny sprzedaży	(5 506,6)	(0,5)	-	(5 507,1)
Zysk brutto ze sprzedaży	1 749,6	(0,5)	-	1 749,1
Zysk netto ze sprzedaży	754,4	(0,5)	-	753,9
Zysk z działalności operacyjnej	745,2	(0,5)	-	744,7
Przychody finansowe	81,2	-	-	81,2
Koszty finansowe	(83,0)	-	(2,8)	(85,8)
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	743,4	(0,5)	(2,8)	740,1
Podatek dochodowy	(165,9)	0,1	-	(165,8)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	(1,7)	-	-	(1,7)
Zysk za okres sprawozdawczy	575,8	(0,4)	(2,8)	572,6

Zysk za okres sprawozdawczy	575,8	(0,4)	(2,8)	572,6
<i>w tym przypisany:</i>				
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	365,5	(0,3)	(0,2)	365,0
Udziałowcom niekontrolującym	210,3	(0,1)	(2,6)	207,6

Przekształcenie bilansu na dzień 1 stycznia 2015 nie dotyczyło aktywów, przekształcone zostały jedynie pasywa, co zostało zaprezentowano poniżej:

Przekształcenie danych porównywalnych na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 stycznia 2015 roku mln PLN	Zmiany w spółkach zależnych mln PLN	1 stycznia 2015 roku (przekształcone) mln PLN
Kapitał własny ogółem	7 973,4	(15,2)	7 958,2
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)	5 282,9	(2,9)	5 280,0
Udziały niekontrolujące	2 690,5	(12,3)	2 678,2
Zobowiązania długoterminowe	991,1	15,2	1 006,3
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	514,7	-	514,7
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	110,1	-	110,1
Długoterminowe zobowiązania finansowe	103,5	15,2	118,7
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	135,2	-	135,2
Długoterminowe rezerwy	49,4	-	49,4
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	65,6	-	65,6
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	12,6	-	12,6
Zobowiązania krótkoterminowe	1 719,2	-	1 719,2
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	2 710,3	15,2	2 725,5
SUMA PASYWÓW	10 683,7	-	10 683,7

III. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej Asseco Poland S.A. oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Spółka weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy spółka posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie oceny czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Spółką analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych;
- istotne powiązania osobowe;
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę do dnia ustania tej kontroli. W przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki za tę część roku objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa posiadała taką kontrolę. Nabycie jednostek zależnych rozliczane jest metodą nabycia.

Zmiany udziału w kapitałach/głosach, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny (transakcje na udziałach niekontrolujących) i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku

finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej.

Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych skorygowane o korekty doprowadzające do zgodności z MSSF są podstawą wyceny posiadanych przez Grupę udziałów według metody praw własności. Dni bilansowe jednostek stowarzyszonych i Grupy są jednakowe.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza koszty inwestycji, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji testuje się na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną z wartością bilansową. Ujęta utrata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej.

Jeżeli Grupa zmniejsza udział w jednostce stowarzyszonej, ale nadal rozlicza go metodą praw własności, przenosi na wynik finansowy część zysku lub straty uprzednio ujmowaną w pozostałych całkowitych dochodach, odpowiadającą zmniejszeniu udziału, jeżeli ten

zysk lub strata podlega reklasyfikacji na wynik finansowy w chwili zbycia związanych z nim aktywów lub zobowiązań.

3. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- a. przekazanej zapłaty,
- b. kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- c. w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej

nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii powstałych na połączeniu. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- a. odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- b. jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się na dzień 31 grudnia lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości.

Odpis ten jest ujmowany jako element kosztów finansowych.

W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności

w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

4. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, gdzie Grupa sprawuje współkontrolę są ujmowane metodą praw własności. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

5. Opcje put udziałów niekontrolujących w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Umowny obowiązek nabycia przez jednostkę instrumentów kapitałowych powoduje powstanie zobowiązania finansowego w wysokości szacunkowej wartości przyszłego zobowiązania nawet wtedy, gdy obowiązek ten jest uwarunkowany wykonaniem przez drugą stronę prawa przedstawienia do wykupienia, np. w sytuacji, w której udziałowcy niekontrolujący mają prawo przedłożyć jednostce dominującej do zakupu akcje jednostki zależnej. Jeśli warunki kontraktu nie przewidują przeniesienia na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na każdy dzień bilansowy następuje reklasyfikacja udziału niekontrolującego, do którego nadal alokowana jest część wyniku finansowego przypadająca na udziały niekontrolujące, na zobowiązanie finansowe, tak jakby nabycie instrumentu kapitałowego objętego opcją put miało miejsce na ten dzień. Zmiana reklasyfikowanej kwoty jest ujmowana bezpośrednio w kapitałach Grupy w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

Jeśli warunki kontraktu przewidują przeniesienie na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na dzień objęcia kontroli oraz na każdy kolejny dzień bilansowy nie jest rozpoznawany udział niekontrolujący wynikający z instrumentów kapitałowych będących przedmiotem opcji. Tym samym połączenie jest rozliczane tak jakby na dzień objęcia kontroli jednostka dominująca nabyła udział w kapitale

jednostki zależnej powiększony o udział będący przedmiotem opcji put. Zobowiązanie wynikające z opcji put jest na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej, a zmiany w szacunkach są odnoszone do rachunku zysków i strat (działalność finansowa). Udział w wyniku przypadający na udział w kapitale będący przedmiotem opcji jest alokowany do jednostki dominującej.

6. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą

Połączenie jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się jednostki znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Grupy lub połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną.

W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną od drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od Asseco Poland S.A., następuje jedynie przeksięgowanie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną na poziomie jednostkowego sprawozdania finansowego. Tym samym przeniesienie jednej jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Grupy.

7. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są między innymi: NIS (nowy szekel izraelski), EUR (euro), USD (dolar amerykański), CZK (korona czeska), RON (nowy lej rumuński), RSD (dinar serbski) czy RUB (rubel rosyjski).

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane po kursie waluty funkcjonalnej obowiązującym na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane

według kosztów historycznych w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż złoty polski (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN) są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych oraz w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych są przeliczane na walutę sprawozdawczą Grupy w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania są przeliczane po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty są przeliczane według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe są ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych.

W przypadku zagranicznych jednostek pośrednio zależnych, sprawozdanie finansowe jest przeliczane z waluty funkcjonalnej tej jednostki na polski złoty etapami, tj. w pierwszej kolejności wartości wyrażone w walucie funkcjonalnej jednostki zależnej są przeliczane na walutę funkcjonalną jej bezpośredniej jednostki dominującej (jednostka dominująca niższego szczebla), a następnie sprawozdanie skonsolidowane jednostki dominującej niższego szczebla jest przeliczane na walutę funkcjonalną jej jednostki dominującej.

8. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem

i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu przekazania środka trwałego do użytkowania.

Aktywa trwałe i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji, gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa spółek do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub

wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

9. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały, z uwzględnieniem powiązanego wpływu na podatek odroczonego.

10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane według wartości godziwej na dzień przejęcia.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o ich szacowany okres użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Pozostałe wartości niematerialne są poddawane testom na utratę wartości, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata ich wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej), wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych w momencie jego wyksięgowania.

Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Spółka prezentuje w odrębnych kategoriach produkty końcowe projektów rozwojowych („oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie”) oraz produkty, których proces wytwórczy nie został jeszcze ukończony („koszty niezakończonych projektów rozwojowych”). Składnik wartości niematerialnych wytworzony we własnym zakresie w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) jest ujmowany wtedy i tylko wtedy, gdy Spółka jest w stanie wykazać:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży;
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych;
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne;
- dostępność odpowiednich środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie jest sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni wyżej wymienione kryteria ujmowania pozycji. Nie podlegają aktywowaniu wartości nakładów ujętych uprzednio w kosztach. Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie obejmuje nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo. Do takich kosztów zaliczane są:

- koszty z tytułu świadczeń na rzecz pracowników, którzy byli bezpośrednio zaangażowani w proces wytworzenia tego składnika;

- b. wszelkie koszty, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów, jak opłaty za rejestrację tytułu prawnego oraz amortyzacja patentów i licencji, które są wykorzystywane przy wytwarzaniu tego składnika aktywów;
- c. nakłady na materiały i usługi wykorzystane lub bezpośrednio zużyte przy wytwarzaniu składnika wartości niematerialnych;
- d. koszty pośrednie, które można jednoznacznie powiązać z procesem wytwórczym: koszty amortyzacji sprzętu wykorzystywanego w procesie wytwórczym oraz koszty powierzchni biurowej, która jest zajmowana przez zespół wytwórczy.

Do kosztu wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie nie zalicza się:

- a. kosztów sprzedaży, administracji oraz innych kosztów ogólnozakładowych;
- b. wyraźnie zidentyfikowanych braków wydajności oraz początkowych strat operacyjnych poniesionych przed osiągnięciem planowanej wydajności oraz
- c. nakładów na szkolenie przygotowujące pracowników do obsługiwanego danego składnika aktywów.

Do momentu zakończenia prac rozwojowych, skumulowane koszty pozostające w bezpośrednim związku z tymi pracami prezentuje się jako „Koszty niezakończonych projektów rozwojowych”. W momencie ukończenia prac rozwojowych, gotowy efekt prowadzonego procesu wytwórczego jest przenoszony do kategorii „Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie” i od tego momentu spółki Grupy rozpoczynają amortyzowanie wytworzonego we własnym zakresie oprogramowania. Koszty prac rozwojowych spełniające powyższe kryteria ujmowane są według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

11. Dotacje rządowe

Dotacje rządowe są ujmowane wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje uzasadnione przekonanie, że jednostka gospodarcza spełni warunki związane z dotacją oraz że dotacja zostanie otrzymana.

Dotacja jest księgowana w ten sam sposób niezależnie od tego, czy została ona otrzymana w formie środków pieniężnych, czy też przybrała formę redukcji zobowiązań wobec rządu.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód (lub pomniejszenie kosztów) w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odnoszona do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów, poprzez zmniejszenie kosztów odpisu amortyzacyjnego.

12. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, należy aktywować jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego należy ujmować jako koszty w okresie, w którym je poniesiono. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

13. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub ośrodka, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie przepływów

pieniężnych, a są one w większości niezależnie generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do wysokości oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej (przed uwzględnieniem skutków opodatkowania) odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się jako element kosztów operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów operacyjnych. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

14. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- a. aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- b. aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
- c. pożyczki i należności,
- d. aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- a. wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- b. wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- c. spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem **aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy** jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a. jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie (do 3 miesięcy),
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b. został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą po pobieżnej analizie lub bez jej przeprowadzania, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej

metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w pozostałych dochodach całkowitych. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

15. Zapasy

Spółka dzieli zapasy na dwie kategorie: towary i części serwisowe (części zamienne oraz sprzęt komputerowy, który został nabyty w celu realizacji kontraktów na usługi utrzymania).

Spółka na każdy dzień bilansowy sporządza analizę wiekową towarów i na jej podstawie dokonuje odpisów aktualizujących według następujących zasad:

- a. 100% na towary składowane 24 miesiące lub dłużej,
- b. 75% na towary składowane powyżej 18 miesięcy a poniżej 24 miesięcy,
- c. 50% na towary składowane powyżej 12 miesięcy a poniżej 18 miesięcy,
- d. 25% na towary składowane powyżej 6 miesięcy a poniżej 12 miesięcy.

Wartość początkowa części serwisowych jest odnoszona w koszty liniowo na przestrzeni trwania kontraktu na usługi utrzymania, pod które części te zostały nabyte.

Spółka corocznie analizuje czy powyższe zasady tworzenia odpisów odpowiadają faktycznej utracie wartości posiadanych zapasów.

Odpisy z tytułu aktualizacji wartości zapasów ujmowane są w kosztach operacyjnych.

16. Czynne rozliczenia międzyokresowe

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów) lub są związane z przyszłymi przychodami.

W szczególności do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są:

- a. z góry opłacone usługi obce (w tym usługi utrzymania), które będą świadczone w następnych okresach,
- b. z góry zapłacone ubezpieczenia, prenumeraty, czynsze itp,
- c. pozostałe wydatki poniesione w okresie a dotyczące przyszłych okresów.

17. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego. Należności o odległych terminach płatności są ujmowane według wartości bieżącej oczekiwanej zapłaty.

Odpisy na należności wątpliwe szacowane są wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności, zgodnie z pierwotnymi warunkami, przestało być prawdopodobne. Wielkość odpisu stanowi różnicę między wartością nominalną należności a wartością możliwą do odzyskania, która stanowi bieżącą wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych, zdyskontowaną przy użyciu stopy procentowej właściwej dla podobnych pożyczkobiorców. Należności nieściągalne są odpisywane w koszty operacyjne w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do:

- a. należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości - do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym,

- b. należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego - w pełnej wysokości należności,
- c. należności kwestionowanych przez dłużników oraz, z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika, spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna - do wysokości niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności,
- d. należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego - w wysokości tych kwot, do czasu ich otrzymania lub odpisania,
- e. należności przeterminowanych lub nie przeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców - w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności.

Ponadto Grupa dokonuje odpisów aktualizujących wartość należności na zasadach ogólnych w wysokościach nie mniejszych niż:

- a. 100% w stosunku do należności skierowanych na drogę sądową, chyba że w opinii Zarządu uzyskanie wyroku korzystnego dla Grupy jest prawie pewne,
- b. 100% w stosunku do należności przeterminowanych powyżej 12 miesięcy (licząc od daty terminu płatności), z uwzględnieniem spłat, porozumień itp. mających miejsce po dniu bilansowym,
- c. 50% w stosunku do należności przeterminowanych od 6 do 12 miesięcy (licząc od daty terminu płatności), z uwzględnieniem spłat, porozumień itp. mających miejsce po dniu bilansowym.

Aktualizacja wartości należności uwzględnia nie tylko zdarzenia, które nastąpiły do dnia bilansowego, ale także ujawnione później, do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego, jeżeli zdarzenia te dotyczą należności ujętej w księgach rachunkowych na dzień bilansowy. Spółka corocznie analizuje czy powyższe zasady tworzenia odpisów odpowiadają faktycznej utracie wartości należności.

Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych zalicza się do kosztów operacyjnych.

Odpisy wartości pozostałych należności zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych. Odpisy salda należności wynikającego z naliczonych odsetek zalicza się do kosztów finansowych.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego, całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu zwiększa wartość danego składnika aktywów i korygowane są odpowiednie pozycje kosztów.

18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Grupa przyjęła zasadę nieujmowania w saldzie środków pieniężnych i ich ekwiwalentów kredytów w rachunkach bieżących, stanowiących element finansowania, oraz zastrzeżonych środków pieniężnych.

19. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu, pożyczki lub emisji papierów dłużnych.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki oraz papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanej ceny nabycia, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanej ceny nabycia uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki lub emisji papierów dłużnych oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Różnica między środkami otrzymanymi (pomniejszonymi o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki lub emisji papierów dłużnych) a wartością do spłaty ujmowana jest w rachunku zysków i strat przez okres trwania finansowania.

20. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są alokowane na koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Koszty finansowe są ujmowane w rachunku zysków i strat, chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji (w 2016 roku ani w okresie porównywalnym Grupa nie skapitalizowała kosztów odsetkowych związanych z umowami leasingu finansowego).

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu, chyba że umowa leasingu przewiduje, że po jej zakończeniu korzystający uzyska tytuł własności przedmiotu leasingu, to dany składnik aktywów amortyzuje się przez okres jego ekonomicznej użyteczności, tj. wg zasad amortyzacji stosowanych w odniesieniu do podobnych własnych składników aktywów.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane według kwot wymaganej zapłaty i ujmowane w okresach sprawozdawczych, których dotyczą.

22. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego

obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów. Tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi, koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat pomniejszone o wszelkie zwroty.

Grupa rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

23. Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT. Koszty realizacji zobowiązania gwarancyjnego obejmują przede wszystkim koszt pracochłonności (ilość robocizny pomnożona przez stawkę ewidencyjną) oraz wartość towarów, materiałów i usług obcych zużytych w ramach wypełniania zobowiązań gwarancyjnych.

Rezerwa ta jest zawiązywana w następujących przypadkach:

- a. z klientem nie została podpisana umowa na usługi utrzymaniowe,
- b. zakres umowy utrzymaniowej nie pokrywa całości oczekiwanych kosztów związanych z realizacją zobowiązań gwarancyjnych,
- c. zakres gwarancji producenta dla odsprzedawanego sprzętu jest węższy od gwarancji do jakiej spółka z Grupy zobowiązała się w umowie z klientem.

Wartość rezerwy, rozpoznawana na dzień bilansowy jest współmierna ze stanem realizacji kontraktu IT.

Koszty związane ze świadczeniem usług wynikających z zobowiązania gwarancyjnego pomniejszają w momencie ich ponoszenia wartość zawiązaną rezerwy. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje weryfikacji wysokości zawiązanych rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązania lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie początkowego ujęcia rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana tak, aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Grupy, co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

24. Przychody

a. Przychody ze sprzedaży

Przychody są ujmowane gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób oraz gdy istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji.

Jeżeli wyniku na transakcji dotyczącej usług nie można oszacować w wiarygodny sposób, przychody z transakcji ujmuje się tylko do wysokości kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Grupa wyróżnia następujące rodzaje przychodów:

- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych,
- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług obcych, oraz
- przychody ze sprzedaży sprzętu.

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi własne" prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami, których przedmiotem jest dostarczanie oprogramowania własnego lub świadczenie usług z nim związanych. Usługi te mogą być realizowane przez pracowników Grupy (zasoby własne) jak również przez podwykonawców (zasoby obce). Decyzja o zaangażowaniu podwykonawców dla tej kategorii przychodów nie zmienia ani zakresu odpowiedzialności, ani relacji pomiędzy spółkami Grupy a klientem, na rzecz którego świadczona jest usługa. To, czy do tego typu projektów zaangażowani zostaną podwykonawcy, czy usługa będzie realizowana przez pracowników własnych leży wyłącznie w gestii Grupy. Ponadto do tej kategorii klasyfikuje się przychody ze świadczenia

usług własnych na oprogramowaniu obcym i infrastrukturze.

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi obce" prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży licencji obcych oraz ze świadczenia usług, które ze względów technologicznych lub prawnych muszą być realizowane przez podwykonawców (dotyczy to usług utrzymania sprzętu i licencji oraz outsourcingu świadczonych przez ich producentów).

Przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych, które są dostarczane/świadczane w ramach kontraktu wdrożeniowego są rozpoznawane zgodnie ze stopniem zaawansowania całego kontraktu. Zasady rozpoznawania przychodów dla kontraktów wdrożeniowych zostały opisane w punkcie 25 Istotnych zasad rachunkowości.

W przypadku sprzedaży licencji/usług własnych przychody są ujmowane w okresie, w którym Grupa spodziewa się, że będzie zobowiązana do świadczenia usług na rzecz klienta.

Przychody ze sprzedaży licencji/usług obcych mogą być rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów lub jak przychody ze sprzedaży usług, w zależności od charakteru umowy z klientem.

W przypadku licencji i/lub usług obcych, dla których w momencie sprzedaży znaczące ryzyko i korzyści związane z daną licencją i/lub usługą obcą są przenoszone na nabywcę, przychody są rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towaru, tj. jednorazowo w momencie sprzedaży, bez względu na to czy przedmiotem umowy jest licencja i/lub usługa obca są na czas określony czy nieokreślony. Grupa uznaje, że znaczące ryzyko jest przekazywane na nabywcę, w przypadku, gdy po dostarczeniu licencji/usługi Grupa nie jest zobowiązana do żadnych dodatkowych świadczeń na rzecz klienta, których koszt mógłby być istotny.

W pozostałym przypadku, tj. gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z licencji i/lub usługi obcej nie są przekazywane na nabywcę w momencie sprzedaży, przychody ze sprzedaży są ujmowane jak przychody ze sprzedaży usług, tj. w okresie, w którym odbywa się świadczenie usługi poprzez odwołanie się do stopnia zaawansowania realizacji transakcji.

Przychody ze sprzedaży sprzętu są rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów, tj. przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z umowy zostały przekazane

nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

b. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dokładnie dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Przychody z odsetek stanowią odsetki od udzielonych pożyczek, inwestycji w papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, depozytów bankowych i pozostałych tytułów, oraz rozliczone dyskonto kosztów (zobowiązań) zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

c. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

25. Przychody i koszty z realizacji kontraktów wdrożeniowych

Przychody z kontraktu wdrożeniowego obejmują wysoko prawdopodobne przychody wynikające z zawartych umów/zleceń, które można oszacować w sposób wiarygodny. Tym samym z puli przychodów wyłączane są te kwoty, które, mimo iż wynikają z zawartej umowy, są w ocenie Grupy wątpliwe do uzyskania (np. Grupa spodziewa się, że klient zrezygnuje z części prac określonych w umowie).

Za przychody kontraktu uznaje się następujące przychody:

- a. przychody wynikające z wystawionych faktur,
- b. przyszłe przychody wynikające z podpisanych umów i/lub zleceń wystawionych na bazie umów ramowych.

Koszty kontraktu obejmują:

- a. koszty odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS), oraz
- b. koszty zasobów własnych, które są zaangażowane w realizację kontraktu.

Koszty zasobów własnych zatrudnionych przy realizacji kontraktu kalkulowane są na podstawie zrealizowanej (dla okresów zakończonych) i szacowanej (dla okresów prognozowanych) pracochłonności oraz odpowiedniej stawki ewidencyjnej (kosztowej) pokrywającej koszty wytworzenia.

Stawka ewidencyjna to koszt osobogodziny (lub osobodnia) własnych zasobów produkcyjnych skalkulowany na bazie zabudżetowanych na dany rok kosztów wytworzenia.

Wycena kontraktów wdrożeniowych

Celem wyceny wdrożeniowego kontraktu IT jest ustalenie wartości przychodów, które należy rozpoznać w okresie. Grupa dokonuje wyceny stosując metodę stopnia zaawansowania (ang. „percentage of completion”).

Jeżeli poniesione koszty pomniejszone o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w rachunku zysków i strat przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży, wynikająca z powyższej różnicy kwota niezafakturowanej sprzedaży prezentowana jest w aktywach bilansu w należnościach z tytułu dostaw i usług w kategorii „Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT”. Jeżeli zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży przekracza zaawansowanie procentowe poniesionych kosztów pomniejszonych o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w rachunku zysków i strat, wynikające z powyższej różnicy przyszłe przychody prezentowane są w zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług, w kategorii „Zobowiązanie z tytułu wyceny kontraktów IT”.

Kontrakty generujące straty

Kontraktem generującym stratę jest kontrakt, w którym łączna kwota przychodów z kontraktu jest niższa niż łączna wartość kosztów.

W przypadku, gdy jest wysoce prawdopodobne, że łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona poprzez utworzenie rezerwy na straty kontraktowe.

Wysokość rezerwy lub/i zasadność jej utrzymania jest weryfikowana na każdy kolejny dzień bilansowy, aż do momentu zakończenia kontraktu.

Wartość utworzonych rezerw na straty powiększa saldo rezerw i jest prezentowana w kategorii „Rezerwy z tytułu wyceny kontraktów IT”.

Metody mierzenia stopnia zaawansowania realizacji kontraktu

W celu ustalenia stopnia zaawansowania realizacji umowy Spółka stosuje taką metodę, która pozwala w sposób wiarygodny ustalić stan

realizacji prac. W zależności od charakteru umowy, metody te mogą obejmować:

- a. pomiar ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do dnia bilansowego w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy,
- b. wykonanych prac lub
- c. porównanie fizycznie wykonanych części prac z pracami wynikającymi z umowy.

Metodę procentowego zaawansowania stosuje się narastająco w każdym okresie obrotowym w stosunku do bieżących szacunków przychodów i kosztów umowy. Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów umowy ujmuje się w okresie, w którym zmiana ta wystąpiła.

Łączenie i rozdzielanie kontraktów wdrożeniowych

Wycenie na ogół podlegają pojedyncze umowy lub umowy wraz z aneksami, jeśli aneksy te dotyczą modyfikacji umowy głównej (rozszerzają lub ograniczają zakres umowy podstawowej). W przypadku, gdy aneks jest dodatkowym zleceniem spoza zakresu umowy głównej, za które cena ustalona jest bez odniesienia do ceny z zasadniczej umowy, wyceniany jest on oddzielnie.

Gdy umowa dotyczy grupy elementów, to jej część dotycząca każdego z tych elementów może być traktowana jako oddzielny kontrakt, tylko jeżeli zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- a. zostały przedłożone odrębne oferty dla każdego z wyodrębnionych elementów,
- b. każdy z elementów był przedmiotem oddzielnych negocjacji, oraz
- c. można określić koszty i przychody odnoszące się do każdego z elementów – przychody muszą być określone w umowie i/lub zamówieniu.

Natomiast grupa umów może być traktowana jako pojedynczy kontrakt, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- a. grupa umów jest negocjowana jako pojedynczy pakiet,
- b. umowy są tak bardzo powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu z jedną dla całego pakietu marżą zysku oraz
- c. umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej.

26. Koszty operacyjne

Spółka prowadzi ewidencję kosztów w układzie rodzajowym oraz w układzie kalkulacyjnym. Koszt własny sprzedaży obejmuje koszty bezpośrednio związane z nabyciem sprzedanych towarów i wytworzeniem sprzedanych usług. Koszty sprzedaży obejmują koszty handlowe i koszty marketingowe (w tym sponsoring). Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z kierowaniem spółkami z Grupy oraz koszty administracji.

27. Podatek dochodowy i podatek od towarów i usług

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej odroczony podatek dochodowy jest wyliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych za wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową. W przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach rezerwa na podatek odroczony jest ujmowana w bilansie jedynie, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych nie podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również do niewykorzystanych aktywów z tytułu odroczonego podatku i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty. Nie dotyczy to sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową. W przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu lub podwyższeniu o tyle, o ile uległy zmianie szacunki dotyczące osiągnięcia dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek

z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

sumę średniej ważonej liczby akcji w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji nowych emisji.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty i aktywa są ujmowane w wartości pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem, gdy:

- a. podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od towarów i usług jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- b. należności i zobowiązania są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

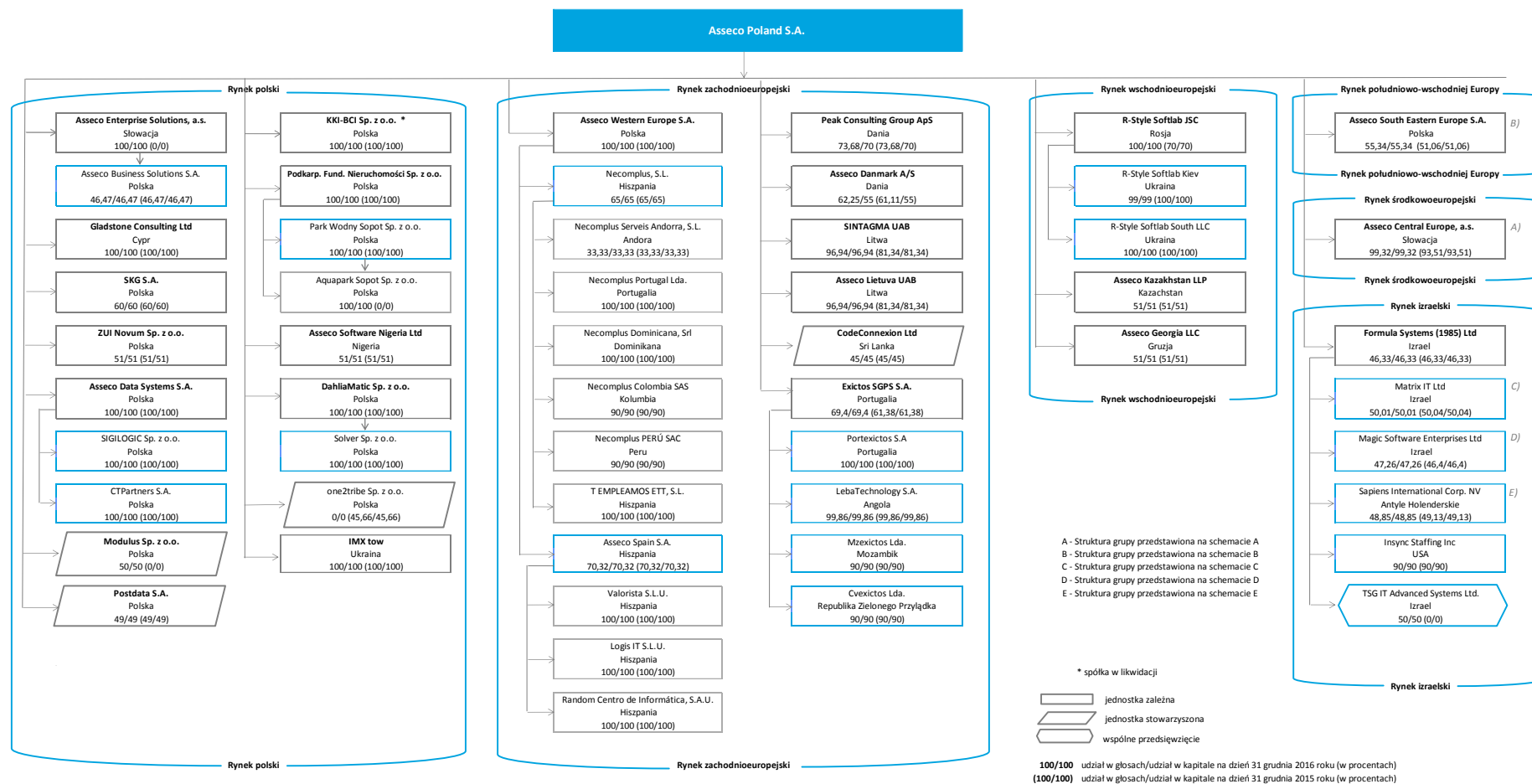
Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

28. Zysk netto na akcję (podstawowy i rozwodniony)

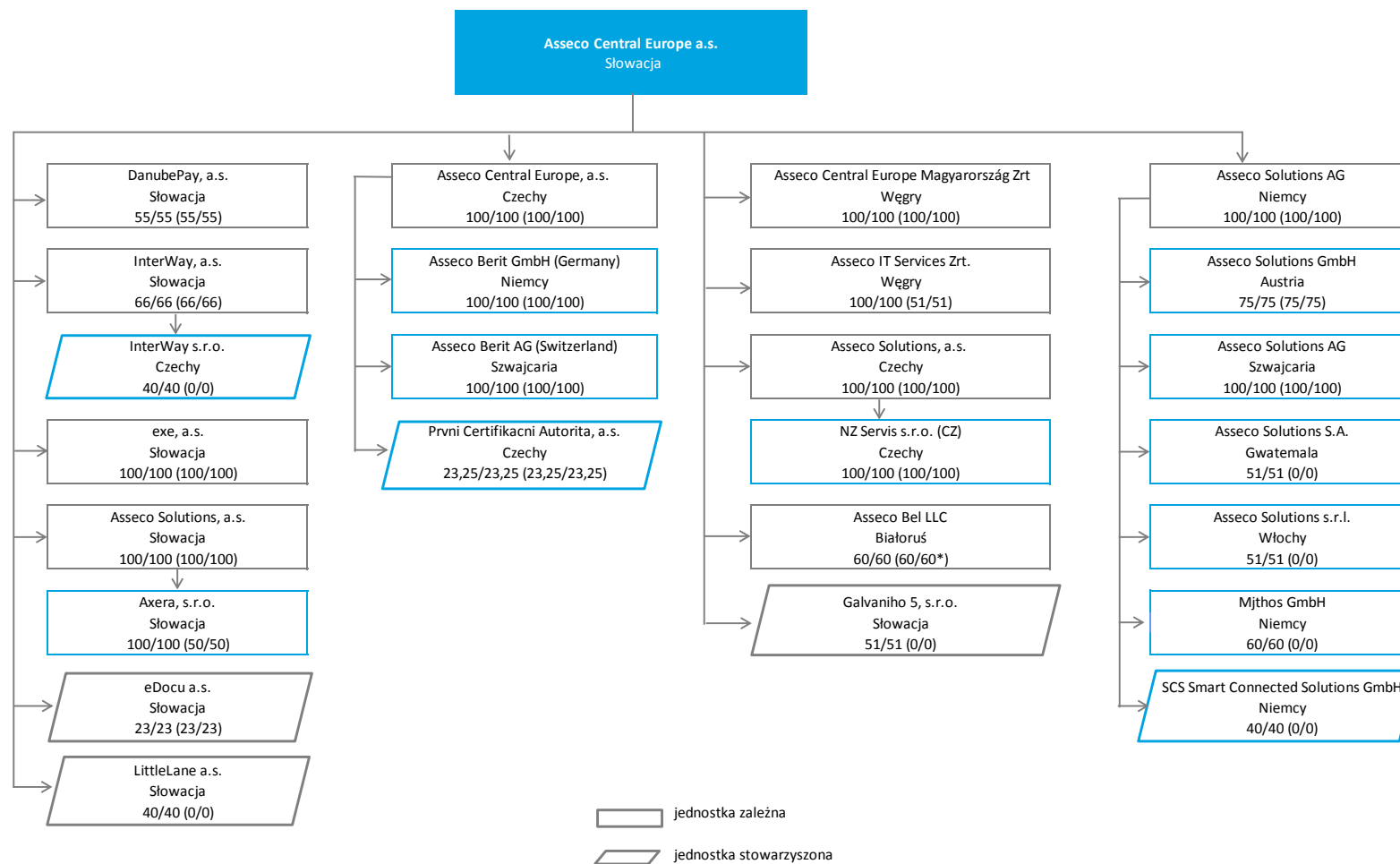
Podstawowy zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez

IV. ORGANIZACJA I ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO, ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI

Poniższy graf przedstawia strukturę organizacyjną Grupy Asseco na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym:

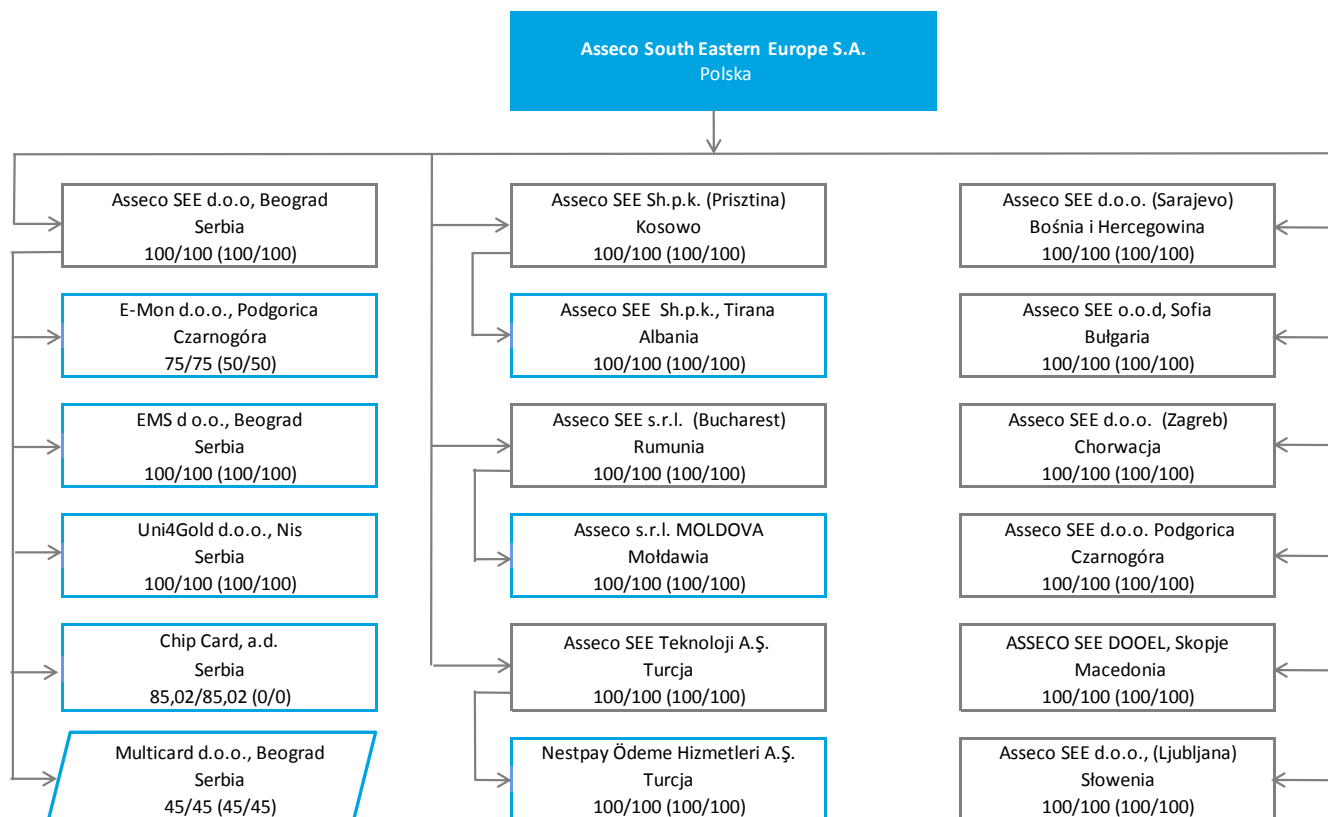
A. Struktura Grupy Kapitałowej Asseco Central Europe

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2016 roku (w procentach)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2015 roku (w procentach)

* w okresie porównywalnym właścicielem 60% udziałów Asseco Bel LLC była spółka Asseco Poland S.A.

B. Struktura Grupy Kapitałowej Asseco South Eastern Europe

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2016 roku (w procentach)

(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2015 roku (w procentach)

C. Struktura Grupy Matrix IT

Matrix IT Ltd Izrael					
Tikshuv Systems In Education (Shacham) Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Sibam Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Tact Computers & Systems Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix Consulting Ltd Izrael 100/100 (100/100)	K.B.I.S Ltd Izrael 51/51 (51/51)	2Bsecure Ltd Izrael 100/100 (100/100)
Mediatech College John Bryce Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix Defense Ltd. Izrael 100/100 (100/100)	Sivan.com Ltd* Izrael 100/100 (100/100)	Netwise Applications Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix IT E.R.P Solutions Ltd Izrael 100/100 (100/100)	2BNet Ltd Izrael 100/100 (100/100)
Matrix IT System Management Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix IT Solutions Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix IT Global Services Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Effect Advanced Solutions Ltd Izrael 100/100 (100/100)	JBT Asia Ltd. Cypr 100/100 (100/100)	Cyber box Ltd Izrael 70/70 (70/70)
Matrix IT Integration & Infrastructures Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix IT Advanced Inf. System Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Comprise Technologies Lts Izrael 100/100 (100/100)	The Israel Management Center Izrael 100/100 (100/100)	Programa Logistic Systems Ltd. Izrael 60/60 (0/0)	Matrix Information Technology (Changzhou) Limited * Chiny 100/100 (100/100)
Periscope Enterpr. And Managment Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix BI Ltd Izrael 60/60 (60/60)	John Bryce Training Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matchpoint IT Ltd Izrael 90/90 (90/90)	Tiltan Systems Engineering Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix IT Global Services Macedonia DOOEL Macedonia 100/100 (100/100)
A Soft Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Net-shore Ltd Izrael 100/100 (100/100)	IQ-SOFT John Bryce Ltd Węgry 100/100 (100/100)	Matrix IT Global Services Bulgaria Bulgaria 100/100 (100/100)	Matrix-IFS UK Ltd Wielka Brytania 100/100 (100/100)	Hoshen-Eliav System Engineering Ltd. Izrael 100/100 (100/100)
Matrix IT Software Products Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Tangram Soft Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Eight Three Hundred (8300) Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Xtivia Technologies Inc USA 100/100 (100/100)	Exzac Inc USA 100/100 (100/100)	Infinity Labs R&D Ltd Izrael 50,1/100 (50,1/100)
Matrix IT Systems Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Matrix Testing and Automation Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Elon Software Systems Ltd Izrael 100/100 (100/100)	Xtivia Inc USA 100/100 (100/100)	Matrix-Exzac Financial Risk Advisory LLC USA 70/70 (70/70)	Top Q (Aqua) Software Ltd Izrael 100/100 (100/100)
Stons Inc USA 55/55 (0/0)	Aviv Engineering Management and Infrastructure Systems Ltd. Izrael 85/85 (0/0)	Babcom Centers Ltd Izrael 50,1/50,1 (50,1/50,1)	Ono Apps Ltd. Izrael 100/100 (100/100)	SEEV Solutions Ltd Izrael 75/75 (75/75)	Managware Ltd Izrael 100/100 (100/100)
	AMCG Infrastructure and Transportation Ltd. Izrael 95/95 (0/0)	AMCG Marketing Ltd. Izrael 67/67 (0/0)	D.H.V. Med Ltd. Izrael 52/52 (0/0)	Aviv - Engineering Management and International Consulting Ltd. Izrael 97/97 (0/0)	Network Infrastructure Technologies Inc. USA 60/60 (0/0)
				AMCG (USA) Ltd. USA 100/100 (0/0)	

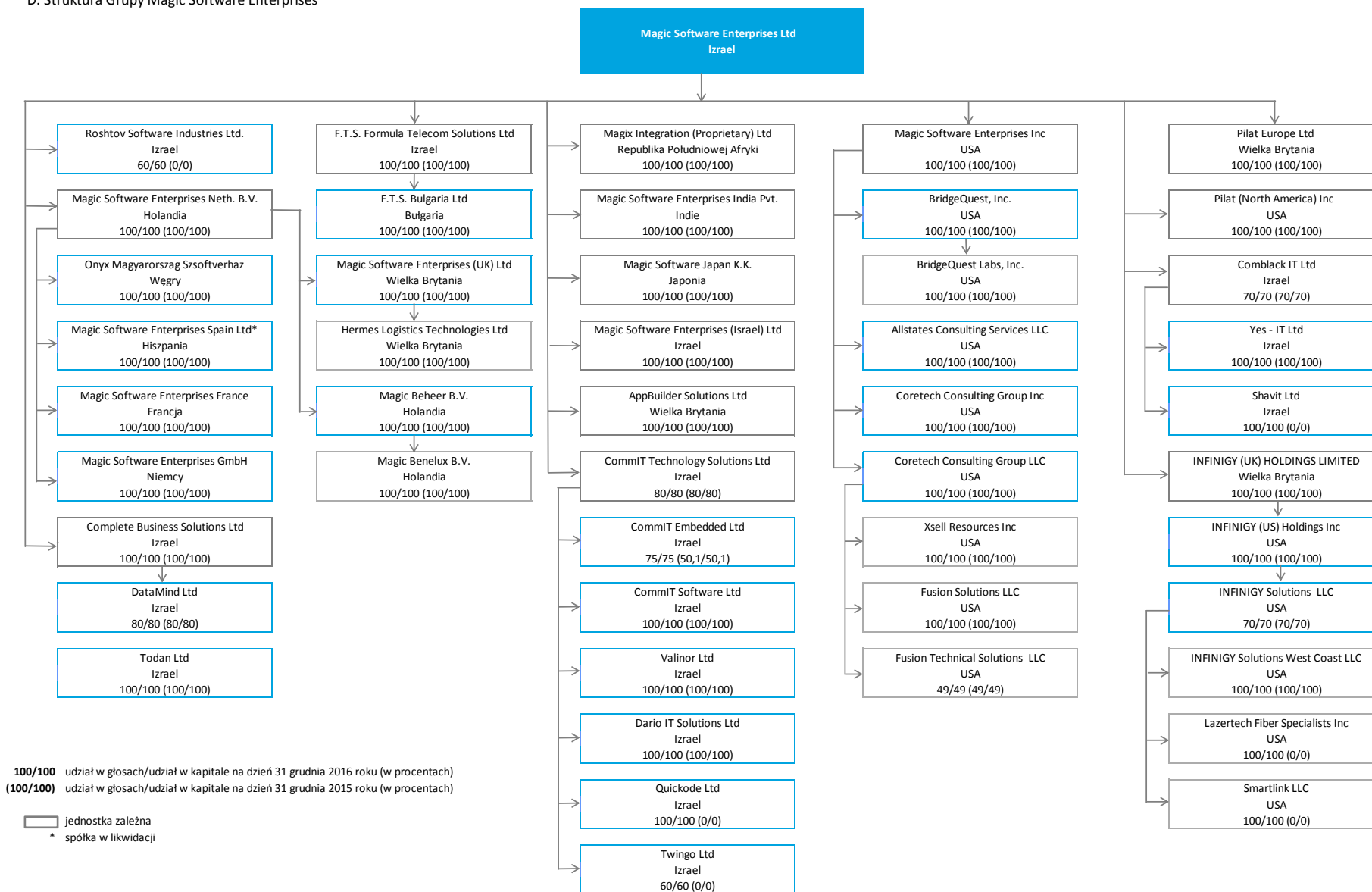
100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2016 roku (w procentach)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2015 roku (w procentach)

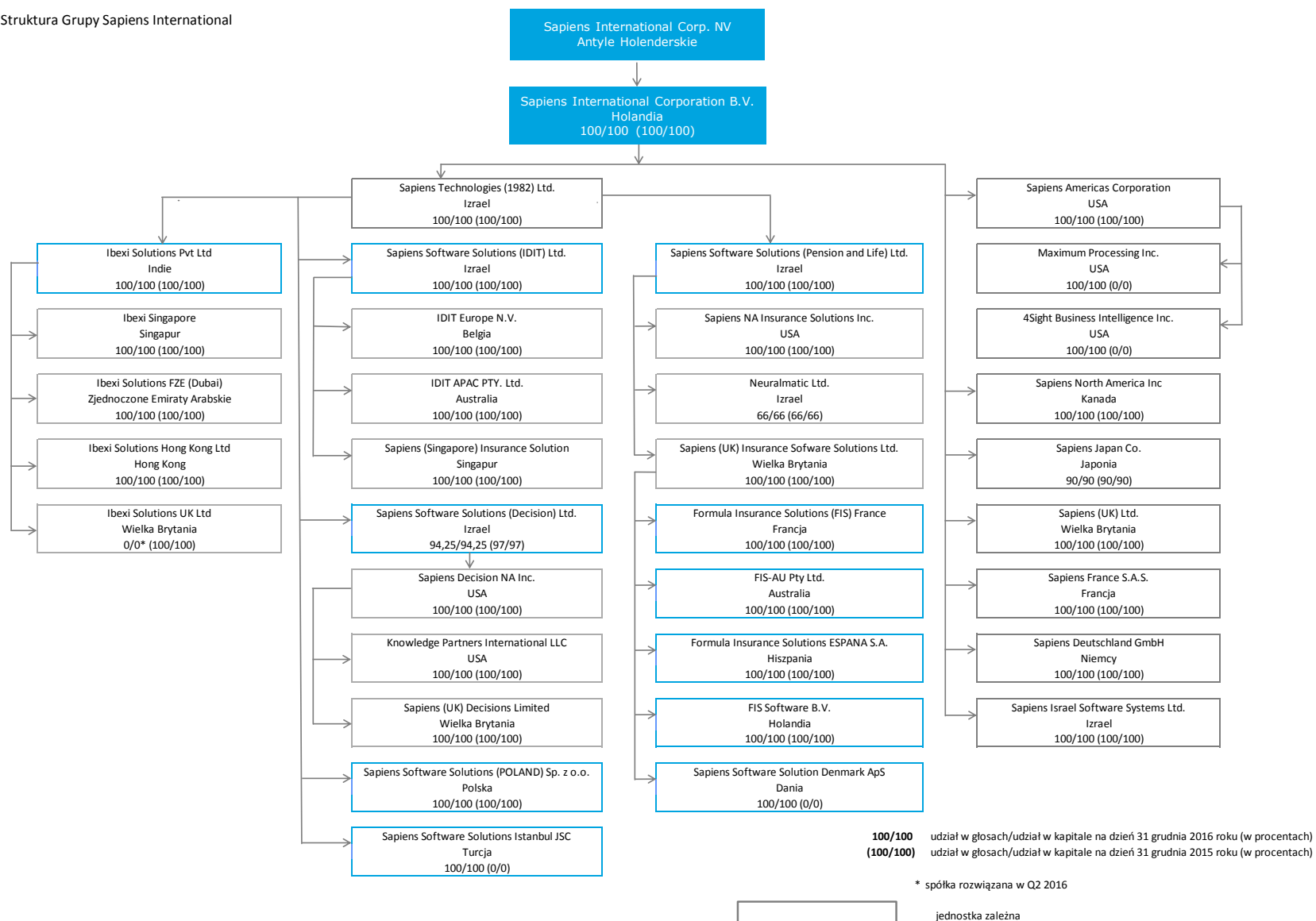
jednostka zależna

* spółka w likwidacji

D. Struktura Grupy Magic Software Enterprises

E. Struktura Grupy Sapiens International

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku miały miejsce następujące zmiany w strukturze Grupy Asseco:

Asseco Poland

❑ Połączenie Asseco Data Systems, ADH-Soft, ZUI Otago, CK Zeto Łódź, PI Zeto Bydgoszcz i Combidata Poland

W dniu 4 stycznia 2016 roku nastąpiło połączenie sześciu polskich spółek z Grupy Asseco: Asseco Data Systems S.A., ADH-Soft Sp. z o.o., CK Zeto Łódź S.A., Combidata Poland Sp. z o.o., ZUI Otago Sp. z o.o. oraz PI Zeto Bydgoszcz S.A.

Spółką przejmującą było Asseco Data Systems S.A. (dalej: „ADS”), a połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółek przejmowanych na spółkę przejmującą bez podwyższenia kapitału zakładowego ADS z uwagi na fakt posiadania przez ADS wszystkich akcji i udziałów w kapitałach zakładowych we wszystkich przejmowanych spółkach.

❑ Połączenie Asseco Data Systems S.A. ze spółką Unizeto Technologies S.A.

W dniu 1 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku dokonał wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego połączenia Spółki Asseco Data Systems S.A. ze spółką Unizeto Technologies S.A.

❑ Nabycie przez Asseco Poland S.A. 8,02% akcji spółki Exictos SGPS S.A.

W dniu 13 stycznia 2016 roku spółka Asseco Poland S.A. nabyła 34 783 akcji spółki Exictos SGPS, stanowiących 8% udziałów w kapitale zakładowym. Wartość transakcji wyniosła 2,8 mln EUR (12,3 mln PLN).

W dniu 15 kwietnia 2016 roku spółka Asseco Poland S.A. nabyła 100 akcji (tj. 0,02% udziałów w kapitale zakładowym) Spółki Exictos SGPS S.A.

W rezultacie tych transakcji udział Asseco Poland S.A. w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu spółki Exictos SGPS wzrósł z 61,38% do 69,4%.

❑ Połączenie PFN Sp. z o.o. i PFN Nord Sp. z o.o.

W dniu 20 stycznia 2016 roku nastąpiło połączenie spółki Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką PFN Nord Sp. z o.o.

❑ Dematerializacja akcji Infovide-Matrix S.A.

W dniu 10 lutego 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Infovide-Matrix S.A. podjęło uchwałę o zniesieniu dematerializacji wszystkich akcji spółki dopuszczonych i wprowadzonych do

obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. Dnia 5 kwietnia 2016 roku Zarząd GPW podjął decyzję o wykluczeniu akcji Infovide-Matrix S.A. z obrotu z dniem 12 kwietnia 2016 roku.

❑ Połączenie Asseco Poland S.A. ze spółką Infovide-Matrix S.A.

W dniu 29 kwietnia 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Asseco Poland S.A. postanowiło o połączeniu ze spółką Infovide-Matrix S.A. Połączenie spółek zostało zarejestrowane 1 lipca 2016 roku.

Połączenie obu spółek nastąpiło przez przeniesienie całego majątku Infovide-Matrix S.A. (spółka przejmowana) na Asseco Poland S.A. (spółka przejmująca). W związku z tym, że spółka przejmująca posiadała wszystkie akcje spółki przejmowanej, połączenie zostało przeprowadzone bez podwyższenia kapitału zakładowego Spółki Przejmującej oraz bez wymiany akcji Infovide (jako spółki przejmowanej) na akcje w kapitale zakładowym Asseco Poland S.A. (jako spółki przejmującej). W wyniku połączenia spółka Infovide-Matrix S.A. została rozwiązana bez przeprowadzenia likwidacji.

Powyższa transakcja pozostaje bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

❑ Zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa Spółki na rzecz Asseco Data Systems S.A.

Dnia 1 lipca 2016 roku nastąpiło wniesienie aportu w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa („Pion Infrastruktury”) przez Asseco Poland S.A. na rzecz Asseco Data Systems S.A., o łącznej wartości godziwej 194,9 mln PLN. W zamian za wkład niepieniężny Asseco Poland S.A. otrzymało 3 657 777 akcji zwykłych imiennych o wartości nominalnej 10 PLN, które zostały wyemitowane przez Asseco Data Systems S.A. w ramach podwyższenia kapitału zakładowego. Powyższa transakcja pozostaje bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

❑ Zbycie zorganizowanych części przedsiębiorstwa Spółki na rzecz DahliaMatic Sp. z o.o.

Dnia 1 lipca 2016 roku nastąpiło zbycie poprzez wniesienie przez Asseco Poland S.A. zorganizowanej części przedsiębiorstwa („Pion SAP”), o łącznej wartości godziwej 14,2 mln PLN, na rzecz spółki DahliaMatic Sp. z o.o. „Pion SAP” stanowił wydzieloną jednostkę biznesową w ramach spółki Infovide-Matrix S.A., która dnia 1 lipca 2016 roku ona została przejęta przez Asseco Poland S.A. W zamian za wniesienie do spółki

DahliaMatic zorganizowanej części przedsiębiorstwa, Asseco Poland S.A. otrzymało 233 nowe udziały spółki DahliaMatic o wartości nominalnej 500 PLN każdy, które zostały ustanowione w ramach podwyższenia kapitału zakładowego spółki.

Dnia 1 lipca 2016 roku nastąpiło również zbycie poprzez wniesienie przez Asseco Poland S.A. zorganizowanej części przedsiębiorstwa („Pion Przedsiębiorstw”), o łącznej wartości godziwej wynoszącej 36,8 mln PLN, na rzecz spółki DahliaMatic sp. z o.o., w zamian za co, Asseco Poland S.A. otrzymało 599 nowych udziałów spółki DahliaMatic o wartości nominalnej 500 PLN każdy, które zostały ustanowione w ramach podwyższenia kapitału zakładowego spółki.

Powyższa transakcja pozostaje bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Wniesienie do spółki DahliaMatic zorganizowanych części przedsiębiorstwa („Pion SAP” oraz „Pion Przedsiębiorstw”) jest efektem zmian zachodzących w Grupie, których celem jest uproszczenie struktury organizacyjnej oraz rozwój kompetencji eksperckich w poszczególnych spółkach w Grupie. Dzięki wprowadzonym zmianom DahliaMatic stała się największą polską firmą konsultingowo-wdrożeniową w zakresie rozwiązań IT w regionie. Powyższe transakcje pozostają bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

▣ Zmiana dotyczące spółki one2tribe Sp. z o.o.

W drugim kwartale 2016 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego spółki one2tribe Sp. z o.o. o kwotę 1,6 mln PLN poprzez utworzenie nowych udziałów. W wyniku tego podwyższenia kapitału udział Asseco Poland S.A. (jako następcy prawnego Infovide-Matrix S.A.) w spółce one2tribe spadł z 45,66% na 30,91%.

W czwartym kwartale 2016 roku Asseco Poland S.A. sprzedało wszystkie swoje udziały w spółce one2tribe Sp. z o.o. Udziały zostały zbyte w celu umorzenia, a cena sprzedaży i zysk wyniosły 1,93 mln PLN.

▣ Nabycie akcji własnych przez Asseco Danmark A/S

W dniu 18 kwietnia 2016 roku spółka Asseco Danmark A/S nabyła od spółki Computo ApS 1,65% akcji własnych. Po tej transakcji Asseco Danmark A/S posiada 11,65% akcji własnych.

▣ Nabycie akcji własnych przez Asseco Western Europe S.A.

W dniu 25 maja 2016 roku spółka Asseco Western Europe S.A. nabyła od Asseco Poland S.A. 15 744 681 sztuk akcji własnych w celu umorzenia. Wartość transakcji wyniosła 59,2 mln PLN.

▣ Nabycie przez Asseco Poland S.A. 15,6% akcji Asseco Lietuva UAB oraz Sintagma UAB

W dniu 28 czerwca 2016 roku Asseco Poland S.A. nabyło 15,6% akcji spółki Asseco Lietuva UAB oraz 15,6% akcji spółki Sintagma UAB (obie spółki mają siedzibę na Litwie). Akcje zostały nabyte w wyniku wykonania opcji put przez spółkę Kulioniu Investicijos UAB z siedzibą na Litwie. Cena wykonania opcji była uzależniona od wyników osiągniętych przez spółki Asseco Lietuva UAB oraz Sintagma UAB w latach 2013-2015.

Całkowita cena nabycia 15,6% obu spółek wyniosła 4,6 mln PLN (1,03 mln EUR, w tym 0,32 mln EUR za akcje Asseco Lietuva UAB oraz 0,71 mln EUR za akcje Sintagma UAB). Transakcja ta nie miała wpływu na wynik finansowy Grupy, natomiast jej wpływ na kapitał własny Grupy wyniósł -0,8 mln PLN i został ujęty w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

W rezultacie tej transakcji udział Asseco Poland S.A. w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółek Asseco Lietuva UAB oraz Sintagma UAB wzrósł z 81,34% do 96,94%.

▣ Nabycie przez Asseco Poland S.A. 30% akcji w spółce R-Style Softlab

W dniu 30 czerwca 2016 roku spółka Asseco Poland S.A. nabyła 30% akcji w rosyjskiej spółce R-Style Softlab JSC. Akcje zostały nabyte w wyniku wykonania umowy opcji put przez spółkę Eransor Finance Limited, zarejestrowaną w Nikozji na Cyprze. Cena wykonania opcji była uzależniona od wyników, jakie spółka R-Style Softlab wypracowała w latach 2013-2015. Całkowity koszt nabycia 30% akcji wyniósł 46,1 mln PLN (12,09 mln USD). Transakcja ta nie miała wpływu na wynik finansowy Grupy, natomiast jej wpływ na kapitał własny Grupy wyniósł -38,3 mln PLN i został ujęty w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

W wyniku wykonania opcji put przez Eransor Finance Limited, Asseco Poland S.A. posiada 100% akcji w spółce R-Style Softlab.

▣ Nabycie i połączenie spółki Axial Sp. z o.o.

W dniu 30 czerwca 2016 roku Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o. zakupił 100% udziałów w spółce Axial Sp. z o.o. od innej spółki z grupy Asseco – Infovide-Matrix S.A.

W dniu 4 października 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką Axial Sp. z o.o.

▣ Nabycie udziałów w Modulus Sp. z o.o.

Dnia 3 sierpnia 2016 roku Asseco Poland S.A. objęło 500 udziałów w spółce Modulus sp. z o.o., o wartości nominalnej 100 PLN każdy. Udziały zostały objęte w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego przez spółkę Modulus. Asseco wniosło wkład pieniężny o wartości 2,0 mln PLN. W wyniku dokonanej transakcji Asseco Poland S.A. posiada 50% udziałów w spółce Modulus.

▣ Sprzedaż udziałów w Sigilogic Sp. z o.o. przez Asseco Poland S.A. do Asseco Data Systems S.A.

W dniu 13 września 2016 roku nastąpiła sprzedaż 24 694 udziałów, stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki Sigilogic Sp. z o.o., między spółką Asseco Poland S.A. (sprzedający) a Asseco Data Systems S.A. (kupujący). Cena sprzedaży udziałów wyniosła 50 tys. PLN.

▣ Sprzedaż udziałów w CTPartners S.A. przez Asseco Poland S.A. do Asseco Data Systems S.A.

W dniu 28 września 2016 roku nastąpiła sprzedaż 6 162 akcji, stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki CTPartners S.A., między spółką Asseco Poland S.A. (sprzedający) a Asseco Data Systems S.A. (kupujący). Cena sprzedaży akcji wyniosła 2,53 mln PLN.

▣ Założenie spółki Aquapark Sopot Sp. z o.o.

W dniu 2 grudnia 2016 roku została zarejestrowana spółka Aquapark Sopot Sp. z o.o. Udziały w nowo powstałej spółce objęły spółki Park Wodny Sopot (99,49%) oraz Podkarpacki Fundusz Nieruchomości (0,51% udziałów).

▣ Zakup akcji Asseco Central Europe, a.s. (Słowacja)

W dniu 24 października 2016 roku Asseco Poland S.A. ogłosiło wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Asseco Central Europe, a.s. („ACE”)

W wyniku wezwania złożone zostały zapisy na łącznie 1 242 480 akcji ACE, stanowiących ok. 5,8% udziału w kapitale zakładowym spółki. Skuteczne nabycie akcji nastąpiło w dniu 22 grudnia 2016 roku. Po rozliczeniu transakcji Asseco Poland S.A. posiada 99,32% akcji spółki.

W dniu 29 listopada 2016 roku walne zgromadzenie Asseco Central Europe, a.s. podjęło uchwały w przedmiocie zniesienia dematerializacji akcji spółki oraz wycofania ich z obrotu na GPW. W dniu 28 grudnia 2016 roku Asseco Central Europe, a.s.

złożyło wniosek do Komisji Nadzoru Finansowego o zniesienie dematerializacji akcji spółki i czeka na wydanie decyzji w tej sprawie.

▣ Zakup akcji Asseco South Eastern Europe S.A.

W dniu 22 grudnia 2016 roku Asseco Poland S.A. nabyło 4,28% udziałów Asseco South Eastern Europe S.A. Cena zakupu pakietu akcji wyniosła 21,1 mln PLN. W wyniku transakcji udział Asseco Poland S.A. w kapitale ASEE wzrósł do 55,34%. Transakcja ta nie miała wpływu na wynik finansowy Grupy, natomiast jej wpływ na kapitał własny Grupy wyniósł 9,9 mln PLN i został ujęty w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

▣ Założenie spółki Asseco Enterprise Solutions

W dniu 19 grudnia 2016 roku założona została spółka Asseco Enterprise Solutions, a.s. z siedzibą w Bratysławie. Założycielem i jedynym akcjonariuszem spółki jest Asseco Poland S.A. Kapitał zakładowy został pokryty w całości aportem w postaci akcji spółki Asseco Business Solutions S.A. W związku z tym Asseco Enterprise Solutions a.s. jest teraz właścicielem 46,47% akcji spółki Asseco Business Solutions S.A.

Asseco Central Europe

▣ Objęcie 40% akcji w spółce SCS Smart Connected Solutions GmbH

W dniu 8 lutego 2016 roku spółka Asseco Solutions A.G. (spółka z grupy Asseco Central Europe) założyła spółkę SCS Smart Connected Solutions GmbH z siedzibą w Karlsruhe w Niemczech. Asseco Solutions AG objęło 40% akcji nowopowstałej spółki, reprezentujących również 40% udziałów w głosach na zgromadzeniu udziałowców.

▣ Objęcie 51% akcji w spółce Asseco Solutions S.A. (Gwatemala)

W marcu 2016 roku spółka Asseco Solutions AG (z siedzibą w Niemczech) założyła spółkę Asseco Solutions S.A. z siedzibą w Gwatemali. Asseco Solutions AG objęło 51% akcji nowo powstałej spółki, reprezentujących również 51% udziałów w głosach na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

▣ Zakup spółki Asseco Bel LLC

W dniu 30 marca 2016 roku spółka Asseco Central Europe a.s. nabyła od spółki Asseco Poland S.A. 60% udziałów w spółce Asseco Bel LLC.

▣ Założenie spółki InterWay s.r.o.

W dniu 26 kwietnia 2016 roku utworzona została spółka InterWay s.r.o. z siedzibą w Czechach. 40%

udziałów w nowo powstałej spółce objęła spółka InterWay a.s. z siedzibą na Słowacji.

❑ Założenie spółki LittleLane a.s.

W dniu 30 czerwca 2016 roku spółka Asseco Central Europe, a.s. (Słowacja) założyła spółkę LittleLane, a.s. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji. Asseco Central Europe, a.s. objęło 40% akcji nowo powstałej spółki, reprezentujących również 40% udziałów w głosach na zgromadzeniu udziałowców.

❑ Nabycie 49% udziałów w spółce Asseco Hungary Zrt.

Spółka Asseco Central Europe, a.s. nabyła w dniu 8 lipca 2016 roku dodatkowo 49% akcji spółki Asseco Hungary Zrt. W wyniku dokonania nabycia udział Asseco Central Europe, a.s. w spółce Asseco Hungary Zrt. wzrósł z 51% do 100%.

W dniu 12 września 2016 roku spółka zmieniła nazwę na Asseco IT Services Zrt.

❑ Nabycie udziałów w spółce Axera, s.r.o.

Asseco Solutions, a.s. (Słowacja), spółka zależna Asseco Central Europe, a.s. w dniu 1 lipca 2016 roku nabyła dodatkowo 35% udziałów spółki Axera, s.r.o. W wyniku transakcji udział Asseco Solutions w spółce Axera, s.r.o. wzrósł z 50% do 85%, co wiązało się z uzyskaniem kontroli nad tą spółką. W dniu 31 grudnia 2016 roku Asseco Solutions nabyło resztę udziałów w spółce Axera i tym samym udział Asseco Solutions stał się jedynym właścicielem spółki Axera.

❑ Połączenie spółek GlobeNet Zrt. i Statlogics Zrt.

Dnia 1 lipca 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie węgierskich spółek GlobeNet Zrt. (spółka przejmująca) i Statlogics Zrt. (spółka przejmowana). Po fuzji spółka przejmująca zmieniła nazwę na Asseco Central Europe Magyarországi Zrt.

❑ Założenie Asseco Solutions s.r.l.

W dniu 25 sierpnia 2016 roku Asseco Solutions A.G. założyło nową spółkę Asseco Solutions s.r.l. z siedzibą we Włoszech. Asseco Solutions A.G. objęło 51% udziałów nowo powstałej spółki, reprezentujących również 51% udziałów w głosach na zgromadzeniu udziałowców.

❑ Nabycie Galvaniho 5, s.r.o.

W dniu 7 października 2016 roku Asseco Central Europe a.s. zakupiło 51% udziałów spółki Galvaniho 5, s.r.o. z siedzibą na Słowacji.

❑ Zmiana właściciela Asseco Solutions a.s.

W dniu 22 listopada 2016 roku 100% udziałów w spółce Asseco Solutions a.s. (Czechy) zostało sprzedanych przez spółkę Asseco Central Europe a.s. z siedzibą w Czechach do Asseco Central Europe a.s. z siedzibą na Słowacji.

❑ Nabycie Mjthos GmbH

W czwartym kwartale 2016 roku spółka Asseco Solutions AG (z siedzibą w Niemczech) zakupiła 60% udziałów w spółce Mjthos GmbH z siedzibą w Niemczech.

Asseco South Eastern Europe

❑ Nabycie spółki Chip Card, a.d.

Asseco SEE d.o.o, Beograd (Serbia), spółka zależna Asseco South Eastern Europe S.A., w dniu 14 marca 2016 roku została zarejestrowana jako właściciel 136 121 akcji stanowiących 53,81% kapitału zakładowego w spółce Chip Card a.d. (Serbia), zajmującej się przetwarzaniem i autoryzacją transakcji płatniczych. Całkowity koszt transakcji nabycia akcji wyniósł 5,0 mln PLN (1,2 mln EUR).

W dniu 28 kwietnia, 5 lipca oraz 25 listopada 2016 roku ASEE Serbia nabyła odpowiednio dodatkowe 7,49% udziałów Chip Card za 0,16 mln EUR, 15,59% udziałów za 0,34 mln EUR oraz 8,13% udziałów za 0,18 mln EUR.

W wyniku powyższych transakcji udział Asseco SEE d.o.o w spółce Chip Card a.d. na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 85,02%.

❑ Nabycie udziałów w E-Mon

W dniu 6 października 2016 roku ASEE Serbia podpisała umowę zakupu 25% udziałów w spółce E-Mon, Czarnogóra. Wartość transakcji wyniosła 0,65 mln EUR (2,84 mln PLN).

W wyniku zakupu ASEE Serbia zwiększyła swój udział w tej spółce z 50% do 75%. Kontrola nad spółką została objęta w listopadzie 2016 roku po rejestracji zakupu. Wyniki E-mon Czarnogóra zostały ujęte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą konsolidacji pełnej od dnia 1 listopada 2016 roku. Do dnia objęcia kontroli spółka była ujmowana metodą praw własności.

Formula Systems 1985 Ltd. (dalej: Formula)

▣ Nabycie spółki TSG IT Advanced Systems Ltd.

W dniu 14 stycznia 2016 roku spółka Formula Systems (1985) Ltd. podpisała warunkową umowę nabycia 50% akcji w spółce TSG IT Advanced Systems Ltd za kwotę 25 mln USD. Jednocześnie spółka poinformowała, że pozostałe 50% akcji w spółce TSG zostało nabyte za tę samą cenę przez Israel Aerospace Industries (IAI) Ltd, co będzie skutkowało sprawowaniem współkontroli nad spółką TSG przez oba wymienione podmioty.

Finalizacja nabycia oraz objęcie współkontroli nastąpiło w dniu 1 maja 2016 roku.

TSG jest spółką działającą głównie w obszarze rozwiązań dla branży militarnej. TSG jest wiodącym dostawcą rozwiązań dla izraelskich organizacji defensywnych, w tym narodowych sił zbrojnych oraz policji. Nabycie to wpisuje się w strategię rozwoju Formuli poprzez M&A na rynku związanym z przemysłem obronnym, a także cyberbezpieczeństwem.

Matrix IT Ltd.

▣ Nabycie spółki Programa Logistics System Ltd.

W dniu 2 marca 2016 roku spółka z Grupy Matrix IT podpisała umowę nabycia 60% akcji w spółce Programa Logistics Systems LTD za kwotę 9,3 mln NIS (9,6 mln PLN), z czego kwota 2,0 mln NIS to płatność warunkowana uzależniona od przyszłych wyników nabywanej jednostki. Transakcja nabycia została sfinalizowana 30 marca 2016 roku. Spółka zajmuje się doradztwem oraz projektowaniem i rozwijaniem oprogramowania z zakresu automatyzacji łańcucha dostaw i logistyki.

▣ Nabycie spółki Network Infrastructure Technologies Inc

W dniu 6 października 2016 roku spółka z grupy Matrix IT - Matrix Exac Inc. nabyła 60% udziałów w spółce Network Infrastructure Technologies Inc z siedzibą w Stanach Zjednoczonych.

▣ Nabycie spółki Stons Inc

W dniu 8 listopada Matrix IT Ltd zakupił 55% akcji w spółce Stons Inc z siedzibą w Stanach Zjednoczonych.

▣ Nabycie spółki Aviv Engineering Management and Infrastructure Systems Ltd

W dniu 27 grudnia 2016 roku Matrix IT Ltd nabył 85% udziałów w spółce Aviv Engineering Management and Infrastructure Systems Ltd z siedzibą w Izraelu. W wyniku transakcji

Matrix IT Ltd nabył kontrolę na spółką Aviv oraz pięcioma spółkami od niej zależnymi.

Magic Software Enterprise Ltd.

▣ Nabycie spółki Quickcode Ltd.

W dniu 17 lutego 2016 roku spółka z Grupy Magic – CommIT Technology Solutions Ltd podpisała umowę nabycia 100% udziałów w spółce Quickcode Ltd z siedzibą w Izraelu. Quickcode zajmuje się projektowaniem i rozwijaniem aplikacji mobilnych, webowych i serwerowych oraz przygotowaniem strategii marketingowych. Spółka współpracuje głównie z klientami z branży nowych technologii (high-tech), w tym z wieloma firmami typu start-up.

▣ Nabycie spółki Roshtov Software Industries Ltd.

Dnia 20 czerwca 2016 Magic Software Enterprises Ltd nabył 60% udziałów w Roshtov Software Industries Ltd. z siedzibą w Izraelu. Dopiero jednak dnia 6 lipca 2016 roku Magic Software Enterprises Ltd. uzyskała zgodę urzędu antymonopolowego na finalizację transakcji, wskutek czego efektywnie została objęta kontrola nad spółką. Spółka Roshtov Software Industries świadczy usługi w zakresie projektowania i wdrażania systemów informatycznych wykorzystywanych w branży medycznej. Stworzone przez spółkę oprogramowanie „The Target” używane jest przez lekarzy i personel medyczny w większości szpitali w Izraelu.

▣ Nabycie spółki Twingo Ltd.

W dniu 24 lipca 2016 roku spółka CommIT Technological Solutions Ltd nabyła 60% udziałów w spółce Twingo Ltd z siedzibą w Izraelu. Twingo Ltd świadczy usługi z zakresu Big Data oraz Business Intelligence.

▣ Nabycie spółki Shavit Ltd

W dniu 31 października 2016 roku spółka z grupy Magic – Comblack IT Ltd nabyła 100% udziałów spółki Shavit Ltd z siedzibą w Izraelu.

Sapiens International Corp. NV

▣ Nabycie przez Sapiens Americas Corporation spółek: Maximum Processing Inc. i 4Sight Business Intelligence Inc.

Dnia 1 lipca 2016 roku zostało zarejestrowane nabycie przez Sapiens Americas Corporation, spółkę zależną Sapiens International Corp. NV, 100% udziałów w spółkach: Maximum Processing Inc. oraz 4Sight Business Intelligence Inc. Umowy

nabycia spółek przez Sapiens zostały podpisane odpowiednio: 26 maja 2016 roku oraz 7 czerwca 2016 roku.

▣ *Utworzenie spółek w grupie Sapiens*

W trzecim kwartale 2016 roku utworzone zostały spółki Sapiens Software Solution Istanbul JSC z siedzibą w Turcji oraz Sapiens Software Solution Denmark ApS z siedzibą w Danii. Spółka Sapiens Technologies (1982) Ltd., objęła 100% udziałów w Sapiens Software Solution Istanbul, natomiast 100% udziałów w spółce Sapiens Software Solution Denmark ApS objęła spółka Sapiens (UK) Insurance Software Solutions Ltd.

▣ *Likwidacja spółki Ibexi Solutions UK*

W drugim kwartale 2016 roku nastąpiło rozwiązanie spółki Ibexi Solutions UK Ltd.

▣ *Zmiana udziałów w Sapiens Software Solutions (Decision) Ltd*

W czwartym kwartale 2016 roku nastąpiła zmiana udziałów w spółce Sapiens Software Solutions (Decision) Ltd z 97% na 94,25%.

V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Zgodnie z MSSF 8, segmentem operacyjnym jest dająca się wyodrębnić część działalności Grupy, dla której są dostępne odrębne informacje finansowe podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych związanych ze sposobem alokowania zasobów oraz z oceną wyników działalności.

W Grupie Asseco wyodrębnia się następujące segmenty sprawozdawcze (segment sprawozdawczy, to taki segment operacyjny, dla którego MSSF 8 wymaga dokonania ujawnień):

Rynek polski – segment obejmujący podmioty osiągające przychody głównie na rynku krajowym, którego wyniki są regularnie analizowane przez Zarząd Jednostki Dominującej jako główny organ decyzyjny. W skład tego segmentu wchodzi między innymi następujące podmioty: Asseco Poland, Asseco Business Solutions, Asseco Data Systems, SKG, DahliaMatic, Podkarpacki Fundusz Nieruchomości, Gladstone Consulting, Sigilogic, CTPartners, ZUI Novum, Park Wodny Sopot, Asseco Resovia, GKK Arka, Asseco Software Nigeria. Poszczególne podmioty wchodzące w skład segmentu oferują kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających w sektorze instytucji finansowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

Rynek południowo-wschodniej Europy – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach: serbskim, rumuńskim, chorwackim, macedońskim oraz tureckim. Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Asseco South Eastern Europe. Skład segmentu jest tożsamy ze składem grupy Asseco South Eastern Europe. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. Poszczególne podmioty wchodzące w skład segmentu oferują kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających przede wszystkim w sektorze instytucji finansowych.

Rynek środkowoeuropejski – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach słowackim, czeskim, węgierskim oraz niemieckim. Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Asseco Central Europe. Skład segmentu jest tożsamy ze składem grupy Asseco Central Europe. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez

Zarząd Asseco Poland. Grupa oferuje kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających w sektorze instytucji finansowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

Rynek izraelski – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach Ameryki Północnej, Japonii oraz Bliskiego Wschodu, Europy i Afryki (region EMEA). Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Formula Systems, stąd skład segmentu jest tożsamy z grupą Formula Systems. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland.

Rynek zachodnioeuropejski – segment obejmujący spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach krajów Europy Zachodniej, tj. hiszpańskim, portugalskim oraz duńskim. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. W skład tego segmentu wchodzi następujące podmioty: Grupa Asseco Spain, Grupa Necomplus, Grupa Exictos, Asseco Danmark, Peak Consulting, Sintagma oraz Asseco Lietuva.

Rynek wschodnioeuropejski – segment obejmujący spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach krajów Europy Wschodniej. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. W skład tego segmentu wchodzi następujące podmioty: R-Style Softlab, Asseco Georgia, Asseco Kazakhstan.

Przychody od żadnego z klientów Grupy nie przekraczały 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Grupę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku.

12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016	Rynek polski mln PLN	Rynek środkowoeurop. mln PLN	Rynek południowo- wschodniej Europy mln PLN	Rynek izraelski mln PLN	Rynek zachodnioeurop. mln PLN	Rynek wschodnioeurop. mln PLN	Eliminacje mln PLN	Razem mln PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 640,0	731,6	570,0	4 355,8	575,0	59,6		7 932,0
Sprzedaż pomiędzy segmentami	10,2	4,5	0,6	43,2	0,1	-	(58,6)	-
Zysk/strata netto z działalności operacyjnej segmentu	258,6	66,9	56,4	343,4	55,6	(11,2)	(0,3)	769,4
Przychody z tytułu odsetek ¹	3,2	1,3	1,6	6,3	4,1	0,5	(0,1)	16,9
Koszty z tytułu odsetek ²	(11,5)	(0,2)	(1,2)	(31,1)	(1,2)	-	0,1	(45,1)
Podatek dochodowy	(52,8)	(18,3)	(9,4)	(84,0)	(16,9)	2,6	(0,2)	(179,0)
Pozycje niepieniężne:								
Amortyzacja	(90,5)	(19,4)	(37,3)	(134,3)	(15,9)	(5,9)	3,2	(300,1)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(5,3)	(1,0)	(1,7)	0,6	10,0	(0,1)	-	2,5
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	0,8	0,2	0,4	1,3	-	-	-	2,7
Zysk/strata netto segmentu przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	167,4	48,0	26,3	37,4	30,9	(8,3)	(0,4)	301,3
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³	339,1	90,7	95,5	383,1	124,7	(4,9)	3,8	1 032,0
Wartość firmy	2 554,4	441,4	532,0	2 293,7	153,5	3,5	-	5 978,5

¹ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

² Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2015 (przekształcone)	Rynek polski mln PLN	Rynek środkowoeurop. mln PLN	Rynek południowo- wschodniej Europy mln PLN	Rynek izraelski mln PLN	Rynek zachodnioeurop. mln PLN	Rynek wschodnioeurop. mln PLN	Eliminacje mln PLN	Razem mln PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 769,1	647,7	486,2	3 648,5	598,7	106,0	-	7 256,2
Sprzedaż pomiędzy segmentami	9,4	1,6	1,0	28,3	0,2	-	(40,5)	-
Zysk/strata netto z działalności operacyjnej segmentu	277,6	62,9	52,6	280,8	37,6	23,4	9,8	744,7
Przychody z tytułu odsetek ¹	5,1	0,7	1,5	6,5	1,3	1,0	(0,3)	15,8
Koszty z tytułu odsetek ²	(11,4)	(0,2)	(1,4)	(29,5)	(1,1)	-	0,3	(43,3)
Podatek dochodowy	(51,3)	(17,2)	(10,2)	(58,4)	(22,7)	(5,4)	(0,6)	(165,8)
Pozycje niepieniężne:								
Amortyzacja	(88,1)	(16,4)	(30,3)	(116,9)	(17,4)	(6,2)	12,3	(263,0)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(15,5)	(0,6)	(2,4)	(7,3)	(8,9)	(1,1)	-	(35,8)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	1,4	0,4	0,5	-	(4,0)	-	-	(1,7)
Zysk/strata netto segmentu przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	194,2	44,0	22,3	35,4	47,3	15,1	6,7	365,0
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³	414,8	107,3	84,3	398,9	14,0	24,3	-	1 043,6
Wartość firmy	2 543,0	424,6	514,9	1 915,7	146,7	3,4	-	5 548,3

¹ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

² Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Struktura przychodów ze sprzedaży i kosztów działalności operacyjnej

Przychody operacyjne i koszty działalności operacyjnej w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
<i>Przychody ze sprzedaży według rodzaju</i>		
Oprogramowanie i usługi własne	6 351,0	5 782,6
Oprogramowanie i usługi obce	626,7	532,8
Sprzęt i infrastruktura	949,8	935,5
Pozostała sprzedaż	4,5	5,3
Razem	7 932,0	7 256,2
<i>Przychody ze sprzedaży według sektorów</i>		
Bankowość i finanse	3 062,4	2 688,5
Przedsiębiorstwa	3 127,6	2 829,4
Instytucje Publiczne	1 742,0	1 738,3
Razem	7 932,0	7 256,2
<i>Koszty działalności operacyjnej</i>		
Wartość odsprzedanych towarów i usług obcych	(1 329,4)	(1 296,4)
Świadczenia na rzecz pracowników	(3 841,3)	(3 327,8)
Amortyzacja	(296,8)	(261,7)
Usługi obce	(1 083,8)	(992,1)
Pozostałe	(615,9)	(624,3)
Razem	(7 167,2)	(6 502,3)
Koszt własny sprzedaży	(6 065,5)	(5 507,1)
Koszty sprzedaży	(480,8)	(451,5)
Koszty ogólnego zarządu	(620,9)	(543,7)
Razem	(7 167,2)	(6 502,3)

*ponadto amortyzacja w wysokości 3,3 mln PLN za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 rok oraz w wysokości 1,3 mln PLN za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku została ujęta w pozostałej działalności operacyjnej.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku pozostałe koszty działalności operacyjnej obejmowały przede wszystkim koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 420,6 mln PLN oraz koszty podróży służbowych w wysokości 100,2 mln PLN. W okresie porównywalnym pozostałe koszty operacyjne zawierały głównie koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 390,4 mln PLN oraz koszty podróży służbowych w wysokości 93,8 mln PLN.

W ramach realizowanych umów z klientami, Grupa realizuje m.in szereg kontraktów dotyczących outsourcingu procesów w obszarze płatności. Szacunki dotyczące łącznych przyszłych minimalnych przychodów (opłat wnoszonych przez klientów) z tytułu tych umów wynoszą:

- 42,8 mln PLN do roku,
- 48,3 mln PLN od roku do pięciu lat, oraz
- 2,6 mln PLN powyżej pięciu lat.

i. Koszty świadczeń na rzecz pracowników

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Wynagrodzenia	(3 243,0)	(2 786,5)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(227,4)	(207,9)
Koszty świadczeń emerytalnych	(260,0)	(245,6)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	(18,3)	(18,5)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(92,6)	(69,3)
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem	(3 841,3)	(3 327,8)

Przeciętne zatrudnienie w okresie sprawozdawczym w etatach pobierających wynagrodzenie, tj. zatrudnienie w etatach skorygowane (pomniejszone) o etaty, za które spółki Grupy nie wypłacają wynagrodzenia (np. urlop bezpłatny, urlop macierzyński, inne), z wyłączeniem spółek, których wyniki ujmowane są w pozostałej działalności operacyjnej lub w działalności zaniechanej, natomiast z uwzględnieniem spółek, które dołączyły do Grupy w trakcie okresu sprawozdawczego (skalkulowane proporcjonalnie do okresu ich konsolidacji), wynosi 20 903; w okresie porównywalnym było to 19 083.

ii. Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych

Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych dotyczą programów, jakie zostały przyznane pracownikom i członkom kierownictwa spółek z grupy Formula Systems. Koszt z tytułu tych programów wyniósł w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku 18,3 mln PLN, a w okresie porównywalnym 18,5 mln PLN.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Program dla kadry zarządzającej spółki Formula Systems	(3,1)	(5,9)
Program dla kadry zarządzającej i pracowników grupy Matrix IT	(5,9)	(4,4)
Program dla kadry zarządzającej i pracowników grupy Magic Software Enterprise	(0,6)	(0,9)
Program dla kadry zarządzającej i pracowników grupy Sapiens International Corp.	(8,7)	(7,3)
Razem koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	(18,3)	(18,5)

iii. Uzgodnienie kosztów amortyzacji

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie odpisu amortyzacyjnego ujętego w rachunku zysków i strat z tabelami ruchu środków trwałych (nota 8) oraz wartości niematerialnych (nota 9):

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Odpis amortyzacyjny za rok wynikający z tabeli ruchu środków trwałych	8	(120,5)	(106,8)
Odpis amortyzacyjny za rok wynikający z tabeli ruchu wartości niematerialnych	9	(182,3)	(159,6)
Odpis amortyzacyjny odniesiony bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite		0,8	0,8
Pomniejszenie kosztu amortyzacji z tytułu rozliczenia dotacji do wewnętrznie wytworzonych licencji		1,8	2,0
Kapitalizacja kosztów amortyzacji w ramach realizowanych projektów rozwojowych		0,2	0,6
Pozostałe		(0,1)	-
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w rachunku przepływów pieniężnych		(300,1)	(263,0)
Odpis amortyzacyjny przeniesiony do pozostałej działalności operacyjnej*		3,3	1,3
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w kosztach działalności operacyjnej		(296,8)	(261,7)

*przede wszystkim amortyzacja aktywów trwałych w spółce Park Wodny Sopot Sp. z o.o.

2. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

Pozostałe przychody operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Zysk na sprzedaży aktywów trwałych	20,1	2,6
Rozwiązanie rezerwy	1,0	5,3
Otrzymane premie pieniężne, upusty i bonusy	0,1	0,2
Przychody z działalności sportowo-rekreacyjnej	28,9	25,5
Pozostałe	11,1	4,7
Razem	61,2	38,3

„Zysk na sprzedaży aktywów trwałych” zawiera 12,5 mln PLN (12 mln NIS) zysku na sprzedaży budynku biurowego przez spółkę Matrix IT.

„Przychody z działalności sportowo-rekreacyjnej” to przychody ze spółek Asseco Resovia S.A., Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A oraz Park Wodny Sopot Sp. z o.o., których działalność istotnie odbiega od podstawowej działalności Grupy.

Pozostałe koszty operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Koszty likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, zapasów	(4,3)	(0,5)
Zawiązanie rezerw	(0,5)	(0,6)
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym	(1,1)	(2,5)
Koszty związane z przychodami z działalności sportowo-rekreacyjnej	(38,8)	(36,7)
Pozostałe	(11,9)	(7,2)
Razem	(56,6)	(47,5)

3. Przychody i koszty finansowe

Struktura przychodów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowała się następująco:

Przychody finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych	16,9	15,8
Pozostałe przychody odsetkowe	0,4	0,5
Różnice kursowe	14,4	11,6
Wycena/przeszacowanie aktywów finansowych i inwestycji kapitałowych na dzień bilansowy	-	5,4
Realizacja i/lub wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	7,0	5,0
Przeszacowanie odroczonej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych	1,2	2,1
Zysk za sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	1,9	39,7
Wycena udziałów w związku z objęciem kontroli	4,1	-
Pozostałe przychody finansowe	2,9	1,1
Przychody finansowe ogółem	48,8	81,2

Ujęta w przychodach finansowych wycena udziałów w wysokości 4,1 mln PLN dotyczy wyceny do wartości godziwej posiadanego na moment objęcia kontroli 50% udziału w E-mon, Czarnogóra. Wartość godziwa została ustalona na podstawie wyceny przeprowadzonej przez niezależnego eksperta. Wycena dotyczy stopniowego przejścia i została ujęta na podstawie MSSF 3, zgodnie z którym jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejścia i ujmuje powstały zysk lub stratę, o ile powstała, w rachunku zysków i strat

W roku 2015 w pozycji „Zysk ze sprzedaży udziałów w jednostkach zależnych” został zaprezentowany zysk na sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów w spółce zależnej Matrix 42 AG, co zostało szczegółowo opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2015.

Struktura kosztów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowała się następująco:

Koszty finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN
Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych	(45,1)	(43,3)
Pozostałe koszty odsetkowe	(10,4)	(8,1)
Ujemne różnice kursowe	(16,6)	(20,4)
Koszty związane z objęciem kontroli nad spółkami zależnymi	(2,0)	(1,1)
Straty z realizacji i/lub wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(10,3)	(6,3)
Straty z przeszacowania odroczonej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych	(4,7)	(1,5)
Straty z przeszacowania zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących (opcje put)	(2,5)	(2,8)
Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym	(6,0)	(1,2)
Pozostałe koszty finansowe	(0,7)	(1,1)
Koszty finansowe ogółem	(98,3)	(85,8)

Dodatnie i ujemne różnice kursowe prezentowane są netto (jako nadwyżka dodatnich nad ujemnymi lub odwrotnie) na poziomie poszczególnych spółek zależnych.

Zyski/straty z przeszacowania odroczonej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych wynikają ze zmiany szacunków dotyczących odroczonej lub warunkowych zobowiązań z tytułu nabycia pakietu kontrolnego akcji/udziałów w spółkach zależnych.

Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym to dywidenda należna tym udziałom niekontrolującym, które są objęte opcjami put, w odniesieniu do których Grupa skonkludowała, że warunki kontraktu opcyjnego przewidują przeniesienie na spółki Grupy korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put od momentu jego zawarcia. Jeśli warunki kontraktu przewidują przeniesienie na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na dzień objęcia kontroli oraz na każdy kolejny dzień bilansowy nie jest rozpoznawany udział niekontrolujący wynikający z instrumentów kapitałowych będących przedmiotem opcji. Tym samym połączenie jest rozliczane tak jakby na dzień objęcia kontroli jednostka dominująca nabyła udział w kapitale jednostki zależnej powiększony o udział będący przedmiotem opcji put. Zobowiązanie wynikające z opcji put jest na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej, a zmiany w szacunkach są odnoszone do rachunku wyników (działalność finansowa). Udział w wyniku przypadający na udział w kapitale będący przedmiotem opcji jest alokowany do jednostki dominującej, a dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym jest kosztem finansowym.

4. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN
Bieżący podatek dochodowy oraz korekty lat ubiegłych	(165,5)	(181,6)
Odroczony podatek dochodowy	(13,5)	15,8
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(179,0)	(165,8)

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisu ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy, zaprezentowano w poniższej tabeli:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	719,9	740,1
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	136,8	140,6
Różnica wynikająca z innej stawki podatku dochodowego odprowadzanego poza granicami Polski	20,2	18,4
Podatek od dywidend	9,1	9,5
Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanego aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczącego strat z lat ubiegłych	(6,2)	(6,4)
Podatek od zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC)	2,3	-
Zmiany w kalkulacji podatku dochodowego dotyczące lat poprzednich	6,9	(1,6)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	1,8	2,2
Koszty reprezentacji	1,1	1,1
Pozostałe różnice trwałe	7,0	2,0
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: w 2016 24,9%; w 2015 22,4%	179,0	165,8

W poniższej tabeli zaprezentowano informację dotyczącą aktywa oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

	Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego	
	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku (przekształcone)	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Rzeczowe aktywa trwałe	41,6	44,1	10,8	11,5
Nieruchomości inwestycyjne	0,1	-	2,5	2,5
Wartości niematerialne	190,1	153,7	12,9	16,2
Wartość akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych	-	-	0,7	0,7
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	1,3	1,5
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy	-	0,5	1,0	0,1
Pożyczki udzielone	1,2	0,4	0,1	-
Zapasy	-	-	2,7	1,9
Rozliczenia międzyokresowe	1,0	1,7	7,5	12,3
Należności z tytułu dostaw i usług	28,6	28,5	10,9	12,0
Pozostałe należności	6,5	5,2	0,8	3,7
Środki pieniężne	11,5	9,6	-	-
Aktywa długoterminowe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0,3	0,3	-	-
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	0,1	-	0,6	0,3
Rezerwy	0,1	-	25,1	39,5
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-	11,1	9,3
Zobowiązania finansowe	-	-	18,0	21,1
Pozostałe zobowiązania	3,7	0,6	1,0	1,3
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-	31,7	34,0
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	0,1	0,1	9,9	4,8
Podatek odroczonej wynikający z transakcji płatności w formie akcji	-	-	10,6	8,6
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	-	-	145,1	176,0
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	284,9	244,7	n/d	n/d
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	304,3	357,3
Odpis dotyczący braku możliwości realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	(117,8)	(152,9)
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	186,5	204,4
Aktywa /Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	192,1	133,6	93,7	93,3

Grupa dokonała szacunków w zakresie planowanego do osiągnięcia w przyszłości dochodu do opodatkowania i uznała, że wartość aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy jest możliwa do odzyskania.

	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
	mln PLN	mln PLN (przekształcone)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	93,7	93,3
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(192,1)	(133,6)
Aktywa (+)/Rezerwa (-) netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(98,4)	(40,3)

Aktywo podatkowe z tytułu podatku odroczonego dotyczące strat podatkowych z lat ubiegłych, które nie zostało rozpoznane wynosiło w Grupie na dzień 31 grudnia 2016 roku 109,9 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2015 roku 152,9 mln PLN.

5. Działalność zaniechana

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku nie zaniechano żadnej działalności, która reprezentowałaby odrębną linię biznesową.

6. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przypadającego Akcjonariuszom Jednostki Dominującej za okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu sprawozdawczego.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przypadającego Akcjonariuszom Jednostki Dominującej przez skorygowaną (o wpływ potencjalnych elementów rozwodniających) średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie występowały elementy rozwodniające zysk przypadający na jedną akcję.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz ilość akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 (przekształcone)
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	83 000 303	83 000 303
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej (w milionach PLN) za okres sprawozdawczy	301,3	365,0
Zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku netto za okres sprawozdawczy	3,63	4,40

7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy

W 2016 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2015 rok. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Asseco Poland S.A., podjętą w dniu 29 kwietnia 2016 roku, część zysku netto za rok obrotowy 2015 w kwocie 249,8 mln PLN została przeznaczona na wypłatę dywidendy, która w przeliczeniu na jedną akcję wyniosła 3,01 PLN. Pozostała kwota zysku netto w wysokości 7,3 mln PLN zwiększyła kwotę zysków/strat z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na dzień 16 maja 2016 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 2 czerwca 2016 roku.

W 2015 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2014 rok. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Asseco Poland S.A., podjętą w dniu 29 kwietnia 2015 roku, część zysku netto za rok obrotowy 2014 w kwocie 240,7 mln PLN została przeznaczona na wypłatę dywidendy, która w przeliczeniu na jedną akcję wyniosła 2,90 PLN. Pozostała kwota zysku netto w wysokości 49,6 mln PLN zwiększyła kwotę zysków/strat z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na dzień 15 maja 2015 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 2 czerwca 2015 roku.

8. Rzeczowe aktywa trwałe

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016	Grunty i budynki mln PLN	Komputery i inny sprzęt biurowy mln PLN	Środki transportu mln PLN	Pozostałe środki trwałe mln PLN	Środki trwałe w budowie mln PLN	Razem mln PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2016 roku	484,6	218,6	37,3	31,2	4,4	776,1
Zwiększenia stanu, z tytułu:	26,8	78,8	19,2	5,8	14,1	144,7
Zakupu i modernizacji	13,6	53,2	13,8	5,6	14,1	100,3
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	12,1	6,9	-	0,1	-	19,1
Leasingu finansowego	-	0,4	3,2	-	-	3,6
Przeniesienie na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	1,1	10,8	2,2	0,1	-	14,2
Przeniesienie na środki trwałe z zapasów	-	7,5	-	-	-	7,5
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(30,7)	(77,5)	(15,5)	(10,5)	(14,1)	(148,3)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(26,5)	(70,8)	(13,1)	(10,1)	-	(120,5)
Sprzedaży i likwidacji	(4,2)	(5,0)	(2,4)	(0,4)	-	(12,0)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(14,1)	(14,1)
Przeniesienie do zapasów	-	(1,7)	-	-	-	(1,7)
Pozostałe	(1,7)	(0,6)	0,2	0,5	(0,3)	(1,9)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	3,9	6,1	0,4	0,4	0,1	10,9
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2016 roku	482,9	225,4	41,6	27,4	4,2	781,5

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015	Grunty i budynki mln PLN	Komputery i inny sprzęt biurowy mln PLN	Środki transportu mln PLN	Pozostałe środki trwałe mln PLN	Środki trwałe w budowie mln PLN	Razem mln PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2015 roku	468,2	200,8	28,8	26,0	0,3	724,1
Zwiększenia stanu, z tytułu:	41,7	90,6	19,8	13,3	11,8	177,2
Zakupu i modernizacji	3,8	67,7	12,1	4,9	10,3	98,8
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi*	37,2	8,9	3,1	8,2	0,1	57,5
Leasingu finansowego	-	0,7	3,8	-	-	4,5
Przeniesienie na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	0,6	11,4	0,8	0,2	-	13
Przeniesienie na środki trwałe z zapasów	-	1,7	-	-	1,4	3,1
Inne	0,1	0,2	-	-	-	0,3
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(25,5)	(65,2)	(13,6)	(9,6)	(13,0)	(126,9)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(25,3)	(61,1)	(11,1)	(9,3)	-	(106,8)
Sprzedaży i likwidacji	(0,2)	(1,8)	(2,5)	(0,3)	-	(4,8)
Utraty kontroli nad jednostkami zależnymi**	-	(2,2)	-	-	-	(2,2)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(13,0)	(13,0)
Przeniesienie do zapasów	-	(0,1)	-	-	-	(0,1)
Pozostałe	(3,3)	(10,9)	2,2	5,0	5,4	(1,6)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	3,5	3,3	0,1	(3,5)	(0,1)	3,3
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2015 roku	484,6	218,6	37,3	31,2	4,4	776,1

*w tym 46,1 mln PLN to wartość rzeczowych aktywów trwałych w spółce Unizeto Technologies, 4,2 mln PLN to wartość rzeczowych aktywów trwałych w spółce Exictos SGPS, a 3,8 mln PLN to wartość rzeczowych aktywów trwałych w spółce Infovide-Matrix S.A.

** Sprzedaż udziałów w spółce Matrix 42 AG

9. Wartości niematerialne

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy "ASSECO"	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2016 roku	159,5	118,4	61,1	526,8	137,6	1 003,4
Zwiększenia stanu, z tytułu:	94,6	77,4	20,5	155,3	-	347,8
Zakupu i modernizacji	-	-	17,4	-	-	17,4
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	3,1	155,3	-	158,4
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	77,4	-	-	-	77,4
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	94,6	-	-	-	-	94,6
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(72,3)	(94,8)	(23,3)	(90,7)	-	(281,1)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(69,0)	-	(22,6)	(90,7)	-	(182,3)
Sprzedaży i likwidacji	(3,3)	(0,2)	(0,7)	-	-	(4,2)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(94,6)	-	-	-	(94,6)
Odpis aktualizujący	-	(0,6)	0,6	-	-	-
Pozostałe	-	0,1	2,1	(0,1)	-	2,1
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	5,8	4,3	1,8	40,7	-	52,6
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2016 roku	187,6	104,8	62,8	632,0	137,6	1 124,8

Na potrzeby testu z tytułu utraty wartości aktywów, wartości niematerialne są alokowane do poszczególnych ośrodków lub grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki lub grupy spółek. Szczegóły dotyczące corocznego testu z tytułu utraty wartości zostały opisane w punkcie 12 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Koszty niezakończonych prac rozwojowych zostały przeanalizowane na dzień bilansowy pod kątem ich wartości

odzyskiwalnej poprzez analizę przyszłych przepływów pieniężnych związanych z każdym z prowadzonych projektów. W wyniku przeprowadzonej analizy uznano, że na dzień bilansowy nie wystąpiła utrata wartości kosztów niezakończonych prac rozwojowych.

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015 (przekształcone)	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy "ASSECO"	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2015 roku	125,1	109,5	59,9	522,4	137,6	954,5
Zwiększenia stanu, z tytułu:	88,7	84,8	17,3	75,1	-	265,9
Zakupu i modernizacji	-	-	16,6	-	-	16,6
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	23,7	3,0	0,7	75,1	-	102,5
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	81,8	-	-	-	81,8
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	65,0	-	-	-	-	65,0
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(74,7)	(79,3)	(20,7)	(86,3)	-	(261,0)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(67,2)	-	(11,5)	(80,9)	-	(159,6)
Sprzedaży i likwidacji	(1,3)	(2,0)	(5,6)	-	-	(8,9)
Utraty kontroli nad jednostkami zależnymi	(6,2)	(12,3)	(3,6)	(5,4)	-	(27,5)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(65,0)	-	-	-	(65,0)
Odpis aktualizujący	(1,1)	-	-	-	-	(1,1)
Pozostałe	20,2	(3,9)	4,9	(16,2)	-	5,0
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1,3	7,3	(0,3)	31,8	-	40,1
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2015 roku	159,5	118,4	61,1	526,8	137,6	1 003,4

Projekty rozwojowe

W 2016 roku oraz w okresie porównywalnym Grupa prowadziła projekty rozwojowe, których przedmiotem była budowa nowego oprogramowania lub istotna modyfikacja/rozbudowa znajdujących się w ofercie Grupy aplikacji. Polityka Grupy dotycząca aktywowania kosztów prowadzonych projektów rozwojowych została opisana w punkcie 10 rozdziału III „Istotne zasady rachunkowości”.

W roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku łączna kwota kosztów, dla których spełnione zostały kryteria aktywowania wyniosły 77,4 mln PLN (w okresie porównywalnym 81,8 mln PLN) i były poniesione w następujących segmentach sprawozdawczych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Rynek polski	25,1	30,4
Rynek Europy południowo-wschodniej	5,4	5,2
Rynek zachodnioeuropejski	1,7	5,9
Rynek środkowoeuropejski	6,0	1,9
Rynek izraelski	38,9	38,1
Rynek wschodnioeuropejski	0,3	0,3
Razem	77,4	81,8

Najbardziej istotne projekty rozwojowe były prowadzone na rynku polskim i izraelskim.

Rynek polski

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, w ramach segmentu rynek polski największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Asseco Poland S.A. (12,0 mln PLN), Asseco Data Systems S.A. (6,5 mln PLN) oraz Asseco Business Solutions S.A. (6,4 mln PLN). Do największych projektów realizowanych na tym rynku należały:

- AUMS – projekt realizowany przez Asseco Poland S.A. Celem projektu jest opracowanie wersji AUMS przygotowanej do sprzedaży i wdrożeń w sektorze power utility jako rozwiązanie klasy Billing&CIS. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2016 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 9,3 mln PLN, z czego w 2016 roku 5,4 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony do 30 listopada 2018 roku.
- def3000/CBP – projekt realizowany przez Asseco Poland S.A. Podstawową cechą rozwiązania def3000/CBP (Customer Banking Platform) będzie możliwość udostępniania funkcjonalności biznesowych systemu przy pomocy tzw. Miniaplikacji – czyli komponentów programowych komunikujących się z pozostałymi elementami systemu przy pomocy zdefiniowanego, otwartego interfejsu. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2016 roku zostały aktywowane jako wartości niematerialne, wyniosła 6,9 mln PLN, z czego w 2016 roku 2,8 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony 31 grudnia 2017 roku.
- Mobile Touch 6.0. – projekt realizowany przez Asseco Business Solutions S.A. Mobile Touch 6.0 jest mobilnym systemem klasy SFA/CRM. Multiplatformowa aplikacja ABS Mobile Touch przeznaczona jest do pracy na urządzeniach mobilnych, w tym na tabletach i smartfonach, działających w oparciu o systemy operacyjne iOS (Apple) oraz Android. W roku 2016 poniesiono nakłady w wysokości 2,8 mln PLN na rozwój tej aplikacji.
- WebNotarius - projekt realizowany przez Asseco Data Systems S.A. Projekt WebNotarius jest związany z obsługą podpisu elektronicznego. W ramach tego projektu umożliwiające będzie składanie podpisu elektronicznego na urządzeniach mobilnych, przy jednoczesnym zapewnieniu maksymalnego poziomu bezpieczeństwa. W roku 2016 kwota skapitalizowanych prac rozwojowych dotyczących projektu WebNotarius wyniosła 2,4 mln PLN.

Rynek izraelski

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, w ramach segmentu rynek izraelski największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Magic Software (16,8 mln PLN) oraz Sapiens International (22 mln PLN). Do największych projektów realizowanych na tym rynku należały:

- Magic xpa, wersja 3.1 oraz 3.2 - projekt realizowany przez Magic Software – jest to aplikacja rozwijana w ramach przygotowania „klienta mobilnego” na platformę Android oraz iOS. Prace rozwojowe dotyczyły głównie dodania zgodności wstecznej z poprzednimi wersjami aplikacji, ulepszenia komponentu Studio, oraz wzbogacenia platformy xpa o obsługę rozwiązań XAP firmy GigaSpaces. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2016 roku zostały aktywowane w ramach projektu Magic xpa wyniosła 15,9 mln PLN, z czego w 2016 roku 10,9 mln PLN.
- Magic xpi, wersja 4.5 oraz 4.6 - projekt realizowany przez Magic Software – jest to platforma integrująca różne systemy informatyczne, umożliwiającą zarządzanie przepływem danych. W wyniku prac rozwojowych w roku 2016 umożliwiające zostało bardziej efektywne użytkowanie platformy oraz powstała nowa wersja oparta o Visual Studio Isolated Shell i obsługująca format wymiany danych JavaScript Object Notation. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2016 roku zostały aktywowane w ramach projektu Magic xpi wyniosła 20,1 mln PLN, z czego w 2016 roku 5,9 mln PLN.
- Alis wersja 6.5 – projekt realizowany przez Sapiens International – jest to wszechstronne oprogramowanie L&P (Life&Pension) do obsługi indywidualnych, grupowych i pracowniczych produktów ubezpieczeniowych. Alis umożliwia zarządzanie produktami ubezpieczeniowymi przez cały cykl ich życia, poczynając od strony marketingowej, poprzez underwriting aż po obsługę roszczeń ubezpieczeniowych i wszelkich czynności związanych z zakończeniem okresu ubezpieczenia. Alis V6.5 dostarcza nowoczesnych rozwiązań wspierających branżę ubezpieczeń na życie i dożycie, a w przyszłości będzie jeszcze wzbogacony o nowe funkcjonalności w istniejących już modułach. W roku 2016 spółka skapitalizowała 12,3 mln PLN prac rozwojowych.
- IDIT wersja 12.2 - projekt realizowany przez Sapiens International – jest to oprogramowanie komponentowe IDIT, które przeznaczone jest głównie na rynki europejskie i azjatyckie. Oprogramowanie służy do obsługi ubezpieczeń tradycyjnych, rynku ubezpieczeń bezpośrednich, obszaru bank assurance i pozostałych obszarów działalności brokerów ubezpieczeniowych. IDIT integruje procesy front- i backoffice’owe włącznie z projektowaniem nowych produktów ubezpieczeniowych, zarządzaniem polisami, underwritingiem, obsługą call center oraz użytkowników i partnerów zdalnych. Koszty skapitalizowane w roku 2016 wyniosły 9,7 mln PLN.

Znak towarowy „Asseco”

Wartość niematerialna w postaci znaku towarowego ASSECO została uznana przez Zarząd Spółki Dominującej za wartość niematerialną o nieokreślonym okresie użytkowania. Tym samym wartość ta nie podlega amortyzacji i jest corocznie testowana pod kątem ewentualnej utraty wartości. Decyzja o uznaniu okresu ekonomicznej użyteczności znaku za nieokreślony wynika z oczekiwania Zarządu, iż znak ten będzie się przyczyniał do wypracowywania przez Spółkę przepływów pieniężnych netto w przyszłości przez nieokreślony czas.

10. Nieruchomości inwestycyjne

Zmiana wartości netto nieruchomości inwestycyjnych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na dzień 1 stycznia	28,0	27,0
Zmiany z tytułu:	(3,1)	1,0
Sprzedaży	(3,5)	-
Korekty wyceny	0,4	1,0
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia	24,9	28,0

11. Wartość firmy

Wartość firmy powstała na objęciu kontroli nad jednostkami zależnymi jest na potrzeby testu z tytułu utraty wartości alokowana przez Grupę w następujący sposób:

- do grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne w postaci segmentu, lub
- do poszczególnych jednostek zależnych, lub
- do segmentów zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej (tj. segment "Bankowość i Finanse", "Administracja Publiczna", "Przedsiębiorstwa").

W poniższej tabeli zaprezentowano wartość firmy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym ze wskazaniem, do jakiego typu ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne została ona przypisana:

	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN
grupy spółek stanowiące segment	973,4	939,5
Grupa Asseco Central Europe	441,4	424,6
Grupa Asseco South Eastern Europe	532,0	514,9
poszczególne spółki zależne lub grupy spółek zależnych (węższe niż segment)	2 968,0	2 553,1
Rynek izraelski (Grupa Formula Systems), w tym:	2 293,7	1 915,7
Magic Software Enterprises Ltd	826,6	663,8
Matrix IT Ltd	923,7	757,5
Sapiens International Corporation N.V.	543,3	494,4
Rynek zachodnioeuropejski, w tym:	153,5	146,7
Asseco Spain S.A.	20,1	18,2
Necomplus S.L.	16,9	16,3
Sintagma UAB ¹⁾	16,6	16,0
Asseco Danmark ²⁾	33,6	32,3
Exictos SGPS S.A.	66,3	63,9
Rynek wschodnioeuropejski, w tym:	3,5	3,4
Asseco Georgia LLC	2,3	2,3
Asseco Kazakhstan LLP	1,2	1,1
Rynek polski, w tym:	517,3	487,3
Asseco Business Solutions S.A.	172,3	172,3
Asseco Data Systems S.A. ³⁾	242,6	111,6
Gladstone Consulting Ltd	40,3	37,3
ZUI Novum Sp. z o.o.	0,3	0,3
SKG S.A.	4,4	4,4
Asseco Software Nigeria Ltd.	1,1	1,5
Infovide –Matrix S.A.	-	123,8
Dahlomatic Sp. z o.o.	54,7	34,4
CTPartners S.A.	1,7	1,7
segmenty operacyjne zidentyfikowane w Jednostce Dominującej	2 037,1	2 055,7
Wartość firmy przypisana do segmentu "Bankowość i Finanse" ⁴⁾	930,1	878,6
Wartość firmy przypisana do segmentu "Administracja Publiczna"	926,0	916,4
Wartość firmy przypisana do segmentu "Przedsiębiorstwa"	181,0	129,7
Wartość firmy przypisana do segmentu "Infrastruktura"	-	131,0
	5 978,5	5 548,3

¹⁾ wartość firmy powstała na nabyciu spółek Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB.

²⁾ wartość firmy powstała na nabyciu spółek Asseco Danmark oraz Peak Consulting.

³⁾ W przypadku Asseco Data Systems S.A. w danych porównywalnych zaprezentowano sumaryczną wartość wartości firmy przypisanej na dzień 31 grudnia 2015 roku do spółek: ADH Soft, Combidata, PI Zeto Bydgoszcz, Unizeto, CK Zeto, Otago.

⁴⁾ Wartość firmy powstała na nabyciu spółki R-Style Softlab została zaalokowana do ośrodka generującego przepływy pieniężne w postaci segmentu „Bankowość i Finanse” zidentyfikowanego w Jednostce Dominującej. Zgodnie z oczekiwaniami kierownictwa Grupy to właśnie segment „Bankowość i Finanse” powinien odnieść największe korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku transakcji dzięki sprzedaży produktów tego segmentu klientom R-Style Softlab.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wystąpiły następujące zmiany wartości firmy z konsolidacji (w tabeli wyszczególniono tylko te składowe, dla których wystąpiła zmiana):

Wartość firmy wg alokacji po segmentach sprawozdawczych:	Wartość firmy na początek okresu mln PLN	Objęcia kontroli mln PLN	Połączenia/ Reorganizacja spółek z Grupy mln PLN	Różnice kursowe (+/-) mln PLN	Wartość firmy na koniec okresu mln PLN
Rynek polski					
Infovide-Matrix S.A.	123,8	-	(123,8)	-	-
Asseco Data Systems S.A.	111,6	-	131,0	-	242,6
Gladstone Consulting Ltd	37,3	-	-	3,0	40,3
Asseco Software Nigeria Ltd.	1,5	-	-	(0,4)	1,1
DahliaMatic Sp. z o.o.	34,4	-	20,3	-	54,7
CTPartners S.A.	1,7	-	-	-	1,7
Wartość firmy przypisana do segmentu "Przedsiębiorstwa"	129,7	-	51,3	-	181,0
Wartość firmy przypisana do segmentu "Infrastruktura"	131,0	-	(131,0)	-	-
Wartość firmy przypisana do segmentu "Bankowość i finanse"	878,6	-	42,6	8,9	930,1
Wartość firmy przypisana do segmentu "Administracja Publiczna"	916,4	-	9,6	-	926,0
Rynek środkowoeuropejski					
Grupa Asseco Central Europe	424,6	-	-	16,8	441,4
Rynek południowo-wschodniej Europy					
Grupa Asseco South Eastern Europe	514,9	0,1	-	17,0	532,0
Rynek izraelski					
Magic Software Enterprises Ltd.	663,8	108,0	-	54,8	826,6
Matrix IT Ltd	757,5	93,3	-	72,9	923,7
Sapiens International Corporation N.V.	494,4	11,8	-	37,1	543,3
Rynek zachodnioeuropejski					
Asseco Spain S.A.	18,2	-	-	1,9	20,1
Necomplus S.L.	16,3	-	-	0,6	16,9
Asseco Danmark A/S	32,3	-	-	1,3	33,6
Sintagma UAB	16,0	-	-	0,6	16,6
Exictos SGPS S.A.	63,9	-	-	2,4	66,3
Rynek wschodnioeuropejski					
Asseco Kazakhstan LLP	1,1	-	-	0,1	1,2
Razem	5 369,0	213,2	-	217,0	5 799,2

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wpływ na saldo wartości firmy z konsolidacji miały następujące transakcje:

i. Akwizycje w ramach grupy Matrix IT

Nabycie spółki Programa Logistics System Ltd.

W dniu 2 marca 2016 roku spółka Matrix IT ERP Solutions Ltd (spółka z grupy Matrix IT) podpisała umowę nabycia udziałów spółki Programa Logistic Systems Ltd z siedzibą w Izraelu. Transakcja została sfinalizowana 31 marca 2016 roku. Cena zapłacona za 60% akcji w kapitale zakładowym spółki wyniosła 8,4 mln NIS (8,7 mln PLN), z czego 1,1 mln NIS (1,2 mln PLN) to płatność warunkowa uzależniona od przyszłych wyników

operacyjnych spółki. Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Program Logistics System Ltd może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Program Logistics System Ltd na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	202	0,2
Wartości niematerialne	4 581	4,7
Należności handlowe	4 443	4,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6 880	7,1
Pozostałe aktywa	394	0,4
Razem aktywa	16 500	17,0
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	1 205	1,2
Zobowiązania budżetowe	7 509	7,7
Rezerwa z tyt. odroczonego pod dochodowego	980	1,0
Pozostałe zobowiązania	1 221	1,3
Razem zobowiązania	10 915	11,2
Wartość aktywów netto	5 585	5,8
Udział w kapitale objęty opcją put przenoszącą korzyści z prawa własności	9 307	9,6
Nabywany procent kapitału zakładowego	60%	60%
Cena nabycia	8 439	8,7
Wartość firmy na dzień nabycia	12 161	12,5

Nabycie Network Infrastructure Technologies Inc

W dniu 4 października 2016 roku spółka z Grupy Matrix IT – Exzac Inc nabyła 60% udziałów w spółce Network Infrastructure Technologies Inc z siedzibą w USA. Cena nabycia pakietu 60% udziałów wyniosła 28,4 mln NIS (28,9 mln PLN), z czego 25,5 mln NIS (25,9 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a 2,9 mln NIS (3,0 mln PLN) to płatność warunkowa uzależniona od przyszłych wyników operacyjnych spółki.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Network Infrastructure Technologies Inc może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Network Infrastructure Technologies Inc na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne	13 504	13,7
Należności handlowe	5 942	6,1
Pozostałe aktywa	375	0,4
Razem aktywa	19 821	20,2

Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	534	0,5
Rezerwa z tyt. odroczonego pod dochodowego	5 402	5,5
Rozliczenia międzyokresowe	2 056	2,1
Razem zobowiązania	7 992	8,1
Wartość aktywów netto	11 829	12,1
Udział w kapitale objęty opcją put przenoszącą korzyści z prawa własności	27 295	27,8
Nabywany procent kapitału zakładowego	60%	60%
Cena nabycia	28 354	28,9
Wartość firmy na dzień nabycia	43 820	44,6

Nabycie spółki Stons Inc.

W dniu 8 listopada 2016 roku spółka z Matrix IT - Xtivia Inc Ltd podpisała umowę nabycia 55% udziałów w spółce Stons Inc z siedzibą w USA. Cena nabycia pakietu 55% udziałów wyniosła 3,1 mln NIS (3,1 mln PLN), z czego 0,7 mln NIS (0,7 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a 2,4 mln NIS (2,4 mln PLN) to płatność warunkowa uzależniona od przyszłych wyników operacyjnych spółki.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Stons Inc może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Stons Inc na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne	3 500	3,6
Należności handlowe	4 416	4,5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 587	2,7
Razem aktywa	10 503	10,8
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	6 552	6,7
Rezerwa z tyt. odroczonego pod dochodowego	1 196	1,2
Pozostałe zobowiązania	451	0,5
Razem zobowiązania	8 199	8,4
Wartość aktywów netto	2 304	2,4
Udział w kapitale objęty opcją put przenoszącą korzyści z prawa własności	8 331	8,7
Nabywany procent kapitału zakładowego	55%	55%
Cena nabycia	3 058	3,1
Wartość firmy na dzień nabycia	9 085	9,4

Nabycie spółki AVIV INDUSTRIAL MANAGEMENT & Knowledge Systems Ltd.

W grudniu 2016 roku spółka Matrix IT Systems Ltd nabyła 85% udziałów w spółce AVIV INDUSTRIAL MANAGEMENT & Knowledge Systems Ltd. z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia pakietu 85% udziałów wyniosła 21,3 mln NIS (23,1 mln PLN), z czego 19,7 mln NIS (21,4 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a 1,6 mln NIS (1,7 mln PLN) to płatność warunkowa uzależniona od przyszłych wyników operacyjnych spółki.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki AVIV może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki AVIV Ltd na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	1 673	1,8
Wartości niematerialne	8 706	9,5
Należności handlowe	30 948	33,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 594	2,8
Pozostałe aktywa	1 145	1,3
Razem aktywa	45 066	49,0
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	7 120	7,7
Zobowiązania handlowe	8 685	9,4
Zobowiązania budżetowe	20 491	22,3
Rezerwa z tyt. odroczonego pod dochodowego	4 216	4,6
Pozostałe zobowiązania	1 846	2,0
Razem zobowiązania	42 358	46,0
Wartość aktywów netto	2 708	3,0
Udział w kapitale objęty opcją put przenoszącą korzyści z prawa własności	5 714	6,2
Udziały niekontrolujące	783	0,9
Nabywany procent kapitału zakładowego	85%	85%
Cena nabycia	21 275	23,1
Wartość firmy na dzień nabycia	25 064	27,2

ii. Akwizycje w ramach grupy Magic
Nabycie spółki Quickcode Ltd

W dniu 17 lutego 2016 roku spółka z Grupy Magic – CommIT Technology Solutions Ltd podpisała umowę nabycia 100% udziałów w spółce Quickcode Ltd z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia pakietu 100% udziałów wyniosła 16,3 mln NIS (16,5 mln PLN), z czego 7,4 mln NIS (7,2 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a pozostała kwota to płatność odroczone.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia został przez Grupę zakończony. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa				
Rzeczowe aktywa trwałe	390	0,4	390	0,4
Wartości niematerialne	4 980	4,9	2 779	2,8
Należności handlowe	2 340	2,3	2 340	2,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	882	0,9	882	0,9
Pozostałe aktywa	195	0,1	195	0,2
Razem aktywa	8 787	8,6	6 586	6,7
Nabywane zobowiązania				
Zobowiązania handlowe	8	-	8	-
Rezerwy	675	0,7	675	0,7
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	1 245	1,2	695	0,7
Pozostałe zobowiązania	997	1,0	997	1,0
Razem zobowiązania	2 925	2,9	2 375	2,4
Wartość aktywów netto	5 862	5,7	4 211	4,3
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	100%	100%
Cena nabycia	17 380	16,9	16 301	16,5
Wartość firmy na dzień nabycia	11 518	11,2	12 090	12,2

Nabycie spółki Rosthov Ltd.

W dniu 6 lipca 2016 roku spółka Magic Software Enterprises Ltd nabyła 60% udziałów w spółce Roshtov Ltd. Z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia pakietu 60% udziałów wyniosła 81 mln NIS (83,8 mln PLN) i została w całości zapłacona gotówką.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Roshtov Ltd. może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Roshtov Ltd. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem NIS /PLN na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	1,8	1,8
Wartości niematerialne	87,3	90,4
Należności handlowe	10,2	10,5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2,0	2,0
Pozostałe aktywa	2,7	2,8
Razem aktywa	104,0	107,5
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	0,3	0,3
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	22,6	23,4
Pozostałe zobowiązania	14,3	14,8
Razem zobowiązania	37,2	38,5

Wartość aktywów netto	66,8	69,0
Wartość udziałów niekontrolujących	53,9	55,8
Nabywany procent kapitału zakładowego	60%	60%
Cena nabycia	81,0	83,8
Wartość firmy na dzień nabycia	68,1	70,6

Nabycie spółki Twingo Ltd.

W dniu 24 lipca 2016 roku spółka z Grupy Magic – CommIT Technologies Solutions nabyła 60% udziałów w spółce Twingo Ltd. z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia pakietu 60% udziałów wyniosła 9,3 mln NIS (9,6 mln PLN), z czego 4,2 mln NIS (4,3 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a pozostała część stanowi płatność odroczone.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Twingo Ltd. może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Twingo Ltd. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem NIS /PLN na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	473	0,5
Wartości niematerialne	3 820	3,9
Należności handlowe	984	1,0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 874	4,0
Pozostałe aktywa	5 550	5,7
Razem aktywa	14 701	15,1
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	144	0,1
Zobowiązania handlowe	1 737	1,8
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	955	1,0
Rozliczenia międzyokresowe	4 070	4,2
Razem zobowiązania	6 906	7,1
Wartość aktywów netto	7 795	8,0
Wartość udziałów niekontrolujących	4 643	4,8
Nabywany procent kapitału zakładowego	60%	60%
Cena nabycia	9 331	9,6
Wartość firmy na dzień nabycia	6 179	6,4

Nabycie spółki Shavit Ltd.

W dniu 30 października 2016 roku spółka z Grupy Magic – Comblack IT Ltd podpisała umowę nabycia 100% udziałów w spółce Shavit Ltd z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia pakietu 100% udziałów wyniosła 8,0 mln USD (31,5 mln PLN), z czego 5,8 mln USD (23,1 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a 2,1 mln USD (8,4 mln PLN) to płatność odroczone.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Shavit Ltd może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Shavit Ltd na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne	4 215	16,6
Należności handlowe	2 276	9,0
Środki pieniężne	1 147	4,5
Pozostałe aktywa	88	0,3
Razem aktywa	7 726	30,4
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	197	0,8
Zobowiązania handlowe	61	0,2
Rezerwa z tyt. odroczonego pod dochodowego	1 054	4,2
Pozostałe zobowiązania	1 304	5,1
Razem zobowiązania	2 616	10,3
Wartość aktywów netto	5 110	20,1
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	7 983	31,5
Wartość firmy na dzień nabycia	2 873	11,4

iii. Akwizycje w ramach grupy Sapiens

Nabycie spółki Maximum Processing Inc

W trzecim kwartale 2016 roku spółka z Grupy Sapiens – Sapiens Americas Corporation nabyła 100% udziałów w spółce Maximum Processing Inc. z siedzibą w USA. Cena nabycia pakietu 100% udziałów wyniosła 4,7 mln USD (18,6 mln PLN).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Maximum Processing Inc może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Maximum Processing Inc na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	2,0	7,9
Wartości niematerialne	2,0	7,9
Należności handlowe	1,0	4,0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,1	0,4
Razem aktywa	5,1	20,2
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	1,1	4,4
Zobowiązania handlowe	1,3	5,1

Zobowiązania budżetowe	0,6	2,4
Pozostałe zobowiązania	0,6	2,4
Razem zobowiązania	3,6	14,3
Wartość aktywów netto	1,5	5,9
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	4,3	17,0
Wartość firmy na dzień nabycia	2,8	11,1

Nabycie spółki 4Sight Business Intelligence Inc

W trzecim kwartale 2016 roku spółka z Grupy Sapiens – Sapiens Americas Corporation nabyła 100% udziałów w spółce 4Sight Business Intelligence Inc. z siedzibą w USA. Cena nabycia pakietu 100% udziałów wyniosła 0,3 mln USD (1,2 mln PLN).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki 4Sight Business Intelligence Inc. może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki 4Sight Business Intelligence Inc. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne	0,4	1,6
Należności handlowe	0,2	0,8
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,1	0,4
Razem aktywa	0,7	2,8
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	0,3	1,2
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	0,1	0,4
Pozostałe zobowiązania	0,3	1,2
Razem zobowiązania	0,7	2,8
Wartość aktywów netto	-	-
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	0,3	1,2
Wartość firmy na dzień nabycia	0,3	1,2

iv. Akwizycje w ramach grupy Asseco South Eastern Europe

Nabycie spółki Chip Card a.d

W dniu 14 marca 2016 roku ASEE Serbia, spółka zależna Asseco South Eastern Europe S.A., została zarejestrowana jako właściciel 136 121 akcji stanowiących 53,81% kapitału zakładowego w spółce Chip Card a.d. Kontrola nad spółką została objęta w dniu 1 kwietnia 2016 roku. Cena nabycia akcji wyniosła 1,2 mln EUR (5,2 mln PLN). W dniu 28 kwietnia ASEE Serbia nabyła dodatkowe 7,49% akcji Chip Card za 163 tys. EUR (0,7 mln PLN). Natomiast w dniu 5 lipca 2016 roku, kolejne 15,59% udziałów za 342 tys. EUR. Łączny posiadany udział w kapitale tej spółki wynosił na dzień 31 grudnia 2016 roku 76,89%.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Chip Card może jeszcze ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Chip Card na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem RSD/PLN na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln RSD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	118,1	4,2
Wartości niematerialne	65,6	2,3
Należności handlowe	31,0	1,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	44,7	1,6
Pozostałe aktywa	22,2	0,8
Razem aktywa	281,6	10,0
Nabywane zobowiązania	18,0	0,6
Wartość aktywów netto	263,6	9,4
Wartość udziałów niekontrolujących	121,8	4,3
Nabywany procent kapitału zakładowego	53,81%	53,81%
Cena nabycia	144,5	5,2
Wartość firmy na dzień nabycia	2,7	0,1

Nabycie spółki E-Mon

W dniu 6 października 2016 roku ASEE Serbia podpisała umowę zakupu 25% udziałów w spółce E-Mon, Czarnogóra. Wartość transakcji wyniosła 650 tys. EUR (2 841 tys. PLN). W wyniku zakupu ASEE Serbia zwiększyła swój udział w tej spółce z 50% do 75%. Kontrola nad spółką została objęta w listopadzie 2016 roku po realizacji zapłaty za nabyte udiały i rejestracji zakupu. Wyniki E-mon Czarnogóra zostały ujęte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą konsolidacji pełnej od dnia 1 listopada 2016 roku. Do dnia objęcia kontroli Spółka była ujmowana metodą praw własności.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku proces alokowania ceny nabycia nie został zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys EUR	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	102	0,5
Wartości niematerialne	139	0,6
Należności	88	0,4
Środki pieniężne	357	1,5
Pozostałe aktywa	28	0,1
Razem aktywa	714	3,1

Nabywane zobowiązania	77	0,3
Wartość aktywów netto	637	2,8
Wartość udziałów niekontrolujących	159	0,7
Wartość godziwa inwestycji przed nabyciem kontroli (50% udziałów)	1 260	5,6
Nabyty procent kapitału zakładowego	75%	75%
Cena nabycia (25% udziałów)	650	2,8
Wartość firmy na dzień nabycia*	1 432	6,3

*w wyliczeniu wartości firmy na dzień nabycia należy uwzględnić fakt, iż spółka ta była do tej pory jednostką stowarzyszoną, w związku z tym na dzień nabycia ASEE wyceniło swój udział w tej spółce do wartości godziwej

v. Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia

Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia Exictos SGPS

W dniu 3 września 2015 roku Asseco Poland S.A. nabyło 61,38% akcji w spółce informatycznej Exictos Sociedade Gestora de Participações Sociais, S.A. („Exictos”) z siedzibą w Portugalii. Cena nabycia wyniosła 21,5 mln EUR, z czego 15 mln EUR zostało opłacone gotówką, a 6,5 mln EUR stanowiło płatność odroczoną spłacaną w latach 2016-2018. Dodatkowo umowa nabycia spółki Exictos przyznała 2 największym udziałowcom niekontrolującym opcje sprzedaży wszystkich swoich udziałów do Asseco Poland S.A. Opcje będą mogły być wykonane po roku 2020, a cena wykonania uzależniona jest od wyników, jakie spółka Exictos wypracuje w roku 2015 i w kolejnych latach.

W trzecim kwartale 2016 roku Grupa zakończyła proces alokacji ceny nabycia spółki Exictos SGPS S.A. W ramach rozliczenia ceny nabycia zaalokowano nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością godziwą nabytych aktywów netto w kwocie 9,4 mln EUR (39,9 mln PLN) na wartości niematerialne, amortyzowane przez okres 10 lat, a pozostałą wartość, tj. 13 mln EUR (55,4 mln PLN) na wartość firmy. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln EUR	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia mln EUR	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa				
Rzeczowe aktywa trwałe	1,0	4,2	1,0	4,2
Wartości niematerialne	7,0	29,7	9,4	39,9
Wartość firmy	1,9	8,1	1,9	8,1
Należności handlowe	12,0	50,9	12,0	50,9
Udzielone pożyczki	1,5	6,4	1,5	6,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3,9	16,6	3,9	16,6
Pozostałe aktywa	5,0	21,2	5,0	21,0
Razem aktywa	32,3	137,1	34,7	147,1
Nabywane zobowiązania				
Kredyty i pożyczki	5,9	25,0	5,9	25,0
Rezerwy	2,4	10,2	2,4	10,2
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	1,5	6,4	2,0	8,5
Zobowiązania handlowe	6,4	27,1	6,4	27,2
Pozostałe zobowiązania	1,9	8,1	1,9	8,1
Rozliczenia międzyokresowe	2,3	9,8	2,3	9,8
Razem zobowiązania	20,4	86,6	20,9	88,8
Wartość aktywów netto	11,9	50,5	13,8	58,3

Wartość udziałów niekontrolujących	4,6	19,5	5,3	22,5
Nabywany procent kapitału zakładowego	61,38%	61,38%	61,38%	61,38%
Cena nabycia	21,5	91,2	21,5	91,2
Wartość firmy na dzień nabycia	14,2	60,2	13,0	55,4

Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia InterWay, a.s.

W lipcu 2015 roku spółka Asseco Central Europe, a. s. nabyła 66% akcji w spółce InterWay, a.s. z siedzibą na Słowacji. Cena nabycia pakietu 66% akcji wyniosła 3,2 mln EUR (tj. 13,1 mln PLN) i została w całości zapłacona. W 2016 roku Grupa zakończyła proces alokacji ceny nabycia spółki InterWay, a.s. Wartości godziwe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień objęcia kontroli przedstawiają się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. EUR	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. EUR	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa				
Rzeczowe aktywa trwałe	225	0,9	225	0,9
Wartości niematerialne	103	0,4	333	1,4
Należności handlowe	2 887	11,9	2 887	11,9
Pozostałe należności	99	0,4	99	0,4
Aktywa finansowe	98	0,4	98	0,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 094	8,7	2 094	8,7
Pozostałe aktywa	115	0,5	115	0,5
Razem aktywa	5 621	23,2	5 851	24,2
Nabywane zobowiązania				
Zobowiązania handlowe	3 346	13,8	3 346	13,8
Pozostałe zobowiązania	91	0,4	91	0,4
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	58	0,2	58	0,2
Rezerwy	192	0,8	192	0,8
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	137	0,6	137	0,6
Rezerwa na podatek odroczony	2	0,0	53	0,2
Pozostałe zobowiązania	222	0,9	222	0,9
Razem zobowiązania	4 048	16,7	4 099	16,9
Wartość aktywów netto	1 573	6,5	1 752	7,3
Wartość udziałów niekontrolujących	535	2,2	596	2,5
Nabywany procent kapitału zakładowego	66%	66%	66%	66%
Cena nabycia	3 173	13,1	3 173	13,1
Wartość firmy na dzień nabycia	2 135	8,8	2 017	8,3

Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia exe, a.s.

W sierpniu 2015 roku spółka Asseco Central Europe, a. s. nabyła 100% akcji w spółce exe, a. s. z siedzibą na Słowacji. Cena nabycia pakietu 100% akcji wyniosła 2,4 mln EUR (tj. 10 mln PLN), z czego 1,9 mln EUR zostało zapłacone, a pozostała część płatności w kwocie 0,5 mln EUR została odroczone w czasie. W 2016 roku Grupa zakończyła proces alokacji ceny nabycia spółki exe, a. s. wartości godziwe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień objęcia kontroli przedstawiają się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. EUR	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. EUR	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa				
Rzeczowe aktywa trwałe	89	0,4	89	0,4
Wartości niematerialne	12	0,1	342	1,4
Należności handlowe	1 313	5,5	1 313	5,5
Pozostałe należności	10	0,0	10	0,0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	242	1,0	242	1,0
Rozliczenia międzyokresowe	673	2,8	673	2,8
Pozostałe aktywa	16	0,1	16	0,1
Razem aktywa	2 355	9,9	2 685	11,2
Nabywane zobowiązania				
Zobowiązania handlowe	1 315	5,5	1 315	5,5
Pozostałe zobowiązania	71	0,3	71	0,3
Rezerwy	175	0,7	175	0,7
Rezerwa na podatek odroczoney	72	0,3	145	0,6
Razem zobowiązania	1 633	6,8	1 706	7,1
Wartość aktywów netto	722	3,1	979	4,1
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	100%	100%
Cena nabycia	2 400	10,0	2 400	10,0
Wartość firmy na dzień nabycia	1 678	6,9	1 421	5,9

Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia innych spółek w Grupie opisane w poprzednich raportach okresowych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2016 pominięto opisy zakończonych procesów alokacji ceny nabycia spółek, które zostały ukończone przed dniem 30 czerwca 2016 roku i tym samym zostały w szczegółach opisane odpowiednio w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku. Ujawnienia te dotyczyły spółek: Unizeto Technologies S.A., Tiltan Systems Engineering Ltd, Hyndus Inc., Ono Apps Ltd., Comblack IT Ltd., Infinigy Solutions LLC i Ibexi Solutions Private Limited. Wartości opublikowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku nie uległy zmianie.

12. Testy z tytułu utraty wartości

Zgodnie z polityką Grupy, Zarząd Jednostki Dominującej dokonuje na dzień 31 grudnia corocznego testu na utratę wartości ośrodków lub grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania.

Przeprowadzenie testu z tytułu utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka lub grupy ośrodków, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania.

W przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki/grupy notowane na aktywnym rynku, wartością odzyskiwalną może być wartość rynkowa (tzw. kapitalizacja giełdowa) spółki/grupy lub jej wartość użytkowa, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Tym samym w przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki/grupy notowane na aktywnym rynku test z tytułu utraty wartości był przeprowadzany w dwóch etapach. W pierwszej kolejności porównywano wartość bilansową ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne z ich wartością rynkową (giełdową). Jeśli wartość rynkowa przewyższała wartość bilansową uznawano, że nie występuje utrata wartości danego ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne. W przeciwnym przypadku szacowano wartość użytkową takiego ośrodka za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

W przypadku spółek/grup nienotowanych na aktywnym rynku, wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne jest ustalona w oparciu o ich wartość użytkową, która jest szacowana za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku jak i w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, kapitalizacja giełdowa Asseco Poland utrzymywała się na poziomie poniżej wartości księgowej aktywów Grupy. Sytuacja ta została przez Zarząd Asseco uznana za czynnik wskazujący na możliwość utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy.

Do spółek/grup notowanych na aktywnym rynku należą: Asseco Central Europe a.s., Asseco Business Solutions S.A., Magic Software Enterprises Ltd, Matrix IT Ltd, Sapiens International Corporation N.V., Asseco South Eastern Europe S.A.

W poniższej tabeli zaprezentowano porównanie wartości rynkowej z wartością bilansową ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne dla spółek/grup notowanych na aktywnym rynku na dzień 31 grudnia 2016 roku.

31 grudnia 2016	Asseco Central Europe a.s.	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Magic Software Enterprises Ltd	Matrix IT Ltd	Sapiens International Corporation N.V.
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
wartość bilansowa ośrodka	473,2	733,5	207,4	1 265,9	1 488,7	675,2
wartość godziwa	510,6	480,1	772,1	1 330,8	1 895,2	2 878,4
nadwyżka (+)/niedobór(-) wartości godziwej nad wartością księgową	37,4	(253,4)	564,7	64,9	406,5	2 203,2

Jak wykazano w tabeli powyżej, na dzień 31 grudnia 2016 roku, przesłanka niskiej kapitalizacji wskazująca na możliwość wystąpienia utraty wartości w odniesieniu do spółek/grup notowanych na aktywnym rynku wystąpiła w przypadku: Asseco South Eastern Europe S.A. Dla tej spółki oraz dla wszystkich spółek/grup nienotowanych na aktywnym rynku oszacowano wartość użytkową za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

W wyliczeniach wartości użytkowej ośrodków/grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, zostały przyjęte następujące założenia:

- w każdej jednostce zależnej analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy całej jednostki zależnej;
- szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów;
- zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Grupy, taktycznych planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych jak i sektorowych, jednocześnie odzwierciedlając obecny oraz potencjalny portfel zamówień;

- proгноzy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty przychodów w ich walutach funkcjonalnych;
- stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału dla danego ośrodka. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku.

Przeprowadzone testy na utratę wartości polegające na oszacowaniu wartości użytkowej za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF) wykazały, że wartość użytkowa ośrodków/grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne przewyższa ich wartość księgową. Tym samym na poziomie Jednostki Dominującej, na dzień 31 grudnia 2016 roku nie występuje konieczność rozpoznania odpisów z tytułu utraty wartości żadnego z ośrodków generujących przepływy pieniężne.

Analiza wrażliwości

Dla testów na utratę wartości sporządzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku polegających na wyliczeniu wartości użytkowej, przeprowadzono analizę wrażliwości. W analizie tej badano wpływ zmiany:

- zastosowanej realnej stopy dyskonta dla okresu rezydualnego, tj. dla przepływów po 2021 roku;
- średniorocznej efektywnej stopy zmiany tzw. wolnych przepływów pieniężnych w okresie prognozy, tj. w latach 2017-2021;

jako czynnika wpływającego na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, przy założeniu braku zmian pozostałych czynników.

Celem analizy wrażliwości było zbadanie o ile można by zmienić wybrane parametry modelu, aby oszacowana wartość użytkowa ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne zrównała się z wartością bilansową ośrodka. Wyniki przeprowadzonej analizy zostały zestawione w poniższej tabeli.

	Wartość bilansowa ośrodka	Stopa dyskontowa		Średnia stopa zmiany przepływów pieniężnych	
		zastosowana w modelu dla okresu rezydualnego	graniczna	zastosowana w modelu dla okresu prognozy	graniczna
	mln PLN	%	%	%	%
<i>Ośrodki generujące przepływy pieniężne w postaci spółek lub grup spółek</i>					
Grupa Asseco South Eastern Europe	733,5	9,4%	∞	(19,1%)	(46,9%)
DahliaMatic Sp.z o.o.	63,7	11,8%	12,8%	(11,9%)	(12,2%)
Asseco Spain S.A.	31,2	9,4%	∞	(19,1%)	(46,9%)
Necomplus S.L.	54,5	9,4%	∞	97,5%	7,7%
Exictos SGPS S.A.	166,0	12,0%	74,9%	3,4%	(10,7%)
Asseco Data Systems S.A.	427,2	9,4%	10,4%	(0,6%)	(1,5%)
Asseco Danmark A/S	66,0	6,9%	23,6%	13,6%	(5,4%)
Sintagma UAB	17,0	11,8%	19,9%	134,5%	114,7%
Gladstone Consulting Ltd	44,0	11,0%	11,2%	12,7%	12,7%
SKG S.A.	13,0	11,8%	72,4%	3,3%	(14,2%)
Asseco Georgia LLC	5,0	18,7%	∞	110,2%	78,5%
Asseco Kazakhstan LLP	3,0	16,7%	82,7%	104,2%	87,9%
Asseco Software Nigeria	2,0	24,0%	∞	90,0%	26,2%
<i>Ośrodki generujące przepływy pieniężne w postaci segmentów operacyjnych zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej</i>					
Segment "Bankowość i finanse"	1 235,5	8,2%	8,4%	7,5%	7,2%
Segment "Administracja Publiczna"	1 357,7	8,2%	8,5%	10,9%	10,6%
Segment "Przedsiębiorstwa"	283,8	8,2%	10,5%	(0,3%)	(3,0%)

∞ -oznacza, że wartość graniczna stopy dyskonta dla okresu rezydualnego jest większa niż 100%.

13. Jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi

W punkcie IV niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaprezentowano informacje dotyczące jednostek, w których Grupa posiada mniej niż 100% udział w kapitale zakładowym, wraz ze wskazaniem nazw tych jednostek, kraju, w którym są one zarejestrowane oraz informacją o udziale Grupy w ich kapitale zakładowym oraz głosach na walnym zgromadzeniu. W ocenie Zarządu, jednostkami z indywidualnie istotnymi udziałami niekontrolującymi są: Asseco South Eastern Europe S.A., Asseco Business Solutions S.A., Magic Software Enterprises Ltd, Matrix IT Ltd oraz Sapiens International Corporation N.V. W przypadku pozostałych jednostek z udziałami niekontrolującymi, wartość indywidualnego udziału niekontrolującego nie przekraczała 2% wartości salda udziałów niekontrolujących, tym samym nie zostały one uznane za jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi. W poniższych tabelach zaprezentowano wybrane dane finansowe za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczące jednostek, w których występuje indywidualnie istotny udział niekontrolujący.

Dane te nie zawierają wyłączeń transakcji wzajemnych.

	za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku					
	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Magic Software Enterprises Ltd	Matrix IT Ltd	Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przychody ze sprzedaży	570,6	168,8	800,1	2 634,4	857,3	1 556,1
Zysk z działalności operacyjnej	56,4	51,6	76,7	184,4	95,6	117,3
Zysk za okres sprawozdawczy	51,5	42,4	59,3	112,0	74,3	57,5
Zysk za okres sprawozdawczy przypadający udziałowcom niekontrolującym	25,3	22,7	48,5	86,5	57,3	2,0
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	87,7	49,2	107,6	128,1	106,3	168,4
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej	(38,3)	14,1	(143,0)	(29,9)	(39,1)	(130,6)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(29,5)	(33,4)	88,1	(80,2)	(41,4)	(183,8)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	(10,7)	(17,9)	(24,5)	(50,7)	(19,9)	(40,6)

	na dzień 31 grudnia 2016 roku					
	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Magic Software Enterprises Ltd	Matrix IT Ltd	Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa obrotowe	303,5	105,8	666,1	1 260,9	525,8	955,3
Zobowiązania krótkoterminowe	(184,8)	(25,8)	(175,0)	(998,7)	(232,3)	(586,2)
Kapitał pracujący	118,7	80,0	491,1	262,2	293,5	369,1
Aktywa trwałe	644,0	195,9	671,6	975,8	573,0	376,4
Zobowiązania długoterminowe	(29,3)	(0,9)	(293,5)	(402,9)	(46,1)	(453,5)
Środki pieniężne	119,5	70,5	314,8	242,5	254,6	461,7
Zadłużenie długo- i krótkoterminowe	(47,4)	-	(138,0)	(506,6)	(1,6)	(539,1)
Środki pieniężne netto (+)/Dług netto (-)	72,1	70,5	176,8	(264,1)	253,0	(77,4)

W poniższych tabelach zaprezentowano wybrane dane finansowe za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku dotyczące jednostek, w których występuje indywidualnie istotny udział niekontrolujący. Dane te nie zawierają wyłączeń transakcji wzajemnych.

	za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015 (przekształcone)					
	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Magic Software Enterprises Ltd	Matrix IT Ltd	Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przychody ze sprzedaży	487,2	151,8	667,7	2 224,8	689,3	1 513,2
Zysk z działalności operacyjnej	52,6	40,5	72,5	147,6	73,1	128,8
Zysk za okres sprawozdawczy	43,5	33,5	58,0	90,7	60,1	82,2
Zysk za okres sprawozdawczy przypadający udziałowcom niekontrolującym	21,3	17,9	46,4	69,6	46,4	6,0
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	75,3	46,5	72,7	108,2	158,2	117,3
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej	(41,6)	(35,0)	(62,6)	(10,0)	(103,5)	61,0
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(20,5)	(28,3)	(45,5)	(49,1)	(28,1)	50,5
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	(10,2)	(15,2)	(17,6)	(38,0)	(13,9)	(40,8)

	na dzień 31 grudnia 2015 roku (przekształcone)					
	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Magic Software Enterprises Ltd	Matrix IT Ltd	Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa obrotowe	235,2	95,7	530,5	1 064,1	432,6	1 074,7
Zobowiązania krótkoterminowe	(131,3)	(23,4)	(113,7)	(800,3)	(251,4)	(525,1)
Kapitał pracujący	103,9	72,3	416,8	263,8	181,2	549,6
Aktywa trwałe	614,9	194,3	431,4	803,8	598,3	283,8
Zobowiązania długoterminowe	(29,4)	(0,8)	(55,6)	(313,3)	(34,4)	(477,8)
Środki pieniężne	101,1	40,7	242,6	208,6	212,1	606,9
Zadłużenie długo- i krótkoterminowe	(47,6)	-	(1,8)	(429,9)	(33,3)	(546,6)
Środki pieniężne netto (+)/Dług netto (-)	53,5	40,7	240,8	(221,3)	178,8	60,3

14. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Grupa posiada inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności (patrz punkt IV skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku jednostkami stowarzyszonymi były następujące spółki: Modulus Sp. z o.o., Postdata S.A., CodeConnexion Ltd, Prvni Certifikacni Autorita a. s., eDocu a. s., LittleLane a.s., SCS Smart Connected Solutions GmbH, Galvaniho 5, s.r.o., InterWay s.r.o., Multicard d.o.o. Beograd, a wspólnym przedsięwzięciem była: spółka TSG IT Advanced Systems Ltd.

Tabela poniżej przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia Grupy Asseco:

Dane jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
	mln PLN	mln PLN
Aktywa trwałe	206,8	9,1
Aktywa obrotowe	130,8	30,7
Zobowiązania długoterminowe	24,2	1,6
Zobowiązania krótkoterminowe	85,1	14,5
Aktywa netto	228,3	23,7
Przychody	204,8	44,0
Zysk operacyjny	7,6	6,9
Zysk/Strata netto	1,9	3,8
Wartość bilansowa inwestycji	112,2	10,6
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	2,7	(1,7)

Istotny wzrost wartości poszczególnych danych finansowych wynika z nabycia w drugim kwartale 2016 roku przez spółkę Formula Systems (1985) Ltd 50% akcji w spółce TSG IT Advanced Systems Ltd za kwotę 25,8 mln USD. Pozostałe 50% akcji w spółce TSG zostało nabyte za tę samą cenę przez Israel Aerospace Industries (IAI) Ltd, co będzie skutkowało sprawowaniem współkontroli nad spółką TSG przez oba wymienione podmioty.

TSG jest spółką działającą głównie w obszarze rozwiązań dla branży militarnej. TSG jest wiodącym dostawcą rozwiązań dla izraelskich organizacji defensywnych, w tym narodowych sił zbrojnych oraz policji. Nabycie to wpisuje się w strategię Formuli rozwoju poprzez M&A na rynku związanym z przemysłem obronnym, a także cyberbezpieczeństwem. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Formula Systems (1985) Ltd nie ukończyła jeszcze finalnie procesu rozliczenia nabycia spółki TSG. Na dzień bilansowy wartość zidentyfikowanych aktywów netto spółki TSG w posiadaniu Formula Systems (1985) wynosiła 24,4 mln USD (94 mln PLN), z czego zidentyfikowane w procesie alokacji ceny nabycia wartości niematerialne wynosiły 15,7 mln USD (60,3 mln PLN), instrumenty pochodne 2,1 mln USD (8,1 mln PLN), a wartość firmy 10,1 mln USD (38,8 mln PLN).

15. Pozostałe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym Grupa, poza należnościami i środkami pieniężnymi opisanymi w innych notach, posiadała również następujące aktywa finansowe:

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Pożyczki, w tym:				
udzielone podmiotom powiązanym	9,4	1,9	-	0,2
udzielone pracownikom	0,4	2,9	0,4	2,4
udzielone pozostałym podmiotom	136,7	41,4	112,6	17,8
lokaty terminowe	1,1	25,5	1,0	47,3
	147,6	71,7	114,0	67,7
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy, w tym:				
kontrakty forward	-	1,0	0,6	2,3
obligacje korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	-	23,2	-	23,3
obligacje skarbowe	-	1,7	-	6,8
akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	-	3,5	-	12,9
pozostałe aktywa	8,9	2,9	-	2,6
	8,9	32,3	0,6	47,9
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:				
akcje w spółkach notowanych na aktywnym rynku	0,8	1,0	0,9	0,9
akcje i udziały w spółkach nienotowanych	9,5	-	9,5	-
obligacje skarbowe i korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	72,0	128,4	120,5	80,7
	82,3	129,4	130,9	81,6
Razem	238,8	233,4	245,5	197,2

Pożyczki udzielone są wyceniane na każdą datę bilansową według zamortyzowanego kosztu. Pożyczki dla podmiotów powiązanych zostały udzielone na warunkach rynkowych.

Największą część salda pożyczek udzielonych pozostałym podmiotom stanowiła pożyczka udzielona spółce Matrix42 Service GmbH (dawniej: Blitz D14-310 GmbH). Udzielenie pożyczki związane było z transakcją sprzedaży spółki Matrix 42 AG, która miała miejsce w dniu 12 listopada 2015 roku. Wartość transakcji wyniosła 46,3 mln EUR, z czego kwota 21,7 mln EUR była płatna gotówką, zaś kwota 24,6 mln EUR została objęta umową pożyczki zawartą pomiędzy Asseco Western Europe S.A. a Matrix42 Service GmbH. Na dzień 31 grudnia 2016 roku saldo pożyczki wynosiło 112,3 mln PLN. Pożyczka jest oprocentowana na warunkach rynkowych, a termin jej spłaty został w umowie określony na 31 grudnia 2022 roku.

Na saldo lokat terminowych składają się lokaty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące.

Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez rachunek zysków i strat obejmują transakcje typu „forward” na zakup i sprzedaż walut obcych oraz portfel aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, który zawiera kwotowane na aktywnym rynku obligacje korporacyjne i skarbowe o ratingu inwestycyjnym oraz akcje spółek notowanych na aktywnym rynku. Inwestycje w papiery dłużne i akcje spółek są formą zarządzania wolnymi środkami pieniężnymi przez spółkę Matrix IT Ltd. Transakcje „forward” zostały zawarte przede wszystkim w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego związanego z umową leasingu finansowego nieruchomości.

Wartość godziwa kontraktów „forward” jest na każdy dzień bilansowy określana przy użyciu modelu, dla którego dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio na rynkach aktywnych. Wartość godziwa portfela aktywów jest określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za te aktywa na aktywnych rynkach.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to przede wszystkim inwestycje kapitałowe nieprzekraczające 20% udziału w kapitale zakładowym oraz obligacje zakupione bez zamiaru utrzymywania ich do terminu zapadalności.

Inwestycje w podmioty notowane na aktywnym rynku są na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej na podstawie kursu zamknięcia notowań z dnia bilansowego. Zmiana z tytułu wyceny jest odnoszona w pozostałe dochody całkowite. Inwestycje w spółki nienotowane na aktywnym rynku wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości.

Spółki wybrały inwestowanie w obligacje korporacyjne, jako formę alokacji wolnych środków pieniężnych i alternatywę dla lokat bankowych ze względu na wyższy oczekiwany zwrot z inwestycji w obligacje w stosunku do lokaty bankowej. Wszystkie nabyte obligacje mają rating inwestycyjny oraz są wyceniane do wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa obligacji dostępnych do sprzedaży będących w posiadaniu spółki Sapiens International wynosiła 149,1 mln PLN, z czego 77,1 mln PLN to aktywa długoterminowe. Pozostała część to obligacje dostępne do sprzedaży będące w posiadaniu spółek z grupy Magic Software, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 51,3 mln PLN.

16. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresach porównywalnych na saldo czynnych rozliczeń międzyokresowych składały się następujące pozycje:

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przedpłacone usługi, w tym:	32,8	138,3	34,1	126,1
<i>Usługi serwisowe i opłaty licencyjne</i>	32,0	112,8	33,0	105,5
<i>Czynsze oraz uśrednienie rat z tytułu leasingu operacyjnego</i>	0,1	2,6	0,3	2,8
<i>Ubezpieczenia</i>	-	5,3	0,1	4,8
<i>Inne usługi</i>	0,7	17,6	0,7	13,0
Wydatki związane z realizacją usług, dla których nie ujęto jeszcze przychodów	-	6,9	-	2,4
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	-	10,1	-	5,3
Razem	32,8	155,3	34,1	133,8

17. Należności długoterminowe i krótkoterminowe

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:				
Należności zafakturowane	8,0	1 841,4	5,2	1 682,1
Od jednostek powiązanych	-	4,7	-	3,6
Od jednostek pozostałych	8,0	1 836,7	5,2	1 678,5
Należności niezafakturowane	-	278,2	2,9	297,2
Od jednostek powiązanych	-	0,1	-	0,4
Od jednostek pozostałych	-	278,1	2,9	296,8
Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT	-	180,1	-	215,0
Od jednostek powiązanych	-	0,1	-	0,4
Od jednostek pozostałych	-	180,0	-	214,6
Odpis aktualizujący należności nieściągalne (-)	-	(90,7)	-	(95,3)
	8,0	2 209,0	8,1	2 099,0
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	69,7	-	72,3
Należności budżetowe				
Podatek VAT	-	9,0	-	17,9
Pozostałe	-	15,0	-	22,4
	-	24,0	-	40,3
Pozostałe należności				
Inne należności	45,8	46,3	53,5	30,9
Odpis aktualizujący inne należności nieściągalne	-	(4,1)	(0,5)	(2,6)
	45,8	42,2	53,0	28,3
Razem należności	53,8	2 344,9	61,1	2 239,9

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość należności w kwocie 61,7 mln PLN, wykorzystała odpis aktualizujący na kwotę 6,5 mln PLN oraz odwróciła odpis aktualizujący na kwotę 66 mln PLN. Pozostałe ruchy wynikają głównie z różnic kursowych

Transakcje z podmiotami powiązanymi zostały przedstawione w punkcie 29 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W pozycji pozostałe należności budżetowe zostały ujęte przede wszystkim należności spółki Matrix IT z tytułu rządowych grantów należnych za zatrudnianie pracowników pochodzenia arabskiego i innych mniejszości religijnych i etnicznych.

Należności z tytułu wyceny kontraktów IT (wdrożeńowych) wynikają z przewagi stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeńowych w stosunku do wystawionych faktur.

Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych to należności z tytułu usług, które zostały wykonane w okresie sprawozdawczym, ale, za które do dnia bilansowego nie została wystawiona faktura sprzedaży.

Saldo innych należności obejmuje m.in. należności z tytułu gwarancji dobrego wykonania umowy (tj. zabezpieczenie pieniężne przekazane klientom, w celu pokrycia ewentualnych strat w przypadku niewywiązania się ze zobowiązań do realizacji kontraktów), należności z tytułu sprzedaży środków trwałych, należności z tytułu przekazanych kaucji oraz należności z tytułu sprzedaży akcji.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem Zarządu, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem

aktualizującym należności. Polityka Grupy dotycząca tworzenia odpisów na nieściągalne należności została opisana w punkcie 17 rozdziału „Istotne zasady rachunkowości”.

W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę wiekową należności brutto (tj. bez odpisów i dyskonta) na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku, która to struktura jest podstawą do tworzenia odpisu aktualizującego wartość należności na zasadach ogólnych:

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	mln PLN	%	mln PLN	%
Należności niewymagalne	1 558,3	67,5%	1 652,6	75,0%
Należności przeterminowane nieobjęte odpisem	749,4	32,5%	549,8	25,0%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	483,8	21,0%	379,1	17,2%
Należności przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	76,1	3,3%	65,1	3,0%
Należności przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	121,2	5,2%	33,0	1,5%
Należności przeterminowane pow.12 miesięcy	68,3	3,0%	72,6	3,3%
Razem należności handlowe brutto (przed odpisem)	2 307,7	100,0%	2 202,4	100,0%
Odpis aktualizujący należności handlowe	(90,7)		(95,3)	
Wartość bilansowa należności handlowych	2 217,0		2 107,1	

18. Kontrakty wdrożeniowe

W roku 2016 i w 2015 Grupa realizowała szereg tzw. kontraktów wdrożeniowych (IT). Zgodnie z MSR 11 przychody z tego typu kontraktów są uznawane zgodnie ze stopniem ich zaawansowania. Grupa dokonuje pomiaru stopnia zaawansowania realizowanych kontraktów wdrożeniowych przede wszystkim według metody „kosztowej”, czyli ustalając stosunek kosztów poniesionych do kosztów całego projektu lub według metody „nakładów pracy”, czyli ustalając stosunek wykonanej pracy do całkowitych nakładów pracy na danym projekcie.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane o realizowanych kontraktach wdrożeniowych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Przychody z tyt. realizacji kontraktów IT rozpoznane w okresie sprawozdawczym	614,9	764,5
Dla wszystkich projektów niezakończonych na dzień bilansowy:		
Przychody rozpoznane (narastająco) z tytułu realizacji kontraktów IT	1 270,6	1 753,3
Poniesione koszty (narastająco) z tytułu realizacji kontraktów IT	(1 069,4)	(1 319,2)
Saldo rezerw na straty na kontraktach IT	(21,9)	33,4
Zyski (straty) z tytułu realizacji kontraktów IT	179,3	467,5
Zafakturowane przychody (narastająco) z tytułu realizacji kontraktów IT	1 119,3	1 583,6
Należności z tytułu wyceny kontraktów IT	180,1	215,0
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	(28,8)	(45,2)
Różnice kursowe z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(0,1)

19. Zapasy

Grupa posiada dwie kategorie zapasów magazynowych: towary oraz części serwisowe. Kategoria towarów obejmuje przede wszystkim sprzęt komputerowy oraz licencje obce do odsprzedaży w ramach realizowanych umów wdrożeniowych lub umów, których przedmiotem jest dostawa sprzętu. Tym samym większość towarów jest nabywana w celu realizacji podpisanych lub wysoce prawdopodobnych umów.

Kategoria części serwisowe obejmuje sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały, które zostały nabyte w celu realizacji usług utrzymaniowych.

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
	mln PLN	mln PLN
Sprzęt komputerowy, licencje obce oraz pozostałe towary do odsprzedaży	80,3	74,6
Sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały utrzymywane w celu realizacji usług serwisowych/utrzymaniowych	12,6	9,8
Odpis aktualizujący (-)	(16,8)	(12,5)
Razem	76,1	71,9

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 5,2 mln PLN, wykorzystwała odpis aktualizujący na kwotę 0,2 mln PLN oraz odwróciła odpis aktualizujący na kwotę 1,2 mln PLN. Pozostałe ruchy wynikają z różnic kursowych.

20. Środki pieniężne

	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
	mln PLN	mln PLN
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących	1 065,1	1 010,1
Środki pieniężne w kasie	1,0	1,1
Lokaty krótkoterminowe (do 3 miesięcy)	436,3	588,5
Pozostałe ekwiwalenty środków pieniężnych	0,2	-
Razem saldo środków pieniężnych wykazanych w bilansie	1 502,6	1 599,7
Odsetki naliczone od środków pieniężnych	(0,1)	(0,1)
Kredyty w rachunku bieżącym wykorzystywane do bieżącego zarządzania płynnością	(30,4)	(111,0)
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w rachunku przepływów pieniężnych	1 472,1	1 488,6

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

21. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na saldo aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży składa się kilka z posiadanych przez Asseco Poland S.A. nieruchomości (grunty, nieruchomości lokalowe oraz budynki biurowe) oraz jedna nieruchomość posiadana przez Asseco Danmark A/S. Wszystkie te nieruchomości są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie (obecnie nieruchomości nie są użytkowane przez Grupę). Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa nadal przewyższała wartość bilansową przeklasyfikowanych nieruchomości, tym samym na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły przesłanki utraty wartości żadnej z przeklasyfikowanych nieruchomości.

22. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym wynosił 83 000 303,00 PLN i był w całości opłacony. Na kapitał zakładowy składa się 83 000 303 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 PLN każda. Spółka nie wyemitowała akcji uprzywilejowanych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wartość kapitału zakładowego nie uległa zmianie.

Kapitał docelowy Spółki jest równy kapitałowi zakładowemu.

Kapitał zapasowy Spółki (zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych – KSH) został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad wartością nominalną, po pomniejszeniu o koszty emisji akcji oraz z zysków lat ubiegłych, które decyzją Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy Spółki zostały przeznaczone na kapitał zapasowy.

Polityka dywidendowa Spółki została opisana w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Asseco Poland S.A. za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. W nocy 20 do niniejszego jednostkowego sprawozdania, kapitał zapasowy, który na gruncie KSH podlega ograniczeniom co do możliwości jego podziału i wypłaty w postaci dywidendy do wysokości odpowiadającej jednej trzeciej wartości kapitału podstawowego. Dodatkowym ograniczeniem jest przyjęta przez Spółkę polityka niewypłacania dywidendy z kapitału powstałego wskutek rozliczenia połączenia na poziomie jednostkowego sprawozdania finansowego.

23. Oprocentowane kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych

Zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku zostało przedstawione w tabeli poniżej.

	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Kredyty bankowe	587,3	417,4	504,9	390,4
- w rachunku bieżącym	-	226,0	-	209,4
- nieodnawialne	587,3	191,4	504,9	181,0
Obligacje	231,7	13,7	222,9	0,8
Pożyczki	18,2	7,7	13,3	5,3
Razem	837,2	438,8	741,1	396,5

Łączne zadłużenie Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2016 roku z tytułu wszystkich zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz emisji papierów dłużnych wyniosło 1 276,0 mln PLN, natomiast na dzień 31 grudnia 2015 roku była to kwota 1 137,6 mln PLN.

Kredyty w rachunku bieżącym na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku zostały przedstawione w tabelach poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Wartość zadłużenia na dzień 31 grudnia 2016 roku mln PLN	Maksymalna wysokość zadłużenia mln PLN	Wartość niewykorzystanych linii kredytowych mln PLN
EUR	Eonia + marża	-	4,4	4,4
	Euribor + marża	16,5	89,8	73,3
	Stała stopa %	7,8	12,1	4,3
NIS	Prime (Izrael) + marża	176,4	176,4	-
PLN	Wibor + marża	21,1	603,5	582,4
	Stała stopa %	-	0,3	0,3
USD	Stała stopa %	4,2	4,2	-
HUF	Bubor + marża	-	1,4	1,4
		226,0	892,1	666,1

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Wartość zadłużenia na dzień 31 grudnia 2015 roku mln PLN	Maksymalna wysokość zadłużenia mln PLN	Wartość niewykorzystanych linii kredytowych mln PLN
EUR	Eonia + marża	4,0	8,6	4,6
	Euribor + marża	44,3	82,9	38,6
	Stała stopa %	0,1	0,1	-
NIS	Prime (Izrael) + marża	83,0	83,0	-
	Stała stopa %	0,2	0,2	-
PLN	Wibor + marża	75,7	656,4	580,7
	Stała stopa %	1,5	6,0	4,5
BAM	Stała stopa %	0,6	0,6	-
		209,4	837,8	628,4

Kredyty nieodnawialne na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015	
		Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
BAM	Stała stopa %	-	0,2	0,2	0,3
CVE	BCA Index	-	-	-	0,1
EUR	Euribor + marża	14,3	17,0	17,1	10,5
HRK/EUR	12M obligacje skarbowe + marża	-	-	-	1,9
	Euribor + marża	8,2	5,3	9,2	7,0
NIS	Prime (Izrael) + marża	-	-	-	0,4
	Stała stopa %	499,3	155,2	401,2	147,5
PLN	Wibor + marża	64,4	13,2	77,2	13,2
TRY	-	-	-	-	0,1
USD	Stała stopa %	1,1	0,5	-	-
		587,3	191,4	504,9	181,0

Pożyczki otrzymane na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Termin wymagalności	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
			Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
EUR	Stała stopa %	2018	4,0	4,3	7,7	4,1
		2019	0,2	0,1	0,2	0,1
		2020	0,1	-	3,3	1,0
		2021	0,2	-	0,2	-
		2022	-	-	0,2	-
NIS	Stała stopa %	nieokreślony	2,1	-	1,7	-
PLN	Stała stopa %	2019	4,3	2,1	-	-
		2021	7,3	1,2	-	-
USD	nieokreślony	nieokreślony	-	-	-	0,1
			18,2	7,7	13,3	5,3

Zadłużenie Grupy z tytułu kredytów nieodnawialnych oraz pożyczek na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiło 804,6 mln PLN, w tym 605,5 mln PLN to zadłużenie o terminie wymagalności powyżej 12 miesięcy. Na dzień 31 grudnia 2015 roku saldo zadłużenia wynikającego z nieodnawialnych kredytów i pożyczek wyniosło 704,5 mln PLN, w tym 518,2 mln PLN to zadłużenie długoterminowe.

W okresie sprawozdawczym marża realizowana przez kredytodawców spółek Grupy Asseco kształtowała się w przedziale od 1 pkt proc. do 4,8 pkt proc. w skali roku. W okresie porównywalnym marże kształtowały się w przedziale od 1 pkt proc. do 6 pkt proc. w skali roku.

Zadłużenie Grupy z tytułu emisji obligacji wynika z obligacji wyemitowanych przez spółkę Formula Systems we wrześniu 2015 roku. Obligacje zostały wyemitowane w dwóch seriach:

- seria A o wartości nominalnej 102,2 mln NIS to obligacje zabezpieczone na akcjach spółek zależnych od Formula Systems i oprocentowane stałą stopą proc. 2,8%;
- seria B ma wartość nominalną 125,0 mln NIS i obejmuje obligacje zamienne na akcje spółki Formula, które są oprocentowane stałą stopą 2,74% w skali roku. Obligacje są zamienne na akcje zwykłe spółki po cenie 157 NIS za sztukę.

Zadłużenie spółki Formula Systems z tytułu emisji obligacji na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosło 245,4 mln PLN.

Podział na krótko- i długoterminowe	Seria	31 grudnia 2016 mln PLN	31 grudnia 2015 mln PLN	Efektywna stopa procentowa	Waluta
część długoterminowa	Seria A	96,4	101,1	3,07%	NIS
	Seria B	135,3	121,8	3,65%	NIS/USD
część krótkoterminowa	Seria A	13,7	0,8	3,07%	NIS
		245,4	223,7		

Aktywa zabezpieczające linie kredytowe zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Kategoria aktywów	Wartość netto aktywów		Kwota wykorzystanego kredytu zabezpieczonego aktywami	
	31 grudnia 2016 roku mln PLN	31 grudnia 2015 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN	31 grudnia 2015 roku mln PLN
Grunty i budynki	191,8	231,4	77,6	106,2
Komputery i inny sprzęt biurowy	0,3	1,5	0,2	1,0
Pozostałe środki trwałe	2,2	2,1	10,0	7,3
Inwestycje długoterminowe	1 322,8	915,9	339,1	340,7
Akcje/udziały dostępne do sprzedaży	-	1,2	-	-
Należności bieżące i przyszłe	1,7	36,2	7,7	71,0
RAZEM	1 518,8	1 188,3	434,6	526,2

Do części kredytów w bankach polskich i izraelskich przypisano tzw. kowenanty, czyli obowiązek utrzymywania zdefiniowanych wskaźników finansowych na wymaganym przez bank poziomie. Wskaźniki dotyczą poziomu zadłużenia, np. stosunek zadłużenia do zysku EBITDA lub zadłużenia do kapitałów własnych, bądź uzyskiwania oczekiwanych wyników operacyjnych. W sytuacji, gdy dana spółka posiadająca tak obwarowany kredyt przestanie spełniać wymienione wymogi, bank stosuje sankcję w postaci podwyższenia marży kredytu. Jeśli bank uzna, że nowy poziom wskaźnika jest nie do zaakceptowania może, w niektórych przypadkach, zaspokoić się z posiadanych zabezpieczeń.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku żaden z kowenantów nie był naruszony.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku żaden z kowenantów nie był naruszony poza kowenantami przypisanymi do dwóch kredytów w rachunku bieżącym udzielonych spółce Infovide-Matrix S.A. Saldo kredytów, w przypadku których wskaźniki zdefiniowane w umowach zostały naruszone wynosiło 46,7 mln PLN, z czego 43 mln PLN to kredyt zaciągnięty pod realizację projektu Energa, który został rozliczony na początku 2016 roku.

24. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Na dzień 31 grudnia 2016 roku przedmiotem umów leasingu finansowego, w których Grupa jest leasingobiorcą są:

- budynki biurowe,
- samochody,
- sprzęt IT.

W poniższej tabeli zaprezentowano saldo zobowiązań z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym:

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Leasing nieruchomości	66,7	22,0	85,3	19,8
Leasing środków transportu	4,2	2,3	4,2	1,8
Leasing sprzętu IT	2,0	3,9	5,6	3,9
Razem	72,9	28,2	95,1	25,5

Leasing nieruchomości

Wartość netto budynków, będących przedmiotem umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 24,1 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 39,2 mln PLN.

Przyszłe minimalne przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umowy leasingu nieruchomości przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
	mln PLN	mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	26,5	25,3
w okresie 1-5 lat	72,4	95,1
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	98,9	120,4
Przyszłe koszty odsetkowe	10,2	15,3
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	22,0	19,8
w okresie 1-5 lat	66,7	85,3
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tyt. leasingu	88,7	105,1

Efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu finansowego wynosiła na dzień 31 grudnia 2016 roku 5,9%, a w okresie porównywalnym wynosiła 5,9%.

Leasing samochodów, sprzętu IT i pozostałych aktywów

Wartość netto sprzętu IT, samochodów oraz innych aktywów będących przedmiotem umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 19,6 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2015 roku 17,2 mln PLN.

Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązania wynikające z umów leasingu samochodów, sprzętu IT i innych aktywów przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
	mln PLN	mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	6,5	6,2
w okresie 1-5 lat	6,4	10,4
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	12,9	16,6
Przyszłe koszty odsetkowe	0,5	1,1
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	6,2	5,7
w okresie 1-5 lat	6,2	9,8
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tyt. leasingu	12,4	15,5

25. Pozostałe zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długo-terminowe mln PLN	Krótko-terminowe mln PLN	Długo-terminowe mln PLN	Krótko-terminowe mln PLN
Zobowiązanie do wypłaty dywidendy	9,8	28,2	10,4	0,1
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów/akcji - płatności odroczone i warunkowe za pakiet kontrolny	41,1	47,1	35,4	24,7
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w spółkach zależnych (opcje put)	307,7	42,4	190,3	65,9
Pozostałe zobowiązania finansowe	0,7	6,2	0,4	5,8
	359,3	123,9	236,5	96,5

Zobowiązania z tytułu dywidend na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym to zobowiązania do wypłaty dywidendy na rzecz udziałowców niekontrolujących spółek zależnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym, Grupa posiadała szacunkowe zobowiązanie z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiety kontrolne akcji/udziałów. Wartość powyższych zobowiązań została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowach nabycia pakietu kontrolnego, tj. iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

W poniższej tabeli zaprezentowano zobowiązanie z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	31 grudnia 2016 roku mln PLN	31 grudnia 2015 roku mln PLN
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Asseco Central Europe	4,3	3,4
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Magic Software Enterprises	34,7	8,6
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Matrix IT	21,7	15,8
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Sapiens International	8,5	4,8
Zobowiązania wynikające z akwizycji dokonanych przez Asseco Poland S.A.	19,0	27,5
	88,2	60,1

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym, Grupa posiadała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w spółkach zależnych (opcje put). Wartość niniejszych zobowiązań została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowach opcyjnych, jakie Grupa przyznała udziałowcom niekontrolującym, tj. iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

W poniższej tabeli zaprezentowano zobowiązanie z tytułu opcji dla udziałowców niekontrolujących spółek na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zobowiązania z tytułu przyznanych opcji dla udziałowców niekontrolujących spółek	31 grudnia 2016 roku mln PLN	31 grudnia 2015 roku mln PLN
Spółki z Grupy Matrix IT	118,1	38,7
Spółki z Grupy Magic Software Enterprise	85,5	32,9
Spółki z Grupy Sapiens International Ltd.	3,8	2,0
Spółki z Grupy Asseco Central Europe	15,0	17,8
Spółki z rynku polskiego	127,7	164,8
	350,1	256,2

26. Rezerwy

	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty mln PLN	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym mln PLN	Świadczenia po okresie zatrudnienia mln PLN	Rezerwa na ryzyka podatkowe mln PLN	Pozostałe rezerwy mln PLN	Ogółem mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	84,2	7,4	20,1	9,0	63,9	184,6
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi (+)	-	-	3,5	0,9	-	4,4
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego (+)	39,1	0,5	4,4	7,9	20,4	72,3
Zmiana dyskonta i zyski / straty aktuarialne	1,8	-	13,8	-	-	15,6
Wykorzystane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(33,7)	(0,5)	(10,2)	(1,8)	(9,5)	(55,7)
Rozwiązane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(30,4)	(0,5)	(1,0)	-	(44,6)	(76,5)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	0,2	0,5	1,5	0,8	0,1	3,1
Na dzień 31 grudnia 2016 roku, w tym:	61,2	7,4	32,1	16,8	30,3	147,8
Krótkoterminowe	26,4	7,1	1,6	6,4	22,7	64,2
Długoterminowe	34,8	0,3	30,5	10,4	7,6	83,6
Na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	84,2	7,4	20,1	9,0	63,9	184,6
Krótkoterminowe	41,6	6,9	1,7	2,0	63,0	115,2
Długoterminowe	42,6	0,5	18,4	7,0	0,9	69,4

Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych dotyczy obsługi serwisu gwarancyjnego producentów sprzętu komputerowego oraz gwarancji na własne oprogramowanie, które zostało dostarczone do klientów Grupy.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy w głównej mierze świadczeń emerytalnych, które zostaną wypłacone pracownikom Grupy w momencie przechodzenia na emeryturę.

W saldzie pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2016 roku ujęta została rezerwa na straty na kontraktach IT w kwocie 21,9 mln PLN.

Zmiany rezerw w okresie porównywalnym wyglądały następująco:

	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty mln PLN	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym mln PLN	Świadczenia po okresie zatrudnienia mln PLN	Rezerwa na ryzyka podatkowe mln PLN	Pozostałe rezerwy mln PLN	Ogółem mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	41,0	12,1	15,9	5,9	13,9	88,8
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi (+)	18,5	0,5	1,5	3,4	96,0	119,9
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego (+)	79,6	6,7	32,9	2,4	15,2	136,8
Zmiana dyskonta i zyski / straty aktuarialne	1,2	-	5,2	-	(0,2)	6,2
Wykorzystane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(16,5)	(8,1)	(33,1)	(3,4)	(6,6)	(67,7)
Rozwiązane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(39,5)	(4,4)	(3,6)	-	(54,2)	(101,7)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,1)	0,6	1,3	0,7	(0,2)	2,3
 Na dzień 31 grudnia 2015 roku, w tym:	 84,2	 7,4	 20,1	 9,0	 63,9	 184,6
Krótkoterminowe	41,6	6,9	1,7	2,0	63,0	115,2
Długoterminowe	42,6	0,5	18,4	7,0	0,9	69,4
 Na dzień 1 stycznia 2015 roku, w tym:	 41,0	 12,1	 15,9	 5,9	 13,9	 88,8
Krótkoterminowe	14,0	7,5	0,5	4,5	12,9	39,4
Długoterminowe 1 stycznia 2015 roku	27,0	4,6	15,4	1,4	1,0	49,4

27. Zobowiązania długoterminowe i krótkoterminowe

Struktura zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku została przedstawiona w tabeli poniżej.

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:				
Zobowiązania zafakturowane	0,7	595,9	0,1	593,8
wobec jednostek powiązanych	-	1,4	-	14,3
wobec pozostałych podmiotów	0,7	594,5	0,1	579,5
Zobowiązania niezafakturowane	9,7	192,8	7,2	205,5
wobec jednostek powiązanych	-	0,1	-	0,1
wobec pozostałych podmiotów	9,7	192,7	7,2	205,4
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	28,8	-	45,2
wobec jednostek powiązanych	-	-	-	-
wobec pozostałych podmiotów	-	28,8	-	45,2
	10,4	817,5	7,3	844,5
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	46,7	-	40,1
Zobowiązania budżetowe				
Podatek od wartości dodanej (VAT)	-	103,3	-	110,4
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	-	21,8	-	20,1
Ubezpieczenia społeczne	-	33,8	-	28,7
Podatek u źródła	-	2,6	-	2,4
Pozostałe	-	4,1	-	3,4
	-	165,6	-	165,0
Pozostałe zobowiązania				
Zobowiązania wobec pracowników (w tym z tytułu wynagrodzeń)	-	248,6	-	174,4
Inne zobowiązania	10,4	43,4	10,5	25,7
	10,4	292,0	10,5	200,1
	20,8	1 321,8	17,8	1 249,7

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane. Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 29 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania budżetowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają częstym zmianom, wskutek czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonej linii orzecznictwa. Obowiązujące przepisy nie zawsze są jednoznaczne, co dodatkowo powoduje rozbieżności w ich interpretacji. Rozliczenia podatkowe są przedmiotem kontroli organów podatkowych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych, podatnik zobowiązany jest do uiszczenia kwoty zaległości wraz z należnymi odsetkami ustawowymi. Zapłata zaległych zobowiązań nie zawsze zwalnia z odpowiedzialności karno-skarbowej. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

28. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	(przekształcone)	
			Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym				
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	-	103,3	-	101,2
Rezerwa na premie dla pracowników i zarządów	-	155,5	-	147,9
	-	258,8	-	249,1
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym				
Usługi serwisowe i opłaty licencyjne	23,0	227,3	17,1	209,8
Pozostałe przedpłacone usługi	0,1	25,2	-	36,2
Dotacje do budowy aktywów	35,6	7,0	34,4	3,8
Pozostałe	0,1	0,7	-	2,3
	58,8	260,2	51,5	252,1

Na saldo biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów składają się: rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz rezerwy na wynagrodzenia danego okresu, a przeznaczone do wypłaty w okresach następnych wynikające z zasad systemów premiowych obowiązujących w Grupie.

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy głównie przyszłych przychodów z tytułu świadczonych usług rozliczanych w czasie, takich jak licencje własne lub utrzymanie systemów informatycznych, a także dotacje do budowy aktywów. Dotacje do budowy aktywów to dotacje otrzymane przez Grupę w związku z realizacją projektów rozwojowych lub projektów związanych z tworzeniem centrów kompetencyjnych IT.

29. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Sprzedaż Grupy Asseco do jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Nazwa podmiotu		mln PLN	mln PLN
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami			
Postdata S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	7,5	5,3
E-mon d.o.o.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,5
Multicard d.o.o.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,4	0,5
eDocu, a.s.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,1	-
SCS Smart Connected Solutions GmbH	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	2,6	-
Razem		10,6	6,3
Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy			
Decsoft S.A. ¹⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	9,1
Ruch S.A. ²⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,6
Konferenta UAB ³⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,2	0,1
Pozostałe podmioty powiązane osobowo		0,3	0,1
Razem		0,5	9,9
Transakcje z członkami zarządów, rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy		0,2	0,2
Razem transakcje z podmiotami powiązanymi		11,3	16,4

- ¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Jacek Duch, Przewodniczący Rady Nadzorczej Spółki był członkiem rady nadzorczej spółki Decsoft S.A.
- ²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Dariusz Stolarczyk, członek Rady Nadzorczej Spółki był członkiem zarządu spółki Ruch S.A.
- ³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcem spółki UAB Konferenta, pan Albertas Sermokas, był udziałowcem niekontrolującym spółek z Grupy Asseco: UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva. Do dnia 28 czerwca 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Evaldas Drasutis był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB. Ponadto obaj udziałowcy są członkami kadry zarządzającej spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.

Zakupy Grupy Asseco od jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Nazwa podmiotu		mln PLN	mln PLN
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi			
Postdata S.A.	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	0,5	0,6
eDocu, a.s.	zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	0,3	-
SCS Smart Connected Solutions GmbH	zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	0,4	-
	Razem	1,2	0,6
Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy			
Koma Nord Sp. z o.o. ¹⁾	zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	-	0,1
Top Fin Sp. z o.o. ²⁾	wynajem lokali mieszkalnych (w tym usługi recepcyjne, porządkowe, ochrona, itp.) wraz z miejscami parkingowymi na potrzeby noclegowe pracowników przebywających w delegacjach	2,7	2,7
Decsoft S.A. ³⁾	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	-	10,7
MHM d.o.o. ⁴⁾	wynajem powierzchni biurowej	-	4,2
DM3 d.o.o. ⁵⁾	wynajem powierzchni biurowej	-	0,3
MPS d.o.o., Skopje ⁶⁾	wynajem powierzchni biurowej	-	0,6
Sospes d.o.o. ⁷⁾	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	-	0,7
UAB Linkas ⁸⁾	wynajem powierzchni biurowej, zakup usług związanych z pozostałą działalnością	1,1	1,2
MagnaVirtus Consulting SA ⁹⁾	zakup usług związanych z pozostałą działalnością	1,9	1,3
Gestso-Soc. De Gestao de Servicos SA ¹⁰⁾	wynajem powierzchni biurowej	0,7	0,7
PaR Solution s.r.o ¹¹⁾	zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	1,5	0,5
Pozostałe podmioty powiązane osobowo		1,0	1,7
	Razem	8,9	24,7
Transakcje z członkami zarządów, członkami rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy			
Dariusz Brzeski	zakup usług doradczych	2,1	2,1
Andrzej Gerlach	zakup usług doradczych	0,7	1,3
Piotr Jakubowski ¹²⁾	zakup usług doradczych	-	0,4
Jacek Duch	zakup usług doradczych	0,3	0,3
Transakcje z pozostałymi członkami zarządów, członkami rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy		3,2	2,5
	Razem	6,3	6,6
	Razem transakcje z podmiotami powiązanymi	16,4	31,9

¹⁾ w okresie porównywalnym pan Andrzej Gerlach, prokurent Spółki, był członkiem rady nadzorczej spółki Koma Nord Sp. z o.o. Funkcję na tym stanowisku pełnił do 4 listopada 2015 roku.

²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Andrzej Gerlach, prokurent Spółki, był współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Ponadto w analizowanym okresie pani Ewa Góral, żona Prezesa Spółki pana Adama Górala, była współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. oraz pani Jolanta Wiza, żona pana Artura Wizy pełniącego funkcje zarządcze w Spółce, była

- prezesem zarządu i współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Dodatkowo od lipca 2013 roku właścicielem lokali wynajmowanych spółce Top Fin Sp. z o.o. jest Prezes Spółki Adam Góral.
- ³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Jacek Duch, Przewodniczący Rady Nadzorczej Spółki był członkiem rady nadzorczej spółki Decsoft S.A.
- ⁴⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcy spółki MHM d.o.o. byli członkami kadry zarządzającej spółek z Grupy Asseco South Eastern Europe.
- ⁵⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowiec spółki DM3 d.o.o. pan Mihail Petreski był wiceprzewodniczącym rady nadzorczej spółki Asseco South Eastern Europe.
- ⁶⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowiec spółki MPS d.o.o., Skopje pan Mihail Petreski był wiceprzewodniczącym rady nadzorczej spółki Asseco South Eastern Europe.
- ⁷⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym spółka Sospes d.o.o. była powiązana poprzez kadrę zarządzającą spółki z Grupy Asseco South Eastern Europe.
- ⁸⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowiec spółki UAB Linkas, pan Albertas Sermokas był udziałowcem niekontrolującym spółek z Grupy Asseco: UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva. Do dnia 28 czerwca 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Evaldas Drasutis był udziałowcem niekontrolującym spółek z Grupy Asseco: Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB. Ponadto obaj udziałowcy są członkami kadry zarządzającej spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.
- ⁹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku udziałowiec Spółki Magna Virtus Consulting SA, pan Miguel Lucio, był członkiem Zarządu Exictos SGPS S.A.
- ¹⁰⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku udziałowiec Spółki Gestso-Soc. de Gestao de Servicos SA, pan Jose Rocha, był członkiem Zarządu Exictos SGPS S.A.
- ¹¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, pan Richard Weber oraz pan Petr Weber – prokurenci spółki InterWay, byli członkami Zarządu PaR Solutions, s.r.o.
- ¹²⁾ z dniem 4 stycznia 2016 roku prokura Piotra Jakubowskiego została odwołana

Nazwa podmiotu	Należności handlowe i pozostałe na dzień		Zobowiązania handlowe i pozostałe na dzień	
	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Jednostki stowarzyszone i współzależne				
Postdata S.A.	1,2	1,3	-	0,1
Multicard d o.o.	0,7	0,4	-	-
eDocu, a.s.	0,1	-	0,3	-
SCS Smart Connected Solutions GmbH	2,9	-	0,2	-
Razem	4,9	1,7	0,5	0,1
Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy				
Decsoft S.A.	-	-	-	13,1
Ruch S.A.	-	0,7	-	-
Top Fin Sp. z o.o.	0,3	0,3	0,2	0,2
Sospes d.o.o.	-	-	0,1	0,1
UAB Linkas	-	-	0,2	0,2
Pozostałe	-	0,2	0,3	0,2
Razem	0,3	1,2	0,8	13,8
Transakcje z członkami zarządów, członkami rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy				
Dariusz Brzeski	-	-	0,1	0,1
Andrzej Gerlach	-	-	0,1	0,1
Pozostałe osoby	1,1	1,0	0,1	0,3
Razem	1,1	1,0	0,3	0,5

Transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług (4,9 mln PLN) oraz saldo pozostałych należności (1,4 mln PLN).

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2015 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług (2,9 mln PLN) oraz saldo pozostałych należności (1,0 mln PLN).

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług (1,6 mln PLN).

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2015 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług (14,4 mln PLN).

30. Dodatkowe objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

W poniższej tabeli wyszczególniono pozycje, które zostały uwzględnione w linii „zmiany stanu kapitału pracującego”:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Zmiana stanu zapasów	(7,0)	(1,3)
Zmiana stanu należności	209,8	(99,8)
Zmiana stanu zobowiązań	(151,3)	171,2
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(16,5)	(22,8)
Zmiana stanu rezerw	(61,0)	(20,5)
	(26,0)	26,8

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku na saldo przepływów z działalności inwestycyjnej największy wpływ miały następujące wpływy i wydatki:

- Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych obejmuje wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 116,9 mln PLN, wydatki na zakup wartości niematerialnych w wysokości 17,1 mln PLN oraz wydatki dotyczące prowadzonych projektów rozwojowych w wysokości 76,7 mln PLN.
- Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych oraz środki pieniężne w nabytych jednostkach zależnych na moment objęcia kontroli:

za okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016	Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć mln PLN	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych mln PLN
Akwizycje w ramach grupy Formula Systems Ltd.	(93,8)	-
Akwizycje w ramach grupy Magic Software Enterprises Ltd.	(129,7)	3,0
Akwizycje w ramach grupy Matrix IT Ltd.	(55,1)	12,5
Akwizycje w ramach grupy Sapiens International Corp. NV	(18,3)	0,9
Akwizycje w ramach grupy Asseco Central Europe	(0,6)	0,5
Akwizycje w ramach grupy Asseco South Eastern Europe	(8,0)	3,2
Akwizycja Exictos SGPS S.A.	(8,5)	-
Pozostałe akwizycje	(2,0)	-
	(316,0)	20,1

- W poniższej tabeli zaprezentowano szczegóły dotyczące przepływów z tytułu pożyczek w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku:

za okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016	Pożyczki spłacone mln PLN	Pożyczki udzielone mln PLN
Pożyczki dla pracowników	1,6	(2,3)
Pożyczki dla podmiotów powiązanych	0,8	(10,3)
Pożyczki dla pozostałych podmiotów	28,2	(67,5)
Lokaty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności pow. 3 miesięcy	74,6	(52,1)
Razem	105,2	(132,2)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

- Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów/pożyczek dotyczą przede wszystkim kredytów w wysokości 151,1 mln PLN (146,0 mln NIS) zaciągniętych w trakcie 2016 roku przez spółki z grupy Matrix IT oraz w wysokości 128,1 mln PLN (31,2 mln USD) przez spółki z grupy Magic Software;
- Wydatki na nabycie udziałów niekontrolujących obejmują następujące pozycje:

za okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016	mln PLN
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Magic przez Formula Systems	(10,6)
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Matix IT przez Formula Systems	(0,6)
Nabycie akcji własnych przez Asseco Danmark & Peak Consulting	(0,2)
Akwizycje w ramach grupy Magic	(1,3)
Akwizycje w ramach grupy Matrix IT	(4,6)
Akwizycje w ramach grupy Asseco Central Europe	(3,0)
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Asseco Central Europe, a.s.	(29,3)
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A.	(21,1)
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Asseco Lietuva i Sintagma	(4,6)
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Exictos SGPS S.A.	(12,3)
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki R-Style	(46,3)
Razem	(133,9)

31. Zobowiązania pozabilansowe wobec pozostałych podmiotów

Grupa posiada szereg zawartych umów najmu, leasingu i innych o podobnym charakterze, z których wynikały następujące zobowiązania pozabilansowe do dokonania przyszłych płatności:

	31 grudnia 2016 mln PLN	31 grudnia 2015 roku mln PLN
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni		
W okresie do 1 roku	140,4	115,6
W okresie od 1 roku do 5 lat	217,9	244,5
Powyżej 5 lat	14,5	11,0
	372,8	371,1
Zobowiązania z tytułu innych umów leasingu operacyjnego		
W okresie do 1 roku	54,4	50,3
W okresie od 1 roku do 5 lat	45,8	41,2
Powyżej 5 lat	-	-
	100,2	91,5

32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Asseco narażona jest na szereg ryzyk mających źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których działają spółki Grupy, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami rynkowymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wynik Grupy są: (i) wahania kursów walut obcych względem walut funkcjonalnych spółek z Grupy oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych. W ramach prowadzonej działalności Grupa narażona jest również na ryzyko kredytowe oraz ryzyko związane z płynnością.

Ryzyko zmian kursów walutowych

Walutą, w której Grupa prezentuje wyniki jest polski złoty, jednak wiele spółek zależnych z Grupy posiada inną walutę funkcjonalną, w której prowadzi swoją działalność operacyjną. Grupa identyfikuje ryzyko walutowe w związku z transakcjami zawieranymi przez spółki z Grupy w walutach innych, niż waluta funkcjonalna danej spółki. Z tego powodu Grupa narażona jest na straty wynikające ze zmian kursu waluty transakcji w stosunku do waluty funkcjonalnej danej spółki z Grupy w okresie od daty zawarcia denominowanej transakcji do daty wystawienia faktury, daty płatności lub rozliczenia transakcji na instrumencie finansowym. Po przeprowadzeniu analizy struktury walutowej zawieranych przez spółki Grupy transakcji, zostały zidentyfikowane pary walut, dla których występuje największa ekspozycja na ryzyko walutowe. Spółki z Grupy narażone są przede wszystkim na wahania kursów na następujących parach walut: USD/NIS, EUR/USD, EUR/PLN, NIS/USD, GBP/USD oraz USD/PLN. Poza ryzykiem walutowym związanym z zawieraniem transakcjami, Grupa identyfikuje również ryzyko związane z przeliczeniem na polskie złote aktywów oraz wyniku finansowego jednostek zależnych działających poza Polską. Na ryzyko to wpływają zmiany kursów walut obcych względem polskiego złotego.

W ramach monitorowania ryzyka walutowego w Grupie, wszystkie transakcje denominowane w walutach innych, niż waluta funkcjonalna danej spółki podlegają szczególnej ewidencji. Ponadto, obowiązujące procedury prowadzenia projektów informatycznych nakazują systematyczne aktualizowanie harmonogramów projektów oraz przepływów pieniężnych o zmiany wynikające z wahań kursów walutowych.

W tabelach poniżej została przedstawiona struktura walutowa oraz ekspozycja Grupy na ryzyko transakcyjne zmiany kursów walutowych dla par walut, w których zawieranych jest najczęściej transakcji denominowanych w walutach obcych oraz dla których została zidentyfikowana największa ekspozycja na ryzyko. Tabele przedstawiają strukturę walutową dla danych klas instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Ekspozycja walutowa*) oraz struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmian kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2016 roku dla wybranych par walut została przedstawiona poniżej.

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2016	USD/NIS	EUR/USD	EUR/PLN	NIS/USD	GBP/USD	USD/PLN	Inne
I. Aktywa finansowe									
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	41,2	17,0	13,1	-	1,0	-	-	-	2,9
Walutowe kontrakty typu forward	1,0	1,0	-	-	1,0	-	-	-	-
Obligacje korporacyjne	23,2	8,9	8,9	-	-	-	-	-	-
Obligacje skarbowe	1,7	1,7	1,7	-	-	-	-	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	3,5	2,5	2,5	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	11,8	2,9	-	-	-	-	-	-	2,9
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 502,6	803,0	87,3	30,5	32,4	418,5	43,4	8,4	182,5
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	211,7	0,1	-	-	-	-	-	-	0,1
4. Pożyczki udzielone pozostałym podmiotom **)	208,0	151,5	1,1	-	112,4	-	-	-	38,0
5. Należności handlowe ***)	2 302,8	627,4	68,7	22,1	24,2	143,5	63,2	97,1	208,6
II. Zobowiązania finansowe									
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	445,2	188,6	75,7	-	19,5	26,4	-	4,4	62,6
Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji	49,3	41,1	-	-	19,0	17,9	-	-	4,2
Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z połączeniem jednostek gospodarczych	38,9	23,1	14,6	-	-	8,5	-	-	-
Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)	350,1	117,5	61,1	-	-	-	-	-	56,4
Pozostałe zobowiązania	6,9	6,9	-	-	0,5	-	-	4,4	2,0
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 276,0	483,1	-	-	44,0	436,4	-	-	2,7
Kredyty odnawialne (w tym: w rachunku bieżącym, obrotowe itp.):	226,0	1,4	-	-	1,4	-	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe:	245,4	110,1	-	-	-	110,1	-	-	-
Kredyty	778,7	369,6	-	-	42,6	326,3	-	-	0,7
Pożyczki od pozostałych jednostek	25,9	2,0	-	-	-	-	-	-	2,0
3. Zobowiązania handlowe ****)	826,4	235,8	52,7	1,6	32,8	42,7	7,9	10,8	87,3

*) ekspozycję walutową stanowi wartość instrumentów finansowych w walucie innej niż waluta funkcjonalna danej spółki z Grupy

**) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

****) należności handlowe zaprezentowane są bez uwzględnienia odpisu aktualizującego oraz należności od jednostek powiązanych

*****) zobowiązania handlowe nie zawierają zobowiązań wobec jednostek powiązanych

Ekspozycja walutowa*) oraz struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmian kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2015 roku dla wybranych par walut została przedstawiona poniżej.

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2015	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2015	USD/NIS	EUR/USD	EUR/PLN	NIS/USD	GBP/USD	USD/PLN	Inne
I. Aktywa finansowe									
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	48,5	11,9	9,1	-	3,4	-	-	(1,0)	0,4
Walutowe kontrakty typu forward	2,9	2,5	-	-	3,4	-	-	(1,0)	0,1
Obligacje korporacyjne	23,3	0,8	0,8	-	-	-	-	-	-
Obligacje skarbowe	6,8	0,2	-	-	-	-	-	-	0,2
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	12,9	8,4	8,3	-	-	-	-	-	0,1
Pozostałe aktywa	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 599,7	569,3	77,7	17,3	21,0	270,9	40,5	9,9	132,0
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	212,5	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Pożyczki udzielone pozostałym podmiotom **)	181,7	117,1	-	-	105,3	-	-	-	11,8
5. Należności handlowe ***)	2 198,2	368,0	50,3	55,9	25,4	82,3	41,4	15,6	97,1
II. Zobowiązania finansowe									
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	322,5	59,8	13,9	-	27,5	11,8	-	0,4	6,2
Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji	36,9	32,6	-	-	27,5	2,7	-	-	2,4
Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z połączeniem jednostek gospodarczych	23,2	18,4	13,9	-	-	0,7	-	-	3,8
Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)	256,2	8,4	-	-	-	8,4	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	6,2	0,4	-	-	-	-	-	0,4	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 137,6	348,8	-	-	32,5	307,2	-	-	9,1
Kredyty odnawialne (w tym: w rachunku bieżącym, obrotowe itp.):	209,4	1,2	-	-	1,2	-	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe:	223,7	101,9	-	-	-	101,9	-	-	-
Kredyty	685,9	244,0	-	-	31,3	205,3	-	-	7,4
Pożyczki od pozostałych jednostek	18,6	1,7	-	-	-	-	-	-	1,7
3. Zobowiązania handlowe ****)	837,4	172,5	33,9	1,4	23,2	36,4	8,2	18,8	50,6

*) ekspozycję walutową stanowi wartość instrumentów finansowych w walucie innej niż waluta funkcjonalna danej spółki z Grupy

**) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

***) należności handlowe zaprezentowane są bez uwzględnienia odpisu aktualizującego oraz należności od jednostek powiązanych

****) zobowiązania handlowe nie zawierają zobowiązań wobec jednostek powiązanych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości wyniku finansowego na racjonalne zmiany kursów walutowych dla wybranych walut, co zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31.12.2016												
Pary walut	USD/NIS		EUR/USD		EUR/PLN		NIS/USD		GBP/USD		USD/PLN	
Odchylenie kursu	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)
Grupy / kategorie instrumentów finansowych	wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy	
I. Aktywa finansowe												
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0,5	(0,5)	-	-	0,6	(0,6)	-	-	-	-	-	-
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	-	-	0,6	(0,6)	-	-	-	-	-	-
Obligacje korporacyjne	0,4	(0,4)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obligacje skarbowe	0,1	(0,1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4,2	(4,2)	1,4	(1,4)	1,6	(1,6)	19,0	(19,0)	2,1	(2,1)	0,4	(0,4)
3.Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom	-	-	-	-	5,6	(5,6)	-	-	-	-	-	-
5. Należności handlowe	3,3	(3,3)	1,0	(1,0)	1,2	(1,2)	6,5	(6,5)	3,0	(3,0)	4,6	(4,6)
II. Zobowiązania finansowe												
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(3,0)	3,0	-	-	(0,4)	0,4	(1,2)	1,2	-	-	(4,1)	4,1
Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji	-	-	-	-	(0,9)	0,9	(0,8)	0,8	-	-	-	-
Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z połączeniem jednostek gospodarczych	(0,7)	0,7	-	-	-	-	(0,4)	0,4	-	-	-	-
Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)	(2,9)	2,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	0,6	(0,6)	-	-	0,5	(0,5)	-	-	-	-	(4,1)	4,1
2.Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	-	-	-	-	(2,2)	2,2	(19,8)	19,8	-	-	-	-
Kredyty odnawialne	-	-	-	-	(0,1)	0,1	-	-	-	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe:	-	-	-	-	-	-	(5,0)	5,0	-	-	-	-
Kredyty	-	-	-	-	(2,1)	2,1	(14,8)	14,8	-	-	-	-
Pożyczki od pozostałych jednostek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Zobowiązania handlowe	(2,5)	2,5	(0,1)	0,1	(1,6)	1,6	(1,9)	1,9	(0,4)	0,4	(0,5)	0,5
	2,5	(2,5)	2,3	(2,3)	4,8	(4,8)	2,6	(2,6)	4,7	(4,7)	0,4	(0,4)

Ryzyko zmian stopy procentowej

Grupa na bieżąco identyfikuje i dokonuje pomiarów ryzyka stopy procentowej, a także podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu na sytuację finansową. Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych z danej pozycji w wyniku zmiany stóp procentowych wpływając na wysokość przychodów lub kosztów odsetkowych ujmowanych w wyniku finansowym. Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego czynnika rynkowego poprzez: (i) zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej oraz (ii) zmiany wyceny dłużnych papierów wartościowych takich jak obligacje skarbowe i korporacyjne oraz zmiany wyceny instrumentów pochodnych.

Grupa identyfikuje ryzyko zmiany stopy procentowej w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego narażonego na ryzyko. Wszystkie transakcje narażone na zmiany rynkowych stóp procentowych podlegają szczególnej ewidencji oraz kontroli ze strony odpowiedniego działu w spółce.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest sumą kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych narażonych na ryzyko związane ze zmianą stopy procentowej. Dodatkowo, jednostki wchodzące w skład Grupy Asseco prowadzą ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy, natomiast dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania.

Spółki Grupy ograniczają ryzyko na dwa sposoby: (i) starają się unikać zaciągania kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej, (ii) jeśli pierwsze rozwiązanie nie jest możliwe, jednostki Grupy mają możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową.

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek, w tym rodzaj oprocentowania, waluta oraz terminy zapadalności zostały zaprezentowane w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016	Wartość narażona na ryzyko 31.12.2016	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	BUBOR	Pozostałe
I. Aktywa finansowe (bez instrumentów zabezpieczających)	4 282,4	212,6	88,5	121,4	0,1	0,1	2,5
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	41,2	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 502,6	87,6	79,0	6,0	0,1	-	2,5
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	211,7	-	-	-	-	-	-
4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki i należności	2 527,0	125,0	9,5	115,4	-	0,1	-
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym	11,3	-	-	-	-	-	-
Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom *)	208,0	121,9	9,5	112,3	-	0,1	-
Należności handlowe od jednostek powiązanych	4,9	-	-	-	-	-	-
Należności handlowe od pozostałych jednostek	2 302,8	3,1	-	3,1	-	-	-
II. Zobowiązania finansowe (bez instrumentów zabezpieczających)	2 549,1	154,3	96,9	57,4	-	-	-
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	445,2	-	-	-	-	-	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 276,0	153,0	96,9	56,1	-	-	-
Kredyty odnawialne	226,0	36,3	19,3	17,0	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe:	245,4	-	-	-	-	-	-
Kredyty	778,7	116,7	77,6	39,1	-	-	-
2. Zobowiązania handlowe:	827,9	1,3	-	1,3	-	-	-
Transakcje z jednostkami powiązanymi	1,5	-	-	-	-	-	-
Transakcje z pozostałymi jednostkami	826,4	1,3	-	1,3	-	-	-

*) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2015 roku

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2015	Wartość narażona na ryzyko 31.12.2015	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	BUBOR	Pozostałe
I. Aktywa finansowe (bez instrumentów zabezpieczających)	4 231,0	372,4	228,2	115,3	22,3	3,0	3,6
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	48,5	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 599,7	232,7	213,9	9,9	4,2	3,0	1,7
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	212,5	-	-	-	-	-	-
4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki i należności	2 322,0	139,7	14,3	105,4	18,1	-	1,9
Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom *)	181,4	115,8	10,4	105,4	-	-	-
Należności handlowe od jednostek powiązanych	4,4	-	-	-	-	-	-
Należności handlowe od pozostałych jednostek	2 136,2	23,9	3,9	-	18,1	-	1,9
II. Zobowiązania finansowe (bez instrumentów zabezpieczających)	2 311,9	222,9	119,6	100,6	0,6	-	2,1
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	322,6	1,0	0,5	0,1	0,4	-	-
Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji	36,9	-	-	-	-	-	-
Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	23,2	-	-	-	-	-	-
Kontrakty typu forward/futures	0,4	0,4	-	-	0,4	-	-
Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)	256,2	-	-	-	-	-	-
Pozostałe instrumenty pochodne	0,1	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	5,8	0,6	0,5	0,1	-	-	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 137,6	220,5	118,0	100,5	-	-	2,0
Kredyty odnawialne	209,4	72,6	27,6	45,0	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe:	223,7	-	-	-	-	-	-
Kredyty	685,9	137,3	90,4	44,9	-	-	2,0
Pożyczki od pozostałych jednostek	18,6	10,6	-	10,6	-	-	-
2. Zobowiązania handlowe:	851,7	1,4	1,1	-	0,2	-	0,1
Transakcje z jednostkami powiązanymi	14,4	-	-	-	-	-	-
Transakcje z pozostałymi jednostkami	837,3	1,4	1,1	-	0,2	-	0,1

*) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

Stopa procentowa	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wartość narażona na ryzyko	Wpływ zmiany na wynik finansowy	
			31 grudnia 2016	31 grudnia 2016	
	31 grudnia 2016		mln PLN	mln PLN	mln PLN
WIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(8,4)	(0,1)	0,1
EURIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	64,0	0,6	(0,6)
LIBOR USD	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	0,1	-	-
BUBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	0,1	-	-
Pozostałe	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	2,5	0,03	(0,03)
Razem			58,3	0,5	(0,5)

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2015 roku

Stopa procentowa	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wartość narażona na ryzyko	Wpływ zmiany na wynik finansowy	
			31 grudnia 2015	31 grudnia 2015	
	31 grudnia 2015		mln PLN	mln PLN	mln PLN
WIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	108,6	1,1	(1,1)
EURIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	14,7	0,1	(0,1)
LIBOR USD	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	21,7	0,2	(0,2)
BUBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	3,0	0,03	(0,03)
Pozostałe	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	1,5	0,02	(0,02)
Razem			149,5	1,5	(1,5)

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych przez Grupę Asseco na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku. Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych została ustalona jako iloczyn salda pozycji narażonych na ryzyko oraz adekwatnego odchylenia stóp procentowych przyjętego do kalkulacji.

Ryzyko kredytowe

Grupa identyfikuje ryzyko kredytowe związane z tym, że druga strona transakcji nie wywiąże się ze swoich zobowiązań względem spółki z Grupy i w ten sposób narazi Grupę na poniesienie strat finansowych. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie została przedstawiona w notce 17 dotyczącej należności długookresowych i krótkoterminowych.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania.

Tabele poniżej przedstawiają wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2016 roku	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	794,5	33,4	-	-	827,9
Kredyty, pożyczki i papiery dłużne	46,0	398,0	766,0	86,0	1 296,0
Leasing finansowy	7,9	25,1	78,8	-	111,8
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla udziałowców niekontrolujących	15,9	12,1	9,8	-	37,8
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla poprzednich akcjonariuszy przejętych podmiotów	0,2	-	-	-	0,2
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji	8,6	23,0	17,8	-	49,4
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	1,7	13,8	23,3	-	38,8
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	-	42,4	303,3	4,4	350,1
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	4,0	2,2	0,7	-	6,9
	878,8	550,0	1 199,7	90,4	2 718,9

31 grudnia 2015 roku	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	801,9	49,9	-	-	851,8
Kredyty, pożyczki i papiery dłużne	104,1	304,1	643,7	127,1	1 179,0
Leasing finansowy	8,0	25,3	103,8	-	137,1
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla udziałowców niekontrolujących	-	-	10,4	-	10,4
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla poprzednich akcjonariuszy przejętych podmiotów	0,1	-	-	-	0,1
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji	2,5	15,5	18,9	-	36,9
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	-	6,7	16,5	-	23,2
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	-	65,9	186,0	4,3	256,2
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	-	-	0,4	-	0,4
Wiekowanie pozostałych zobowiązań finansowych	2,3	3,5	-	-	5,8
	918,9	470,9	979,7	131,4	2 500,9

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na pozycje bilansowe

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu realizacji i wyceny	Pozostałe	Razem
Za okres 12 miesięcy do 31 grudnia 2016	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1,7	-	2,3	-	4,0
Dłużne papiery wartościowe	1,6	-	(1,1)	-	0,5
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	3,4	-	3,4
Pozostałe aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	0,1	-	-	-	0,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5,4	-	-	-	5,4
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	2,0	-	-	2,3	4,3
Akcje	-	-	-	2,3	2,3
Dłużne papiery wartościowe	2,0	-	-	-	2,0
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1,0	-	-	-	1,0
Dłużne papiery wartościowe	1,0	-	-	-	1,0
Pożyczki i należności	6,8	4,9	-	-	11,7
Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom	6,2	-	-	-	6,2
Należności handlowe od pozostałych jednostek	0,6	4,9	-	-	5,5
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	(9,9)	-	(9,9)
Kontrakty typu forward/futures	-	-	(5,8)	-	(5,8)
Zobowiązania z tytułu opcji put	-	-	(0,6)	-	(0,6)
Zobowiązania z tytułu zapłaty warunkowej	-	-	(3,5)	-	(3,5)
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych oraz leasing finansowy	(44,9)	-	-	-	(44,9)
Kredyty	(21,3)	-	-	-	(21,3)
Dłużne papiery wartościowe	(6,6)	-	-	-	(6,6)
Oprocentowane pożyczki	(10,7)	-	-	-	(10,7)
Leasing finansowy	(6,3)	-	-	-	(6,3)
Zobowiązania handlowe	(0,2)	-	-	-	(0,2)
Razem	(28,2)	4,9	(7,6)	2,3	(28,6)

Wartość godziwa

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała następujące aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2016 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu "forward"	1,0	-	1,0	-
Obligacje skarbowe i korporacyjne	24,9	24,9	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	3,5	3,5	-	-
Pozostałe aktywa	11,8	-	11,8	-
Razem	41,2	28,4	12,8	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Akcje i udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	1,8	1,8	-	-
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	9,5	-	-	9,5
Obligacje skarbowe i korporacyjne	200,4	-	200,4	-
Razem	211,7	1,8	200,4	9,5

- wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiadała następujące aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2015 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu "forward"	2,9	-	2,9	-
Obligacje skarbowe i korporacyjne	30,1	30,1	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	12,9	12,9	-	-
Pozostałe aktywa	2,6	2,6	-	-
Razem	48,5	45,6	2,9	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Akcje i udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	1,8	1,8	-	-
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	9,5	-	-	9,5
Obligacje skarbowe i korporacyjne	201,2	-	201,2	-
Razem	212,5	1,8	201,2	9,5

- wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

33. Zatrudnienie

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień:	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Zarząd Jednostki Dominującej	10	11
Zarządy Jednostek z Grupy	118	147
Działy produkcyjne	19 283	17 821
Działy handlowe	1 323	1 347
Działy administracyjne	1 630	1 635
Razem	22 364	20 961

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień:	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Asseco Poland S.A.	2 812	2 851
Grupa Formula Systems	12 682	10 578
Grupa Asseco Central Europe *)	1 745	1 645
Grupa Asseco South Eastern Europe	1 480	1 420
R-Style Softlab JSC	560	738
Asseco Business Solutions S.A.	634	593
Grupa Asseco Western Europe	632	839
Asseco Data Systems S.A. **)	903	828
Sintagma UAB	131	150
ZUI Novum Sp. z o.o.	65	63
Sigilogic Sp. z o.o.	20	43
SKG S.A.	32	34
Asseco Georgia LLC	36	23
Asseco Denmark A/S	35	34
Peak Consulting ApS	29	21
Asseco Kazakhstan LLP	12	12
Asseco Software Nigeria Ltd.	18	11
Gladstone Consulting Ltd.	-	-
Park Wodny Sopot Sp. z o.o.	58	56
Gdyński Klub Koszykówki "Arka" S.A.	7	7
Asseco Resovia S.A.	4	4
Exictos SGPS	403	400
CT Partners S.A. ***)	16	-
DahliaMatic Sp. z o.o. ****)	50	-
Grupa Infovide-Matrix S.A. *****)	-	611
Razem	22 364	20 961

*) W dniu 30 marca 2016 roku spółka Asseco Central Europe a.s. nabyła od Asseco Poland S.A. udziały w spółce Asseco Bel LLC i w związku z tym w danych porównywalnych Grupy Asseco Central Europe zostało ujęte zatrudnienie w spółce Asseco Bel LLC

**) Z dniem 4 stycznia 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek: CK Zeto S.A., PI Zeto Bydgoszcz S.A., Combidata Poland Sp. z o.o., ADH Soft Sp. z o.o. oraz ZUI Otago ze spółką Asseco Data Systems S.A., natomiast 1 kwietnia 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie Unizeto Technologies S.A. ze spółką Asseco Data Systems S.A. – dane porównywalne o zatrudnieniu w połączonych spółkach zostały zaprezentowane łącznie w linii Asseco Data Systems S.A.

***) Na dzień 31 grudnia 2015 dane o zatrudnieniu w spółkach DahliaMatic Sp. z o.o. oraz CT Partners S.A., które były wówczas spółkami bezpośrednio zależnymi od Infovide-Matrix S.A., były prezentowane łącznie w linii Grupa Infovide-Matrix S.A. W związku z rejestracją fuzji Asseco Poland S.A. z Infovide-Matrix S.A. w dniu 1 lipca 2016 roku na dzień 31 grudnia 2016 spółka DahliaMatic Sp. z o.o. była już spółką zależną bezpośrednio od Asseco Poland S.A. Natomiast spółka CTPartners S.A. została przez Asseco Poland S.A. sprzedana do Asseco Data Systems S.A. – szczegóły tej transakcji są opisane w pkt. IV not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Asseco.

*****) W dniu 1 lipca 2016 roku została zarejestrowana fuzja Asseco Poland S.A. z Infovide-Matrix S.A. Dane prezentowane dotychczas jako dane Grupy Infovide-Matrix S.A. zostały więc podzielone na poszczególne spółki zależne oraz w części dotyczącej samej spółki Infovide-Matrix S.A. ujęte w danych Asseco Poland.

34. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki: Ernst & Young Audyt Polska Sp. z o.o. sp.k., wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku i dnia 31 grudnia 2015 roku w podziale na rodzaje usług:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	1,1	1,0
Inne usługi poświadczające	-	-
Usługi doradztwa transakcyjnego	-	-
Razem	1,1	1,0

35. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A.

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie poszczególnych Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanej przez nich funkcji w Jednostce Dominującej za 2016 i 2015 rok.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Zarząd		
Adam Góral	1,9	1,9
Przemysław Borzestowski	1,1	1,3
Andrzej Dopierała *)	0,2	1,2
Tadeusz Dyrga	1,8	1,4
Krzysztof Groyecki **)	0,6	-
Rafał Kozłowski	1,0	0,7
Marek Panek	1,2	1,1
Paweł Piwowski	1,7	1,6
Zbigniew Pomianek	2,1	2,0
Włodzimierz Serwiński ***)	0,2	0,8
Przemysław Sęczkowski	1,1	1,1
Robert Smółkowski	1,1	1,7
Razem	14,0	14,8
Rada Nadzorcza		
Jacek Duch	0,21	0,20
Piotr Augustyniak	0,12	0,10
Dariusz Brzeski	0,10	0,10
Artur Kucharski	0,12	0,10
Adam Noga	0,16	0,14
Dariusz Stolarczyk ****)	0,03	0,10
Razem	0,74	0,74

*) Pan Andrzej Dopierała pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku, a w okresie porównywalnym od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku.

**) Pan Krzysztof Groyecki pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 roku.

***) Pan Włodzimierz Serwiński pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku, a w okresie porównywalnym od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku.

****) Pan Dariusz Stolarczyk pełnił funkcję Członka Rady Nadzorczej Spółki w okresie od 1 stycznia do 28 kwietnia 2016 roku, a w okresie porównywalnym od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku.

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Asseco Poland z tytułu pełnienia przez nich funkcji Członka Zarządu lub/i Rady Nadzorczej w spółkach zależnych od Asseco Poland w latach 2015 i 2016:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2015 mln PLN
Członkowie Zarządu Asseco Poland z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych	1,1	2,1
Członkowie Rady Nadzorczej Asseco Poland z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych	0,3	0,3
Razem	1,4	2,4

36. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększałyby wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w odpowiedzi na zmiany warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

		31 grudnia 2016 roku mln PLN	31 grudnia 2015 roku mln PLN
	Nota		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	<u>23</u>	1 276,0	1 137,6
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>24</u>	101,1	120,6
Zobowiązania handlowe, budżetowe oraz pozostałe zobowiązania	<u>27</u>	1 342,6	1 267,5
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	<u>20</u>	(1 502,6)	(1 599,7)
Zadłużenie netto		1 217,1	926,0
Kapitał własny		5 508,6	5 360,7
Kapitał i zadłużenie netto		6 725,7	6 286,7
Wskaźnik dźwigni		18,1%	14,7%

37. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

☐ Połączenie Asseco Data Systems S.A. z CTPartners S.A. oraz Sigilogic Sp. z o.o.

W dniu 2 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku dokonał wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego połączenia Spółki Asseco Data Systems S.A. ze spółkami CTPartners S.A. oraz Sigilogic Sp. z o.o.

☐ Nabycie przez Sapiens International Corporation spółki StoneRiver, Inc

Sapiens International Corporation zawarł w dniu 15 lutego 2017 ostateczną umowę nabycia spółki StoneRiver Inc, z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, za cenę około 102 milionów USD. StoneRiver oferuje szeroką gamę rozwiązań i usług dla branży ubezpieczeniowej w Ameryce Północnej w głównych liniach biznesowych ubezpieczeń, zarówno majątkowych i osobowych, jak i na życie. Bogata oferta rozwiązań StoneRiver uzupełnia istniejące produkty spółek z grupy Sapiens i pozwoli Sapiens przyspieszyć rozwój na rynku amerykańskim i światowym. StoneRiver świadczy obecnie usługi dla ponad 200 amerykańskich klientów ubezpieczeniowych oraz ma zespół około 500 specjalistów ubezpieczeniowych.

▣ Zbycie przez Asseco Poland S.A. akcji spółki R-Style Softlab Joint Stock Company

Dnia 10 marca 2017 roku Asseco Poland S.A. podpisała umowę zbycia 51 akcji spółki R-Style Softlab Joint Stock Company, stanowiących 51% udziału w kapitale zakładowym i głosach na Walnym Zgromadzeniu R-Style. Wartość transakcji wynosi 71,0 mln PLN, a płatność nastąpi w terminie do 60 miesięcy od daty zawarcia transakcji.

W ramach umowy, pomiędzy stronami zawarte zostały umowy opcji put i call, a cena sprzedaży została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego. Maksymalny okres prawa do skorzystania z opcji put to 5 lat od dnia zawarcia umowy sprzedaży, a okres prawa do skorzystania z opcji call rozpoczyna się 2 lata po dacie sprzedaży i trwa do 5 lat od dnia zawarcia umowy sprzedaży.

▣ Nabycie przez Formula Systems (1985) nowej spółki

W dniu 3 stycznia 2017 roku spółka Formula Systems (1985) efektywnie nabyła spółkę specjalizującą się w produkcji oprogramowania do rozliczania wynagrodzeń na rynku izraelskim. Cena transakcyjna wynosiła ok. 22 mln USD (91,9 mln PLN). Nabyta spółka ma silną pozycję na rynku i stabilną bazę klientów składającą się z ok. 8 tysięcy podmiotów. Spółka zatrudnia 42 pracowników.

Asseco Poland S.A.

ul. Olchowa 14

35-322 Rzeszów

tel.: +48 17 888 55 55

fax: +48 17 888 55 50

e-mail: info@asseco.pl

inwestor.asseco.pl

ASSECO